

»Vsaka paprika
postane rdeča!«
str. 3

VESTNIK

Murska Sobota, 12. avgusta 1993 • Leto XLV • Št. 32 • Cena 80 SIT

Kučanov servis

Gospod Kučan, naš Mihec se je naučil plavati in bomo malo proslavljali, bi bili slavnostni govornik?!

MENJALNICA LEND

Ugoden nakup in prodaja deviz ter drugih valut.
Mohorjeva 2, Lendava,
telefon: (069) 75 427, 75 518

MINICOM

napredne tehnologije murska sobota d.o.o.

AKCIJSKA PRODAJA
RAČUNALNIKOV IN
TISKALNIKOV III

PLAČILO NA OBROKE.

Vegova 13, M.Sobota, tel./fax.: (069) 23-895, 31-954

Trg je tisti, ki opravlja selekcijo, posledice pa so predvsem v gospodarstvu. Časi, ko so v mnogih podjetjih s svojo proizvodnjo komajda zmogli zadovoljevati povpraševanje, so mimo in položaj je zdaj povsem nasproten. Bolj kot količina je zdaj pomembna kakovost, še posebej za tiste izdelke, ki jih podjetja prodajajo na tuje trge. Tudi konkurenca velika in v tem konkurenčnem boju lahko vzdržijo le najboljše.

V preteklosti številna slovenska podjetja s svojimi izdelki niso silila v izvoz, saj so ugotavljala, da se da veliko bolje živeti in zaslužiti doma. Z razpadom Jugoslavije in izgubo velikega dela tega tržišča pa so se razmere čez noč spremenile. Posledico vseh teh sprememb niso obšle tudi pomurskih podjetij, zato ne preseneča, da so marsikje ostali brez dela, delavci pa tako rekoč na cesti. S skoraj 19 odstotki nezaposlenega aktivnega prebivalstva se Pomurje uvršča prav v slovenski vrh, ob nekaterih drugih dejstvih pa nas takšen podatek niti ne sme presenetiti. Preustroj proizvodnje je pogoj za nadaljnji gospodarski razvoj. Takšne trditve smo v preteklosti neštokrat slišali in lahko bi zapisali, da so postale fraza. V praksi pa je žal ostajalo po starem, zato nas ne sme presenečati, če so razmere takšne, kakršne so. Bili bi seveda pristranski, če bi te trditve posplošili, saj praksa kaže, da tam, kjer so besede tudi udeleženi, razmere le niso tako kritične. Žal je takšnih podjetij malo, zanje pa lahko trdimo, da bodo preživela in se razvijala.

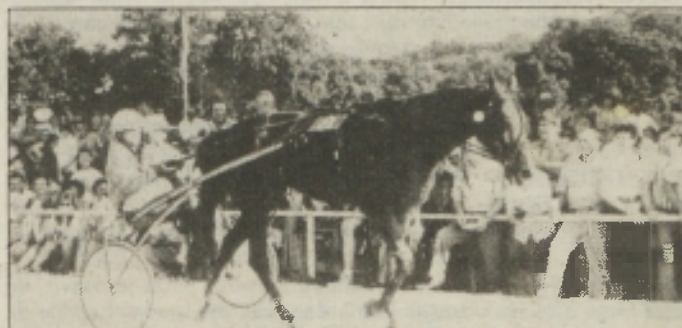
Ob vseh težavah, s katerimi se v zadnjem času srečuje gospodarstvo, še posebej pa ob pomanjkanju denarja za nove naložbe, je nove proizvodne programe sicer težko

Evropa zdaj ali nikoli

oživiti, vendar si upamo zapisati, da pomurskemu gospodarstvu bolj kot sredstva primanjkujejo programi. Dobrih programov namreč ni mogoče dobiti od drugod, pač pa morajo nastajati doma, v lastnem delovnem okolju. Tu pa pridemo do bistva problema, ki je posledica premalo znanstveno-raziskovalnega dela v pomurskem gospodarstvu. S tem seveda ne trdimo, da Pomurje nima sposobnih strokovnjakov, pač pa da jih vsaj doslej nismo znali ali uspeli pritegniti k sodelovanju. Iz Pomurja izhaja kar 88 doktorjev znanosti, kaj zlahka pa bi prešteli tiste, ki v tem gospodarstvu tudi delajo. Velika večina jih je odšla od tu in mnogi med njimi delajo na akademski ravni, nepovezani z neposredno proizvodnjo. Stanje, ki je v pomurskem gospodarstvu, je tudi posledica odmaknjenosti od središča, saj je velik del znanstveno-raziskovalnega dela zgoščen v Ljubljani in rezultati le redko prodrejo do nas. Krivdo za to je potrebno predvsem pripisati politiki države, ki policentričnemu razvoju na tem področju doslej ni namenjala dovolj pozornosti, še več krivde pa je v podjetjih, ki ne znajo izkoristiti vsega, kar bi lahko. To trditev dovolj zgovorno potrjuje podatek, da je v Sloveniji kar 550 razvojnih projektov, ki jih financira ministrstvo za znanost in tehnologijo, od teh pa jih je le 8 v Pomurju.

Če se homo želeli vključiti v Evropo, se bomo morali prilagoditi zahtevam tega tržišča, in to velja tudi za pomursko gospodarstvo. Za to pa bo moralo poskrbeti samo, saj mu ne bo nihče ničesar podaril. V tistih podjetjih, kjer so do takšnega spoznanja prišli že zdavnaj, trenutne težave uspešno obvladujejo in Evropa zanje že postaja resničnost.

LUDVIK KOVAČ

SLAVIČ PRESENETIL

Vse potivodijo v **Potrošnik**

AKCIJSKA PRODAJA papierne konfekcije

LOTOS

LEPENKA TRŽIČ d.d.

CENENIŽJE DO 25%

OD 12. DO 26. AVGUSTA
v prodajalnah

Potrošnik

VREME

Sončno in vroče bo. Popoldne in zvečer krajevne nevihte.

Pregovora

Veliki Šmaren brez dežja, sladko vince bo doma

Če je na Veliki Šmaren grdo vreme, bo huda zima.

Vestnikov koledar

- 12. avgust, četrtek, Inocenc
- 13. avgust, petek, Lilijana
- 14. avgust, sobota, Maksim
- 15. avgust, nedelja, Veliki Šmaren
- 16. avgust, ponedeljek, Rok
- 17. avgust, torek, Hijacint
- 18. avgust, sredo, Helena

Trgovina Ela Vljaj Vidonci

ima na zalogi premog. Tona lignita velja 6.495 SIT, rjavega premoga pa 11.500 SIT, franko železniška postaja Murska Sobota. Na zalogi imajo cement, vreča stane 536 SIT. Imajo tudi maltit, apno in vse vrste krmil.

Naročila sprejemajo tudi po telefonu 51-170 in 21-976, 32-464.

stran 4

**Legionarji
na nebu**

TRGOVINA BALAZIČ

ČRENŠOVCI, tel.: 70 796

UGODNO: ● ženski, moški in otroški čevlji ● športna obutev ● tekstil

PO SLOVENIJI

BLED – V Sloveniji so bili na obisku udeleženci sestanka sveta direktorjev največjega združenja turističnih agencij na svetu ASTA. V združenju je več kot 20 tisoč članov iz 125 držav. Ob tej priložnosti so predstavniki Slovenije predložili svojo kandidaturu za organizacijo srečanja tega združenja, ki naj bi bilo letos ali prihodnje leto v Portorožu.

KRANJSKA GORA – Predsednik države Milan Kučan se je sešel s predsednikom koncerna Kovinotehna Sergejem Mrjavljemkom. Kovinotehna bo z ruskim koncernom, ki ga je ustanovila vlada v Moskvi, oblikovala mešano podjetje, katerega sedež bo v Sloveniji.

LJUBLJANA – Slovenska vlada je sprejela sklep o povečanju izhodiščne plače za delavce slovenskih železnic za mesec julij. Ta znaša po novem 23.677 tolarjev, kar je 6,5-odstotno povečanje. Vlada je sprejela tudi uredbo o višini posebne takse za igralne avtomate. Mesečna taksa za uporabo posameznega avtomata je 80 tisoč tolarjev.

PO SVETU

KAIRO – Z obiskom Egipta je ameriški zunanji minister Christopher začel svojo enotedensko bližnjevzhodno turnejo. Obiskal je tudi Sirijo, Jordanijo in Izrael. Ameriški državni sekretar želi s tokratnim popotovanjem po Bližnjem vzhodu oživiti mirovna pogajanja med Izraelom in sosednjimi arabskimi državami.

TRST – Na povabilo predsednika Slovenske kulturno-gospodarske zveze Klavdija Pačiča se je mudila na obisku v Trstu delegacija državnega zbora Republike Slovenije pod vodstvom Hermana Rigelnika. Delegacija je obiskala uredništvo Primorskega dnevnika, nato pa se je srečala še s skupnim predstavništvom Slovencev.

TOKIO – Japonski parlament je izvolil novega ministrskega predsednika Hosokavo. Dosedanja vlada premiera Miazave je odstopila zaradi poraza vladajoče Liberalnodemokratske stranke na volitvah sredi julija. Kot prva ženska na Japonskem je mesto predsednice parlamenta prevzela 64-letna Takako Doi.

PHNOM PENH – Iz Kambodže je odpotovalo 422 urugvajskih pripadnikov mirovnih sil Združenih narodov. To je že drugi kontingent vojakov, ki je v minulem tednu zapustil Kambodžo. Prej je namreč državo zapustilo 400 tunizijskih pripadnikov mirovnih sil OZN. Okrog 16 tisoč pripadnikov modrih čelad je nadzorovalo podpis mirovne pogodbe oktobra 1991 in organiziranje volitev, ki so bile lani maja.

HONGKONG – Zadnji krog kitajsko-britanskih pogovorov o prihodnosti Hongkonga po letu 1997 se je končal neuspešno. Jedro neuglasij je financiranje novega hongkongškega letališča, katerega gradnja bo stala več milijard ameriških dolarjev.

TEHERAN – Iranski predsednik Ali Akbar Rafsandžani je že drugič prisegel pred parlamentom. Rafsandžani, ki so ga ponovno izvolili za predsednika na junijskih volitvah, je predstavil nove člane kabineta.

JOHANNESBURG – Južnoafriška policija je po petih dneh nemirov začela obsežno akcijo v črnih predmestjih Johannesburga. V nemirih je bilo ubitih približno 130 ljudi.

BONN – Na osnovi najnovejših vohunske afe v Nemčiji, ko so razkrinkali vohuna v štabu pakta Nato, so v nemških krogih prepričani, da je pričakovati nova odkritja in posege protivohunske službe. Nekoliko jih moti, da je 2 tisoč tajnih aktov vzhodnonemške tajne službe prišlo najprej v roke Američanom, šele nato pa so dobili vpogled vanje tudi nemški protiočveščevalni strokovnjaki.

TBILISI – Gruzinski predsednik Eduard Ševardnadze je v parlamentu izjavil, da je vlada pripravljena umakniti svoje sile iz Abhazije takoj, ko bodo na to območje prispeli vojaški opazovalci Združenih narodov.

HIROŠIMA – Tu so zaznamovali 48. obletnico eksplozije jedrske bombe. Tudi letos so se tisoči Japoncev in drugih poklonili spominu na 140 tisoč ljudi, ki so izgubili življenje v jedrski eksploziji.

ŽENEVA – Pakistanski zunanji minister Satar je izjavil, da Orga nizacija islamske konference zahteva zračne napade na srbske položaje v okolici Sarajeva. Minister Satar je predlog predstavil tudi predsedujočima ženevske mirovne konference Ownu in Stoltenbergu.

ZAGREB – Pod predsedstvom Franja Tuđmana se je sešel svet za obrambo in državno varnost. Med drugim je ostro obsodil najnovejšo srbske napade, hkrati pa je zagotovil, da bo storil vse, da bi čimprej popravili Masleniški most in spet omogočili promet prek njega, saj je to na Hrvaškem pomembna prometna povezava.

BUZET – Na zasedanju Istrske županijske skupščine so izrekli nezadovoljstvo zaradi položaja Istre in sklenili, da bodo od hrvaškega ustavnega sodišča zahtevali, naj zavrne zakonodajo o lokalni samoupravi, ker naj bi peljala Hrvaško v popoln centralizem. S svojim položajem nameravajo Istrani seznaniti tudi politične kroge v tujini.

NEW YORK – Stalni predstavnik Republike Slovenije v OZN dr. Danilo Turk je predsedujoči varnostnega sveta in generalnemu sekretarju OZN Butrosu Galiju poslal pismo. V njem zahteva nadaljevanje obravnave o mednarodnopravni kontinuiteti nekdanje SFRJ ter dokončno ukinitev njenega članstva v OZN.

Zgodovinska ogroženost Srbov?

Varšavski tednik Polityka je pod naslovom »Nezaželena država« objavil daljši članek profesorja Marka Waldenberga iz Krakowa, ki govori o zgodovini in prihodnosti BiH. Avtor opozarja na probleme nacionalno in versko mešanega prebivalstva »Jugoslavije v malem«, zlasti še na težak položaj Muslimanov. Mednarodni odnosi naj bi se poslabšali že v obdobju 1941-1945, ko so Muslimani aktivno sodelovali v genocidu zoper Srbe, ki ga je izvajala Paveličeva NDH. »Težko je razumeti, da tisti, ki so v zadnjih letih zagnani trdili, da je bila Jugoslavija umetna tvorba, niso opazili, da je bila republika BiH, ki je nastala po zasnovah jugoslovanskih komunistov, še precej hibridnejša tvorba. Neverjetno je, da niso razumeli, da je bilo eno obstoj takšne tvorbe kot republike v okviru federacije, da pa je nekaj povsem drugega ustanovitve posebne države,« pravi Waldenberg, pri tem pa dodaja, da pri izrekanju za neodvisnost niso zagotovili konsenza nacionalnih skupnosti, prav to pa je pripeljalo do vojne.

»Srbi so se upravičeno bali, da bodo postali žrtev majorizacije Muslimanov, ki so jih podpirali Hrvati. Tudi v tem primeru so morali odigrati pomembno vlogo spomini na tragedijo, ki jo je srbska skupnost doživela pred pol stoletja. Te spomine in odpor pa so še dodatno spodbujale informacije o tem, da bo prišlo do konfederacije med BiH in Hrvaško. Do oboroženega spopada je prišlo tudi zato, ker je dobila BiH ob razglasitvi neodvisnosti država unitarni značaj,« navaja poljski avtor. »Sele danes, ko je padlo toliko žrtev in po tolikšnem uničenju, je končno prevladalo prepričanje, da ta država ne more obstajati ne kot unitaristična ne kot država po Vance-Ownevu načrtu, ker tega ne želi vsaj tretjina njenih državljanov; če upoštevamo še Hrvate, ki se prav tako zavzemajo za drugačne rešitve, pa več kot polovica prebivalstva.«

V nadaljevanju dokaj odmevnega članka preberemo: »Razdelitev Bosne in Hercegovine na tri države v okviru ohlapne konfederacije bi bilo treba sprejeti tudi v prid muslimanske skupnosti. Tudi če bi že kmalu zatem prišlo do razpada konfederacije, pri tem pa bi se srbski in hrvaški del povezala s svojimi državama. V tem primeru bi ostala samostojna muslimanska država, v njenih mejah pa večina od 1,7 milijona Muslimanov, pa tudi skupine prebivalcev srbske in hrvaške narodnosti,« piše profesor Waldenberg in dodaja, da bo nadaljevanje bratovorne vojne odvisno od tega, kako bodo opravili to razdelitev in ali bo v muslimanski skupnosti prevladal islamski fundamentalizem ali laična demokratska struja. Po njegovem mnenju bo rešitev bosanskega vprašanja odvisna tudi od razvoja dogodkov na Balkanu, zlasti na Kosovu in v Makedoniji. Mnogi udeleženci spora si skušajo po diplomatskih kanalih pridobiti zaveznike, s tem pa se širi območje, ki bi ga ugnela zajeti nova vojna.

Hkrati Marek Waldenberg zavrača enostranska tolmačenja, krutost srbskih borcev pa pojasnjuje z dejstvom, da se čuti srbski narod najbolj ogrožen in da je prav med Srbi največ ljudi, katerih najbližji sorodniki so bili pred pol stoletja žrtve genocida. Po njegovem mnenju je bilo v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni veliko storjenega za vzpostavitev institucionalnih okvirov za krepitev slege med narodi. To politiko danes nacionalisti ne utemeljujejo kritizirajo. Pred Evropo se postavlja vprašanje: »Zakaj se je ta pozitivna politika končala s tako tragičnim položajem?«

»Povsem jasno je, da je k temu pripomogla kriza družbenoekonomskega sistema, ki je obstajal v avtoritarni državi. Naraščali sta frustracija in agresija. Ker so bili v tem sistemu spori med posameznimi družbenimi sloji razmeroma šibki, se je krepila kohezija znotraj nacionalnih skupnosti, agresijo pa je bilo potem lažje usmerjati proti drugim narodom. Pomembno vlogo pri spodbujanju nacionalnih antagonizmov in težnji po neodvisnosti so odigrale stare politične elite, ki so računale s tem, da se bodo s pomočjo narodnih in nacionalističnih gesel obdržale na površju političnega življenja, pa tudi nove, ki so pomanjkanje realnih in konkretnih družbenih programov nadomeščale z nacionalistično frazeologijo.«

Waldenberg je prepričan, da so bila pri tem veliko kriva tudi sredstva javnega obveščanja, za katera celo trdi, da so »najhujišji vojni zločinci.« Ta sredstva so (zlasti televizija) z enostranskimi in pogosto izmišljenimi podatki »ustvarjala sliko okrutnega sovražnika, spodbujala sovraštvo in pozivala k maščevanju. V jugoslovanskih dogodkih je bila sramotno neuspešna tudi zahodna diplomacija, in to je gotovo skrb zbujajoče. Predvsem ni razumela, kako nevarne posledice lahko ima razpad Jugoslavije. V začetku je hotela to preprečiti, vendar so se politiki kaj kmalu sprijaznili s tem, da bo ta država razpadla, tako da niso storili ničesar, da bi to preprečili. Seveda pa je težko odgovoriti na vprašanje, ali bi se bila v primeru odločnih akcij za ohranitev Jugoslavije večina Hrvatov in Slovencev pripravljena odreči secesiji. Druga velika napaka je bila, da so prenapljeno priznali nove države, saj se je to zgodilo, še preden so bili sklenjeni sporazumi z zainteresiranimi narodnimi skupnostmi o reševanju nacionalnega vprašanja. Tujak je slo predvsem za status Krajine in določenih delov Slavonije ter sestavo Bosne in Hercegovine. Za prenapljeno pri sprejetju dejstva, da mora Jugoslavija razpasti, pa tudi pri priznavanju secesije posameznih republik mora prevzeti posebno odgovornost diplomacija ZR Nemčije,« pravi profesor Waldenberg.

V članku med drugim navaja izjave zahodnih državljanov, da je prišlo do močnega »vatiškansko-nemškega pritiska« na Evropsko skupnost. Istočasno pa kritizira

tudi Washington, ki zaradi lastnih interesov na Bližnjem vzhodu kaže (sicer dokaj neprepričljivo) solidarnost s bosanskimi Muslimani. »Na razvoj dogodkov v Hrvaški in Bosni je usodno vplivalo prepričanje, da srbske oblasti spodbujajo tamkajšnje Srbe k oboroženemu boju, da so torej te republike žrtve srbske agresije. Nihče ni razumel, kolikšna je stopnja odločnosti tam živečih Srbov. Zmotno so pričakovali, da bo poostreitev sankcij zoper

Srbijo že v kmalu prisilila Srbe sprejemljive Vance-Ownevo Na koncu prof. sor Waldenberg govori o vprašanju obrambe meja, ki so »arbitralno določile oblast totalitarnih držav«. Zato po reviziji meja in prilagoditvi meja etničnim načelom bi se pojavile kot glavna tema evropske konfederacije, za katere se zavzema francoski mirmier Balladur.

Priredil MILAN

Iz Zagreba piše

Hrvaški 'Alo,'alo!

Odkar je dr. Franjo Tuđman na oblasti, na Hrvaškem ne poznajo sezone »kislih kumaric«, kot se v novinarstvu jeziku imenujejo pasji dnevi, ki v vsaki normalno urejeni državi preženeje politike na dopust. Na Hrvaškem in celotnem območju bojevitiga Balkana je seveda drugače. Ljudje pa kljub vojnim ali polvojnimi razmeram niso izgubili smisla za humor. Neka raziskava zagrebškega tednika Globus, ki pa je ne upajo objaviti, je na prvo mesto zabavnih prireditev prek malih ekranov uvrstila redne mesečne piskovne konference hrvaškega predsednika dr. Franja Tuđmana in šele na drugem mestu je znamenita angleška zanka 'Alo, 'alo, ki se je prav v prejšnjem tednu iztekla na HTV. V uredništvu Globusa pravijo, da bi v tem primeru zvonar katedrale hrvaškega duha, kot se imenuje direktor HTV-ja Antun Vrdoljak, vsak večer predvajal posnetke s Tuđmanovih tiskovnih konferenc, sedaj pa jih po neposrednem prenosu na prvem programu hrvaške televizije poslušajo samo enkrat v elitnem času neposredno po osrednjem televizijskem dnevniku.

Seveda pa državljani ne vedo za zakulisje Tuđmanovih pogovorov z domačimi in tujimi časnikarji, češda tudi gledalci TV že med potjo svojega predsednika od vseh vrst do govorniškega odra v načikani konferenčni dvorani lahko ugotovijo, koliko je ura, se pravi, kaj je v ozadju dobrega ali slabega razpoloženja poglavarja hrvaške države. Njegov prvi svetovalec dr. Slaven Letica, ki je manj kot leto držal v Tuđmanovi senci, mi je ob odhodu iz tedenskega banskim dvorov, kjer je bil do bombardiranja te nekdanje rezidence hrvaških banov (7. oktobra 1991) tudi sedež hrvaškega predsednika, zaupal, kako je uravnaval Tuđmanovo razpoloženje. Pred kakimi pomembnimi državnimi govori je Letica pred Tuđmana stopil brez kravate ali v pajacu. »Sprva je samo mrščil čelo, cepetal z nogavicami spreminjal barvo na licu, ker se je bal, da me izgubi, potem pa je nekakrat eksplodiral in se dobesedno zljajal name. Po takih predstavah se je že nekaj ur umiril in me prost, nihče ne pustim na cedilu,« se še danes spominja Letica. Tuđmanov kabinet pravzaprav zapustil v trenutku, hrvaški predsednik vendarle doumel ozadje izzivanja njegovega prvega svetovalca.

Prof. dr. Slaven Letica, ki na zagrebški medicinski fakulteti predava socialno medicino, je namreč že po nekaj letih sodelovanja s Tuđmanom ugotovil, da se lahko pogovori hrvaške države tudi med neprijetnimi državnimi posveti obnaša dokaj normalno, če prej svojo jezo, kakršna je s posebnim Tuđmanovim dodatkom značilna za ljudi, ki so rojeni v znamenju bika, zlije na kakšnega sodelavca, v drugem primeru so taki pogovori obojeni na propad.

No, pozneje je prof. Letica tudi ugotovil, da ni mogoče bistveno Tuđmanovo razpoloženje na pogovorih in sklepanjem sporazumov, temveč tudi tedaj, ko se na takih listinah komaj posuši črnilo in jih je treba začeti izvajati. Tako kot bi morali Hrvate izvajati prvi sporazum s srbskimi Srbi, po katerem bi se morali do konca julija umakniti hrvaška vojska in policija iz celotne zadarske, šibensko-sinjske okolice, čeprav je seveda tak sporazum za Tuđmana in njegovo ljudstvo nadvse ponižujoč. Namesto tega je Tuđman na svoji redni mesečni tiskovni konferenci, ki je bila dva dni po izteku roka za umik hrvaških oboroženih enot, izjavil, da se jim bo zaradi bombardiranja masleniškega pontonskega mostu maščeval in da se bo z njimi pogajal samo, če bodo sprejemali njegova pravila igre. Seveda iz te moke ni bilo in ne bo.

Glavni hrvaški tragikomik, kar Tuđman tudi je, je pri omenjeni tiskovni konferenci predvideni vrhunec svoje stave v zvezi z Maslenico zamenjal s svojevratno razlago bogastva, ki ga obkroža. Ker dobro vem, da dobiho dosti hudezejevski novinarji pred vsako konferenco vnaprej stavljen vprašanja iz Tuđmanovega tiskovnega urada, je odgovor o predsedniškem letalu, novih predsedniških avtomobilih, ki jih gradijo ob nekdanji Titovi vili Zagorje na Poljčaku, in predsedniški jahti tudi tako pripravljen. Temo pa je izsilili opozicijski prvaki, ki čedalje bolj primerjajo sramotnost slovenskega predsednika Kučana z razpisnim sponzorirano hrvaške države. »Ali naj zaježem osla in se z njim podam na državniška potovanja, kakršna sem imel na Kosovu, skem in drugje po svetu,« se je vprašal Tuđman in se nato svoje udobja, ki se kvečjemu lahko primerja z njegovimi velikim vzornikom Josipom Brozom-Tito, umestil med ostankе jugokomunizma in drugih nasprotikov samostojne hrvaške države. »Tudi predsedniška jahta je znak hrvaške državnosti,« je izustil Tuđman, ko je hkrati napovedal, da s tem plovilom razkazoval lepote hrvaškega Jadrana kot državljanom.

Pozno zvečer, natanko okoli polnoči, ko v satirskih gledališču Jazavac pripravljajo najboljše obiskane gledališke predstave na temo hrvaške, srbske in muslimanske pobude, je igralec Božidar Khuen, ki do najmanjše predstavitelja opoša Tuđmana, že sedel v nedokončani predsedniški jahti, s katero je Tuđman na odru popeljal svojega ljubitelja Slobodana Miloševića mimo Babine gučice na Kurbovo, se namreč imenujeta dva od 125 otokov, otokov in otokov, nov kornatskega arhipelaga v morskem zaledju Zadra.

Pa naj kdo še reče, da Tuđman ni samo na glasu na deskah, temveč v resnici prvorazredni, rekli bi lahko, akcijski komik!

Peter Puskas

Sosvet za Gradiščanske Hrvate

Največja avstrijska narodnostna skupnost, Gradiščanski Hrvati, je dobila svoj sosvet, posvetovalni organ v kanclerjevi pisarni, ki zastopa interese manjšine in kanclerju predlaga ukrepe za njeno zaščito. V sosvetu je po pet predstavnikov SPO in ÖVP, dva predstavnika cerkve ter 12 predstavnikov manjšinskih organizacij. Zaradi dolgoletnih razprtij so šele sedaj dobili svoj organ, ki bo ščitil njihove interese. Razprtije so nastajale zaradi konkurence med narodnostnimi organizacijami in načelnega razhajanja med zagovorniki mehkejšega in tršega manjšinskega nastopa. Čeprav najštevilnejša (čez 30 tisoč oziroma več kot 7 odstotkov gradiščanskega prebivalstva), je hrvaška manjšina doslej sama večinsko odklanjala dvojezične krajevne napise in šele v zadnjih letih, zlasti med mlajšo generacijo gradiščanskih Hrvatov, dobiva ta zahteva vedno več pristajancev.

Sicer pa je hrvaška manjšina v Avstriji četrti, ki je ustanovila sosvet za madžarsko, slovensko (1989) in slovaško narodnostno skupnostjo v skladu z leta 1976 sprejetim zakonom o narodnostnih skupnostih. Zanimivo je, da je v Avstriji sedaj uradno šest narodnostnih skupnosti. Poleg slovenske (Koroška in Štajerska) in hrvaške (Gradiščanska), ki sta omenjeni in zaščiteni že v državni pogodbi iz leta 1955, priznavajo še madžarsko (Gradiščanska), slovaško in češko (obe Dunaj) skupnost, posebna manjšina pa so od lani tudi na Dunaju živeči Madžari, begunci iz leta 1956. Kot sedma narodnostna skupnost naj bi bili priznani Romi.

M. J.

VESTNIK

Izdaja podjetje za informiranje

Murska Sobota

Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Stefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažič-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Mauček, Stefan Smej, Stefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šomen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografija), Nevenka Emri (lektorica).

Naslov uredništva In uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za II. trimesečje 1993 je 980,00 SIT, celoletna naročnina 3.800 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

V Panonki menijo, da ni tako velike škode, kot trdijo pridelovalci – Krivi so novinarji, ki pišejo preveč bombastično in tendenciozno

»Vsaka paprika postane rdeča!«

Vse bi nekako uredili, če novinarji ne bi drezali v te stvari; takšen občutek nas je obdajal ob ponedeljkovem obisku pri g. Dušanu Lutarju, direktorju ZP Panonka Semenarstvo. V poročilu o Reklamaciji semena paprike je čutil dolžnost, da nepravilnemu pisanju novinarjev nameni celo prvi odstavek. Seveda nam ni potrebno drezati v te stvari, toda če nas ogorčeni ljudje kličejo, če vidimo velika polja s papriko, ki so prizadeti drugi zasebniki, ki se želijo uveljaviti kot podjetniki, potem čutimo dolžnost, da raziščemo problem uvoza semen – pa čeprav gre v tem primeru le za »borih 30 kilogramov semena paprike babura šorokšari«. To je naša moralna dolžnost; prav tako bi bilo prav, da bi tudi drugi čutili

Skrivnostni uvoznik iz Nemčije

Minuli teden so Pomurje obiskali gostje iz Nemčije; ogledali so si sporne nasade pekoče paprike, se sestali z uvoznikom Jožetom Jeričem iz Zunanje trgovine ABC Pomurke in Dušanom Lutarjem, direktorjem ZP Panonke Semenarstvo, naročnikom in kupcem uvoženega semena iz Nemčije. Zanimiv je podatek, da je Semenarstvo Ljubljana seme paprike »babura šorokšari« uvozila iz Makedonije – zrasla je seveda povsem normalna paprika. Kdo je podtaknil pomurskemu uvozniku napačno papriko in zakaj? Zakaj oba, Jerič in Lutar, še vedno ščitita posrednika iz Hamburga? Dušan Lutar je na vprašanje, če je to mogoče kak posrednik iz južne republike, odgovoril:

»Ne, to sploh ne pride v poštev in ne bi zdal iskali zveze z Vojvodino in embargom. Jaz bi bil vesel, če bi ta paprika prišla iz Vojvodine – prepričan sem, da bi bila super dobra, saj ima tam semenarstvo paprike stoletno tradicijo, prav tako pa so tam najbolj ugodne podnebne razmere. Tujemu partnerju nisimo obljubili, da njegova imena ne bomo izdali. Tega sami nečemo! V Evropi so določena pravila, da dokler se ne dogovorimo... škoda je dolgoletnega partnerja dati v časopis, če ne vemo natančno, kaj je. Po celotni končani zadevi pa bomo rekli svoje.« Odgovornim pri Panonki in Zunanji trgovini se zdi škoda, da se sploh kaj piše v časopisih; seveda bi jim najbolj ustrezalo, da se jih ne bi nikjer omenjalo – s tem pa se ne strinjajo v zadrugah, svetovnih službah in zasebnih prinarjih. Prav ti ljudje pa imajo neposreden stik s kupci, ki so kupili ali dobili seme in sadike

paprike od njih. Za te ljudi so – če se ne pojasni vse ozadje – krivci oni.

Seme ni tisto, ki so ga naročili

Zdaj že lahko zapišemo: izvidi vegetacijskega poskusa, s katerim je Kmetijski inštitut Slovenije ugotavljal sortnost semena, in vzorci, ki so bili deponirani pri inštitutu (ki je tudi izdal oranžni certifikat), so pokazali, da seme ni takšno, kot so ga naročili. Opraviti je potrebno še superanalizo sortnosti (dobavitelj mora še analizirati ostanke zaloga semena v Hamburgu) in šele nato bodo lahko dokazali, če je napako naredil dobavitelj iz Hamburga ter posredno tudi uvoznik. Dušan Lutar je v poročilu zapisal:

»Ugotovljeno je bilo tudi, kot kaže tudi vegetacijski preizkus, da sporno seme ni takšno, kot smo ga naročili, temveč je iz njega zrastle podolgovate in ostra paprika. Na vsak način bomo morali počakati na superanalizo in potem sprožiti ustrezne mednarodne postopke. Seme je bilo kupljeno po mednarodnih FIS-pravilih in po teh bo potekalo tudi razreševanje. Glede na to, da smo vse naredili v skladu z zakonom in po predpisih, se sprašujemo, kje je sedaj krivda in kdo nosi odgovornost. Ponovno zatrjujem, da se nečemo izgovarjati na zakonodajo, vendar bo tudi tu država morala zaščititi tako ene kot druge. Navkljub vsemu povedanemu pa ponovno pravim, da ne bežimo od odgovornosti. Zato smo že danes dogovorjeni z dvema podjetjema, ki reklamirata paprike, da se bomo poskušali sporazumno dogovoriti o tem problemu. Če sporazumnega dogovora ne bo, so tu še sodišča, v takem primeru pa bomo vključili v razreševanje državne organe in institucije...»

Slavko Kurbus, vrtnarstvo Gornja Radgona:

»Pred vrati sem našel zaboj pekoče paprike z grozljivim pismom. Neki odvetnik iz Murske Sobote od mene pisno zahteva, da mu plačam pet tisočakov, da si bo kupil normalno papriko. Vsi krivijo mene, seveda, saj sem jim jaz prodal sadike. Letos, ko bi imeli največji bum in bi posel zacvetel, se mi je zgodilo tole s papriko. Namesto da bi nas vsi hvallili, kako poceni in zdrave sadike smo jim prodali, vsako v svojem lončku, pa nas sedaj vsi obtožujejo, da smo mi krivi za te paprike. Prodal sem 30 tisoč sadik na tržnicah v Murski Soboti, Ljutomeru, Ptuj, Radencih in Gornji Radgani. Jaz ne potrebujem nič povrnjenega, škoda naj povrnejo tistim, ki so sadili to papriko, prav tako pa naj se javno pove, kdo je v resnici kriv.«

»Ze sedaj lahko rečem, da bo vsak, ki se bo izkazal z dokumentacijo oziroma dokazil, da je seme kupil pri nas, dobil najmanj povrnjeno vrednost semena. Na tak način bomo poizkusili popraviti napako tudi vsem tistim kupcem, ki so kupili le eno vrečko semena. Seme smo prodali kot trgovsko blago in z ukonom nimamo pogodbe o skupni proizvodnji in skupnem riziku.«

Vsaka zrela paprika postane čez čas rdeča, so nas še poučili strokovnjaki. Vsem, ki bodo za sporazumno rešitev (torej če ne bodo tožili), bodo pomagali prodati oziroma predelati tudi to pekočo papriko; na voljo imajo sušilnico na Hodošu, kupiti pa morajo še stroj za mletje. Menda pa bo namenil tuji partner v prihodnje večjo pozornost prekmurskim poljem za pridelovanje povrtnine, poslal nove vrste semena paprike in poskrbel za njeno prodajo na tujem trgu.

BERNARDA B. PEČEK

Semena niso prašičja statistika

Do zamenjave semena paprike pri ZP Panonka – Semenarstvo in uvozniku omenjenega semena Zunanji trgovini ni prišlo po naključju. Ne glede na citiranje in izgovarjanje uvoznika, konkretno g. Jožeta Jeriča, ki je izvedel posel, na neurejenost zakonodaje na tem področju, je to nesramno, da ne zapišem podlo. Dejstva so nekoliko drugačna, namreč že rajna Jugoslavija je imela eno najbolj rigoroznih zakonodaj za uvoz in dodelavo semenskega blaga. Ob tem kaže spomniti, da je semenarstvo obdelano v petih zakonih, ki veljajo še danes. Nadalje kaže spomniti na vladni odlok, ki v letošnjem letu prepoveduje uvoz semen nepooblaščenim in strokovno neusposobljenim podjetjem. Tako so v letošnjem letu lahko uvažala in razpečevala semena le tri slovenska podjetja, med njimi ZP Semenarstvo z Zunanjo trgovino. Znano je, da podjetje, ki se ukvarja s tovrstnimi posli, mora imeti sodelavca s posebno »licenco«, ki jo izdaja republiško ministrstvo za kmetijstvo – odgovorno osebo za pridelavo in dodelavo kmetijskega semena in uvozne posle. Z zakonom so tudi predpisani kriteriji, na osnovi katerih si lahko pooblaščen oseba pridobi to odločbo oziroma licenco. Znano je, da ima pri Zunanji trgovini to odločbo od 6. 3. 1990 g. Jože Jerič. Ni sicer znano, kako mu je do te odločbe uspelo priti, saj ne izpolnjuje zakonsko zahtevanih kriterijev. Resda je inženir kmetijstva, toda strojne usmeritve, poleg tega nikoli ni delal v praksi in se je teh enajst let, ki jih navaja kot svoje izkušnje, ukvarjal zgolj s prekupčevanjem. Dejstvo je, da so imeli do omenjenega datuma licence trije vrhunski strokovnjaki, in sicer za sadje in sadne sadike Milko Kranjc, koruzo in pšenico pokojni Franc Skledar ter za druga semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo v preteklosti na ta račun, v eni prihodnjih števil.) Ob tem si je potrebno zastaviti še eno vprašanje, in to kdo je odgovarjal in podpisoval dokumentacijo o uvozu semen v letih od 1986 do 1990. Leta 1986 je Viktor Banko zastupil direktorsko mesto takratnega Panonkega tozda Semena in odšel iz Panonke ravno zaradi enega od nečednih taktičnih razlogov. Že to da ima sedaj vse semena in semensko blago Viktor Banko. Že to da ima sedaj vse te tri licence g. Jerič, postavlja pod vprašaj njegovo »ekspertno«. (O zlorabah, do katerih je prihajalo

gospodarstvo

Pogovor z direktorjem PTT-podjetja

Kocka je padla!

V poštni, telefonski in telegrafski dejavnosti se pričakuje velike spremembe. Že jeseni naj bi prišlo do temeljite reorganizacije, saj se bodo zdajšnja regionalna podjetja združila v eno, čaka pa jih tudi ločitev poštne in telekomunikacijske dejavnosti. Ker s ponudbo še vedno ne dohitejajo povpraševanja po novih telefonskih priključkih, si veliko obetajo od nove tarifne politike. Sicer pa bodo prehod v tržno gospodarstvo in konkurenčni prepričevali tudi javna podjetja. O tem in drugem je stekel pogovor z Zoltanom Severjem, direktorjem PTT-podjetja Murska Sobota, ki je odgovorno za razvoj te dejavnosti v vsem Pomurju.

PTT delavci ste dolgo čakali na podražitev vaših storitev, ki jo je vlada naposled odobrila. Kolikšni so bili vaši zahtevki za podražitev ptt-storitev in ali ste zadovoljni z zdajšnjim zvišanjem cen?

»Kot rečemo: boljše nekaj kot nič! Povsem namreč nismo zadovoljni, ker je bilo že leni objavljeno, da bomo cene lahko zvišali v začetku tega leta. Vlada je nato objavila podražitev 1. aprila, a se to ni zgodilo. Naše zahteve so bile naslednje: telefonski impulz naj bi se podražil za 50 odstotkov, torej od 1 na 1,50 tolarja, dosegli smo le 30-odstotno podražitev, pri čemer je treba pristiati še 20-odstotni prometni davček. Za pismo smo terjali podražitev za 66 odstotkov oziroma ceno 10 tolarjev, dovolili so nam le 8 tolarjev.«

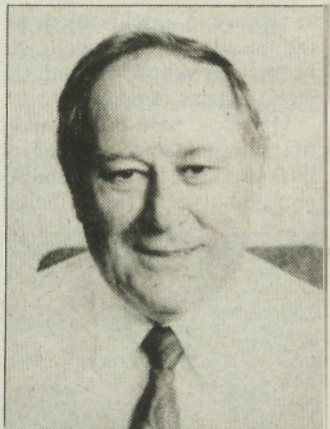
S čim pa utemeljujete najnovije podražitve?

»Te podražitve utemeljujemo s tem, da so cene drugih industrijskih izdelkov in izdatki za naše storitve v tem času močno poskočili, inflacija pa je bila v primerjavi med decembrom 1991 in 1992 približno 50-odstotna. Mi pa smo imeli lani ves čas skoraj enake cene. S podražitvijo storitev bomo zbrali več denarja za razvoj, potrebujemo pa ga tudi vsaj za enostavno reprodukcijo novega sestavnega posrednega podjetja Slovenije. Na ta način bomo tudi enotno uredili ceno telefonske naročnine. Posledice zakasnele podražitve se kažejo v tem, da je bila akumulacija praktično odvzeta. Naša firma je letošnje polletje sklenila s pozitivno ničlo, oziroma smo imeli le slab milijon tolarjev akumulacije. Tako so se izčrpale notranje rezerve. Medtem so še plače svojo pot, ker smo v celoti izpolnili kolektivno pogodbo, izdatki pa so se sicer povečevali. Druga plat pa je ta, da vsi dogovori vlade z Evropsko banko za obnovo in razvoj ter drugimi finančnimi institucijami za naša posojila za gradnjo optičnega kablovskega sistema, med drugim tudi od Lendave do nove Gorice in Trsta, in drugod, pa tudi postavitev telekomunikacijskega križa, dobičkov niso bili dovolj uspešni. Problem je zlasti najetje mednarodnih posojil, za kar država ni mogla dati zadostnih zagotovil.«

Pred grenko pilulo?

Vlada je tudi določila, da se morajo najvišje cene telefonskih priključkov znižati za 18 odstotkov. Znano pa je, da imamo ravno v Pomurju najvišjo ceno v Sloveniji, ki je celo za 3,5-krat višja kot v Ljubljani. To se zdi na prvi pogled nelogično in nerazumljivo. Kako bi komentirali povečano?

»To da imamo v našem podjetju oziroma v Pomurju naj-

Zoltan SEVER – direktor PTT-podjetja Murska Sobota. Fotografija: NATAŠA JUHNOV

višjo ceno, je točno. Vendar pa niso točni podatki, ki se objavljajo in se o njih razpravlja. Res da je naša cena, brez 3-odstotnega prometnega davka, 227.738,00 tolarjev. Primerjava kaže, da ima območje Celja povprečno ceno 221.366,00 SIT, uveljavljajo pa tudi višjo ceno, 277 tisoč tolarjev. Na primer, v Mariboru imajo povprečno ceno le 120.970,00 tolarjev, vendar velja ta samo tam, kjer so tehnične možnosti za nemoteno priključitev novega telefona. Ljubljanska cena je zelo nizka, in sicer 65.070,00 SIT, vendar le v strogem mestnem središču, na Kopenskem in Notranjskem pa je precej višja. Mi pa smo se odločili za enotno ceno; ne glede na to, kje stanuje naročnik, razlika v ceni pa premoščamo v glavnem s posojili itd. S tem je izpolnjena dolgoletna želja prebivalcev Pomurja, da bi vsi plačevali enotno ceno. Pri tej ceni smo upoštevali štiri elemente: povprečno razdaljo od centrale do razvodišča, razdaljo od razvodišča do hiše, notranjo instalacijo in ceno telefonskega priključka. Naša cena telefonskega priključka je bila doslej 227.738,00 tolarjev, se-

veda brez prometnega davka. Drugače pa je ta cena 234.570,00 SIT.«

Kakšna bi bila po novem cena telefonskega priključka v Pomurju?

»Če najvišjo ceno telefonskega priključka znižamo za 18 odstotkov, potem dobimo znesek 186.745,00 tolarjev. Po uredbi o določitvi najvišjih cen novih telefonskih priključkov smo to storili letošnjega avgusta. Moram pa reči, da je ta uredba pomanjkljiva, ker ni ustreznega pojasnila ministrstva za mednarodne odnose ter za promet in zveze, ali gre za ves denar za naložbe ali pa to štejejo za skupni prihodek. Kljub temu smo 1. avgusta to ceno znižali in znaša s 3-odstotnim prometnim davkom 192.348,00 tolarjev. To pa še ne pomeni, da moramo za to ceno narediti telefonski priključek. Ta cena namreč velja tam, kjer so tehnične možnosti.«

Kaj pa tam, kjer ni tehničnih možnosti?

»Tam bo moral razliko plačati tisti, ki bo hotel imeti telefon. Ta razlika je lahko tudi do 400 tisoč, to je tam, kjer trenutno nimajo ničesar. To je v bistvu napaka v politiki. Če je dano, lahko vsak izkoristi možnost pridobitve novega telefonskega priključka pod ugodnejšimi pogoji. S tem pa delamo krivico demografsko ogroženemu prebivalstvu na podeželju, ki mora tarifne postavke plačati dražje. Najbrž se bo to v prihodnosti izravnalo, ker bo drugače urejeno. Zato pa mora biti sprejet nov tarifni sistem in opredeljena cena obratovanja, ki bo omogočala večjo akumulacijo.«

V PTT-podjetju velikokrat tarnate zaradi neustreznega tarifnega sistema. Kako je s tem?

»Brez dlake na jeziku moram povedati, da je naš tarifni sistem po nemškem modelu. Se pravi: lokalni promet v okviru ene centrale ali enega vložnišča se bo hitreje povečal, mednarodni promet pa nekoliko znižil. Glede na sorazmerno nizko ceno impulza, se v mnogočem izgubi cena telefonskega pogovora v ZDA in Avstralijo, ker naprave zabeležijo največ 40 odstotkov impulzov. Čas impulza je namreč tako kratek, da enostavno ne naprave vsega ne zabeležijo. Posledica tega je, da mi tega ne zaračunamo, državam, s katerimi poteka tak telefonski pogovor, pa je treba plačati ves čas telefoniranja.«

Nihče neče, da akumulativna dejavnost nosi breme!

Slišati je, da čaka sestavljen PTT-podjetje ločitev poštne in telekomunikacijske dejavnosti. S tako reorganizacijo naj bi prišlo do združitve vseh devetih PTT-podjetij v eno.

»Osnovna želja pri preobrazbi ptt-sistema pri nas je, da se obe dejavnosti – pošta in telekomunikacije – ločita. To bosta dve samostojni službi.

S tem bi pri telekomunikacijah uveljavili tržno gospodarstvo, poštne storitve pa naj ne bi bile povsem tržno usmerjene, ker je bila poštna služba vedno javna. V tem trenutku je poštna dejavnost pokrita s 30. telekomunikacijska pa s 70 odstotki v strukturi dohodka. Tako bi slednja kot kapitalno intenzivnejša lahko tržno poslovala in bi za upravljanje dali tudi koncesije različnim telekomunikacijskim družbam. Zaradi ustvarjanja dobička pričakujejo tudi tuja vlaganja. Zato bo prišlo do ločitve teh dveh dejavnosti, navsezadnje pa je tak tudi evropski koncept, h kateremu težimo. Zdaj potekajo intenzivne priprave na novo organiziranost poštne in telekomunikacijske dejavnosti, pripravljajo se ustrezni predpisi in razmere, ki so potrebne za vključitev v mednarodno pošto in telekomunikacijsko zvezo, katerih člani smo že. Poleg tega pa nihče niče, da bi akumulativna dejavnost nosila breme neakumulativne. Moram reči, da je v našem podjetju poštna dejavnost dosegala 55 odstotkov dohodka v celotni strukturi.«

Ali pričakujete, da bo prišlo kmalu do predvidene spremembe v organiziranosti vaše dejavnosti?

»Ker v tem trenutku še ni možno organizirati poštne in telekomunikacijske dejavnosti po najnovijem vzorcu, saj je nemogoče pričakovati, da bi kmalu sprejeli vso potrebno zakonodajo v parlamentu, se je država odločila, da naj bi na osnovi zakona o javnih gospodarskih službah združili vseh devet ptt podjetij v PTT-podjetje Slovenije. Uredba je sprejeta in je imenovan upravni odbor, pripravlja se statut in notranji organizacijski akt, za območje sedanjih devetih podjetij pa je predvideno, da bodo postala poslovne enote. Seveda bodo imele veliko manj samostojnosti kot doslej. Uredba določa, da se morajo 30. septembra letos pripraviti zaključni računi vseh podjetij in 1. oktobra naj bi novonastalo podjetje povsem začelo.«

Ali se ob tem ne bojite, da se bodo po centraliziranju zadev v dosedanjih regionalnih podjetjih pojavili številni problemi zlasti glede presežnih delavcev?

»To je gotovo. Z organizacijskim aktom in statutom bo vse delavce prevzelo enotno podjetje, glede pristojnosti pa bo odvisno, kolikšno bo število presežnih delavcev. Skratka, zaenkrat moramo ugotoviti, da bodo regije vendarle zadržale določene funkcije. Po drugi strani pa je velika želja po centralizaciji. Ob pretirani centralizaciji pa si težko predstavljam, da bi bil lahko nemoten pospešen razvoj naše dejavnosti.«

MILAN JERŠE

Kolesa BIRIA iz Gornje Radgone po vsem svetu

Moda koles

Že nekaj časa lahko zasledimo v pomurskih trgovinah poleg Rogovih in dragih uvoženih koles tudi kolesa BIRIA. Le redkokdo ve, da jih izdelujejo v Gornji Radgoni, natančneje v opuščeni proizvodni hali Elrada na Melh. Tako je Slovenija dobila drugega izdelovalca koles, ki se količinsko sicer še ne more primerjati z Rogom (doslej so izdelali 7 in prodali pet tisoč koles), kljub temu pa ti izdelki po kakovosti ustrezajo svetovnim standardom.

»Izkušnje prvega leta so sicer zadovoljive, kljub temu pa uspeh ni tak, kot smo pričakovali; predvsem je izostal izvoz, pa tudi prodaja v Sloveniji ni ravno uspešna. Vseeno pa se nam odpira zahodno tržišče, Hrvaška, Češka in druge države. 17 zaposlenih v družbi BIRIA BIKES je doslej izdelalo sedem tisoč koles, pet tisoč smo jih že prodali, do konca leta pa jih bomo izdelali še pet tisoč. Izkoriščanje polne zmog-

trgu in preskrbo z reprodukcij-skim materialom. Strokovnjaki in veliki poznavalci raznih vrst koles vedo, kaj pomeni oprema SHIMANO, teflonsko obložene zavore, halogenski žarometi, zaščita srednjega pogona pred prahom in vlago, da so okviri lotani in ne varjeni (zaradi česar so fleksibilnejši) in podobno. G. Bokan tudi ni pozabil omeniti, da je BIRIA prvi svetovni izdelovalec koles, ki je uvedel prestave v ročaju.

In kakšno mnenje imajo o svojem konkurentu Rogu?

»Rog ima v slovenskem prostoru dolgoletno tradicijo izdelovanja koles. Tu hip ne sodelujemo, čeprav smo ponudili določeno obliko stikov. Sicer pa se niti preveč ne trudimo, kajti vsak si mora sam poiskati svoj trg. Mi smo to vzeli zelo resno. Poleg Rogovih je na slovenskem trgu tačas še 30 različnih koles iz uvoza, to je dolgoletno slabo, saj se uvažajo cenena in manj kakovostna kolesa,« je komentiral Tone Bokan. Po njegovem mnenju je cena zares kakovostnih koles še vedno prenizka; zaradi nizkega standarda izdelujejo 70 odstotkov najcenejša kolesa. Bodo pa že v prihodnjem letu ponudili trgu specializirana in dražja kolesa, poleg tega pa tudi (za kolesarske »sladokusce«) vso potrebno kolesarsko opremo za kolesarja in za kolo.

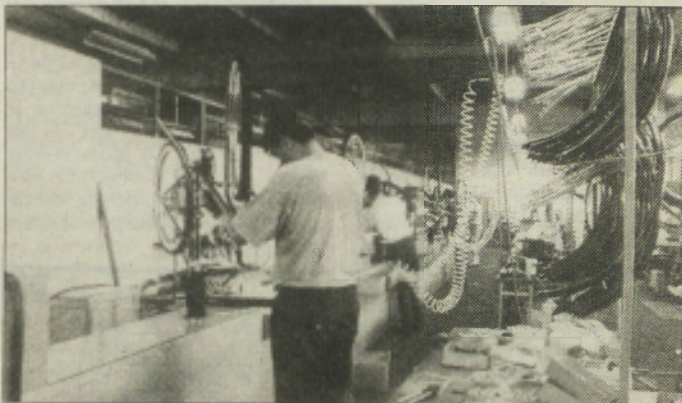
Čeprav prodajajo kolesa BIRIA v svetu velike trgovske hiše, so se v Sloveniji odločili za prodajo prek ustaljenih trgovskih mrež, v Pomurju pa prek Veletrgovine Potrošnik.

BERNARDA B. PEČEK

Tone Bokan, direktor Interproma, ki je 49-odstotni lastnik mešane družbe BIRIA BIKES.

ljivosti opreme zahteva 30 do 35 zaposlenih. V prihodnje bomo razvili tudi izdelovanje okvirjev in za to dejavnost bomo potrebovali še 15 zaposlenih,« je povedal Tone Bokan, direktor INTERPROM-a iz Maribora, usmerjenega v tehniško stroko, ki se ukvarja predvsem z notranjo in zunanjo trgovino. Interprom je 49-odstotni lastnik firme BIRIA BIKES, ki je proizvodno in mešano mednarodno podjetje, istočasno pa ima ekskluzivno pravico za prodajo na domačem in tujem

17 nekdanjih Elradovih delavcev je doslej znontiralo že sedem tisoč koles BIRIA.

Poletna šola za begunske otroke

V ponedeljek se je začela v prostorih soboške Ljudske univerze poletna šola za begunske otroke. Kjer jih bodo seznanili z osnovami slovenskega jezika in slovenske kulture. V 70 urah pouka bodo največ pozornosti posvetili uporabi jezika v vsakdanji rabi, pri čemer bodo upoštevali jezikovna pravila ter vtis, ki ga naredimo na sogovornika.

Za poletno šolo se jih je prijavilo devetnajst, sedemnajst učencev pa bo pouk redno obiskovalo. Največ je takih, ki so končali osnovno šolo in se nameravajo vpisati na srednjo šolo. Med njimi pa je tudi šest dijakov, ki so že končali prvi letnik srednje šole.

Podobne tečaje za otroke in odrasle bodo organizirali septembra in oktobra. Tečaj je finančno podprlo Ministrstvo za šolstvo.

ANR

Posilstvo kot metoda zatiranja

Strokovnjaki številnih mednarodnih organizacij za pomoč beguncem, ki se ukvarjajo s psihološkimi problemi le-teh, pravijo, da je bilo doslej v BiH poslanih vsaj 20 tisoč žensk. Pravijo tudi, da je le malo možnosti za njihovo popolno rehabilitacijo. Strokovnjakinja Angela König, ki je odgovorna za pomoč poslanim ženskam na Hrvaškem in v BiH, pravi, da ni nobenega dvoma, da sta tako hrvaško kot srbsko vodstvo uporabljala posilstvo kot metodo zatiranja, poniževanja in sistematičnega preganjanja žensk. Čeprav je med poslanimi ženskami največ Muslimank, pa je v poročilih le redko zaslediti posilstva, ki bi jih zagrešili muslimanski vojaki, dodaja Angela König.

M. J.

Obogatitev ponudbe in večji izvoz

Sodeč po polletnih rezultatih bodo letošnji načrti gospodarstva v Radenski uresničili in skupni prihodek v vrednosti okoli 130 milijonov nemških mark. V šestih mesecih so prinesli 61 milijonov enot mine-ralne vode in brezalkoholnih pijač, zaradi velikega zmanjšanja precej preusmerili v izvoz. Radenski pravijo, da po-častijo tudi sami, zato razvijajo strategijo pri mineralni vodi in brezalkoholnih pijačah zaradi nekega tržišča gradijo na povečanju izvoza. Opozarjajo pa na težave, s katerimi se pri tem soočajo, zlasti na neenotne carinske stopje s sosednjo Av-

strijo. Opozarjajo pa tudi na nered, ki vlada pri uvozu brezalkoholnih pijač, saj mnogi med njimi ne ustrezajo našim standardom, so pa močna konkurenca domačim izdelovalcem tovrstnih pijač.

Turistične razmere se urejajo tudi v Radenski in kaže, da tuji gostje ponovno začnejo dobivati zaupanje v Slovenijo. Res da rezultati še niso takšni, kot bi lahko bili, vendar so v prvem polletju zaželežili 86 tisoč prenočitev, kar je za 2 do 3 odstotke več kot lani, število tujih prenočitev pa je večje za 12 odstotkov. Ponovno oživljanje turizma pa jih je tudi spodbudilo, da to dejavnost obogativijo z novo ponudbo. V Ra-

denci bodo zdraviliški del razširili s termalnim centrom, saj so izvini vedno že zagotovljeni, dograditi pa nameravajo tudi zdraviliški kompleks v Banovcih. Jeseni bodo tu začeli graditi hotel, ki bo stal milijonov mark, z njim pa bodo pridobili okrog 200 postelj.

Ena od dejavnosti Radenske je tudi kovinskopredelovalna industrija, njena tovarna polnilne opreme pa je ena redkih, ki posluje dokaj uspešno, saj je 180 zaposlenih v prvem polletju obseg proizvodnje v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečalo za 10 odstotkov. V tej tovarni so si zastavili cilj, da ustvarijo 95 milijonov tolarjev realizacije, pestijo pa jih težave pre-

teklosti, saj imajo še vedno za milijon 100 tisoč dolarjev terjatev od Rusije, kamor so prodali polnilno opremo. V Radenski zahtevajo, da to vprašanje reši država, saj sami za to niso nič krivi.

Na lastninenje se v Radenski že pripravljajo, vendar poudarjajo, da procesi lastninenja ne smejo ovirati vsakodnevnega dela. Revizijskih postopkov nimajo, lastniki pa bodo krovno podjetje, saj imajo družbe že dve leti svojega lastnika. Otvoritveno bilanco so že naredili, do 1. septembra naj bi projekt predložili agenciji, podjetje pa bodo začeli lastniniti z notranjim odkupom.

LUDVIK KOVAČ

Dogajanja na Ljubljanski borzi

Tokrat bo dogajanje na Ljubljanski borzi zajemalo obdobje med torkom, 3. 8., in ponedelkom, 9. 8. 1993.

V tem tednu so naraščali tečaji večine obveznic, tečujem delnic se je rast nekoliko umirila, tečaji nekaterih delnic so padli, kar je predvsem presenetilo investitorje v delnico Probanke, kateri so bili že skoraj prepričani, da je padec tečaja te delnice nemogoč. V tem tednu pa je padel tudi promet z vrednostnimi papirji, kar je posledica dopustov nekaterih borznih posrednikov, pa tudi investitorjev.

Uvrščena kotacija I – obveznice

3. 8. je tečaj obveznice RSL 1 neznatno porasel iz 91,4 na 91,5, prometa pa je bilo za 5320 lotov in se na tem nivoju zadržal tudi v sredo, ko je bilo za 5045 lotov prometa. V četrtek je tečaj te obveznice poskočil za 0,4 odstotne točke (91,9) pri prometu 2692 lotov ter ostal nespremenjen tudi v petek, ko je bilo za 4983 lotov prometa in v ponedeljek (3802 lota).

Stabilen tečaj (87,0) je v tem tednu zadržala obveznica RSL 1 z davčno olajšavo, v tem obdobju pa je bilo skupno za 283 lotov prometa, vsi posli pa so bili aplikacijski.

Tudi tečaj obveznice RSL 2 je 3. 8. rahlo poskočil in sicer iz 92,4 na 92,6, ko je bilo za 643 lotov prometa in se na tem nivoju zadržal tudi v sredo pri 647 lotih prometa. V četrtek je tečaj te obveznice porasel na 92,7, ko je bilo za 389 lotov prometa. V petek pa je bilo za 1012 lotov prometa po nespremenjenem tečaju, prav tako pa tudi v ponedeljek s 322 loti.

2 lota obveznice RSL 2 z davčno olajšavo sta lastnika zamenjala 4. 8. po tečaju 87,3 (+0,1 odstotne točke).

Uvrščena kotacija II – obveznice

Za kar 0,5 odstotne točke (88,0) je 3. 8. porasel tečaj obveznice Mesto Ljubljana, prometa pa je bilo za 178 lotov, v četrtek na 88,1 pri 119 lotih prometa, v petek pa so bili po nespremenjenem tečaju prijavljeni aplikacijski posli z 48 loti.

6. 8. se je trgovalo tudi z obveznico Mesto Ljubljana z davčno olajšavo: lastnika je zamenjala 72 lotov teh obveznic po tečaju 84,2.

Uvrščena kotacija II – delnice

Enotni tečaj delnice Salus je 3. 8. padel za 100,00 tolarjev in sicer iz 5600 na 5500, ko je bilo za 6 lotov prometa s to delnico.

Nihal je v tem tednu enotni tečaj delnice LEK. 3. 8. je tako poskočil iz 18825 na 19500 pri 40 lotih prometa, naslednjega dne padel na 18490, ko je bilo za 21 lotov prometa in se na tem nivoju zadržal tudi v četrtek (2 lota). V ponedeljek je bil s to delnico prijavljen aplikacijski posel in sicer le z 1 lotom po tečaju 79500.

Prosti trg – delnice

Z obveznico Gorenje so bili 3. 8. prijavljeni aplikacijski posli s 13 loti po nespremenjenem tečaju 93,7, naslednjega dne je njen tečaj neznatno porasel na 93,8, ko je bilo za 699 lotov prometa, v četrtek pa kar na 95,0 (221 lotov prometa). V petek je njen enotni tečaj padel za 1,0 odstotno točko (94,0), pro-

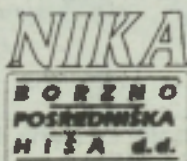
meta pa je bilo za 461 lotov, v ponedeljek pa so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli s 30 loti po tečaju 94,8 (+0,8 odstotne točke).

4. 8. so bili z obveznico LEK 2 prijavljeni aplikacijski posli s 4 loti po tečaju 98,4 (-0,1 odstotne točke), v petek pa je njen enotni tečaj poskočil na 99,9 (+1,5 odstotne točke), ko je bilo za 10 lotov prometa.

Enotni tečaj obveznice Občina Laško je 3. 8. porasel iz 77,5 na 77,8, ko je bilo za 220 lotov prometa in se nato na tem nivoju zadržal tudi v petek pri 40 lotih prometa. V ponedeljek so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli s 46 loti, enotni tečaj pa se je izoblikoval na 77,5. V tem tednu so bili le 9. 8. sklenjeni (aplikacijski) posli z obveznico Občina Šmarje in sicer z 9 loti po nespremenjenem tečaju 82,0. Obveznica Občina Zagorje je imela v tem tednu padajoč trend. Tako je njen enotni tečaj 3. 8. padel iz 74,0 na 73,1 (256 lotov prometa), naslednjega dne sicer neznatno porasel na 73,2 pri 200 lotih prometa, da bi v četrtek padel za kar 1,2 odstotni točki (72,0), ko je bilo za 20 lotov prometa s to obveznico. Na tem nivoju se je nato zadržal tudi v petek, prometa pa je bilo za 204 lote.

Z obveznico PTT Celje so bili v tem tednu sklenjeni le aplikacijski posli in sicer v sredo z 80 loti po tečaju 99,0, kar predstavlja nespremenjen tečaj, v četrtek z 20 loti po tečaju 98,0 (padec tečaja za 1,0 odstotno točko) ter v ponedeljek z 29 loti. Enotni tečaj obveznice PTT Nova Gorica je v tem tednu nihal. Tako je 3. 8. sicer porasel za 1,1 odstotno točko iz 93,6 na 94,7, ko je bilo za kar 2790 lotov prometa, naslednjega dne padel na 93,4 pri 67 lotih aplikacijskih poslov, vendar se je v četrtek povzpela na 95,0 (20 lotov prometa). Tudi v petek je njen enotni tečaj porasel, tokrat na 95,1, prometa pa je bilo za 148 lotov. V ponedeljek so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli s 648 loti po tečaju 95,0. Nihal je tudi tečaj obveznice PTT Ljubljana. 3. 8. je tako porasel za kar 0,9 odstotne točke in sicer iz 99,1 na 100, ko je bilo za 94 lotov prometa, naslednjega dne pa padel na 99,5, ko so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli, tokrat z 12 loti, njen enotni tečaj pa je poskočil na 99,7 in se nato na tem nivoju zadržal tudi v ponedeljek, ko je bilo za 13 lotov aplikacijskih poslov.

Obveznica Rogaška 1 je 3. 8. zadržala nespremenjen tečaj 74,6, ko je bilo za 5 lotov prometa s to obveznico, naslednjega dne pa je njen tečaj poskočil za kar 2,4 odstotne točke na 77,0, prometa pa je bilo za 70 lotov. Z obveznico Rogaška 2 je bil 4. 8. sklenjen aplikacijski posel z 2 lotoma po stabilnem tečaju 31,0.

Cesta prvih borcev II. Brežice 68250
0608 62-236 Telefaks 0608 62-852
POSLOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54 Ljubljana 61000
0601 131-155 Telefaks 061 31-347
POSLOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5 62000 Maribor
062 29-460 Telefaks 062 29-460

Prosti trg – delnice

Enotni tečaj delnice Dadas je 3. 8. porasel iz 360750 na 361667, ko je bilo za 11 lotov prometa, naslednjega dne na 364000 pri 2 lotih prometa, v četrtek pa na 368000 (3 loti prometa). Na tem nivoju se je zadržal tudi v petek, ko je bil z 1 lotom prijavljen aplikacijski posel.

3. 8. je za dovoljenih 10 odstotkov porasel enotni tečaj delnice Grad in sicer iz 2299 na 2450, prometa pa je bilo za 20 lotov.

V tem tednu beleži prednostna delnica KBT konstantno rast. Njen enotni tečaj je tako 3. 8. porasel iz 71324 na 71896, ko je bilo za 347 lotov prometa, naslednjega dne na 72796 pri 1223 lotih prometa, v četrtek na 73170 (822 lotov prometa), v petek pa na 73594, ko je bilo za 784 lotov prometa. Le v ponedeljek je tečaj te delnice rahlo padel na 73481, prometa pa je bilo za 235 lotov.

Nihal pa je v tem tednu enotni tečaj delnice MK Založba 3. 8. je tako padel iz 6505 na 6232 ko je bilo za 206 lotov prometa naslednjega dne so bili sklenjeni aplikacijski posli s 110 loti po tečaju 6527, v četrtek pa je njen tečaj padel na 5900 (360 lotov prometa), kar predstavlja 9,6-odstotni padec tečaja. V ponedeljek je enotni tečaj te delnice poskočil na 6000, prometa pa je bilo za 560 lotov.

Enotni tečaj delnice NIKA je v tem tednu rahlo nihal. Tako je 3. 8. porasel iz 76910 na 77496, ko je bilo za 222 lotov prometa s to delnico, naslednjega dne pa nekoliko padel na 77334 pri 166 lotih prometa. V četrtek je njen enotni tečaj neznatno porasel na 77345, ko je bilo za 115 lotov prometa v petek na 77408 pri 494 lotih prometa v ponedeljek pa na 78102, ko je bilo za 96 lotov prometa.

Čeprav se še dalj časa opozarja na možne padce tečajev delnic (o tem ste lahko prebrali tudi v tem časniku pred štirinajstimi dnevi) in kar smo lahko opazili že večkrat pri drugih delnicah, pa so bili mnogi investitorji v delnico Probanke kljub temu presenečeni, kakor da bi bili prepričani, da se kaj takega te delnici ne more zgoditi. Res je sicer, da je tečaj te delnice konstantno naraščal že od njene uvrstitve na borzo, torej od 30. 3., ko je dosegla enotni tečaj 14616 do 2. 8. pa je tako porasla za 218 odstotkov (46541). 3. 8. je tako enotni tečaj te delnice padel za 2699 tolarjev (43842), posamezni posli pa so bili tega dne sklenjeni po tečajih od 41887 (padec za dovoljenih 10 odstotkov) do 47000, prometa pa je bilo za 5116 lotov. Naslednjega dne je sicer njen enotni tečaj porasel na 46658 (5392 lotov prometa), vendar so tudi tega dne bili sklenjeni posli po zelo različnih tečajih in sicer od 40.000 do 47140. V četrtek je enotni tečaj te delnice ponovno padel, tokrat na 43939, prometa pa je bilo za 637 lotov kar predstavlja za to delnico dokaj skromen promet, če upoštevamo, da se je s to delnico večnoma trgovalo z več tisoč loti (23. 7. s kar 17947 loti). V petek so bili s to delnico prijavljeni le aplikacijski posli s 571 loti, enotni tečaj teh poslov pa se je izoblikoval na 44593. V ponedeljek je enotni tečaj te delnice neznatno padel na 44587 (posamezni posli po tečajih od 40000 do 46000).

5. 8. je prednostna delnica Rogaške zadržala nespremenjen tečaj 2300, ko je bilo za 100 lotov prometa z njo, v petek pa so bili s to delnico prijavljeni aplikacijski posli s 36 loti po tečaju 2500, v ponedeljek pa še s 50 loti, tokrat po tečaju 2300.

Enotni tečaj redne delnice SKB je 3. 8. porasel iz 20000 na 21936 (porast za 9,7 odstotka), prometa pa je bilo za 1660 lotov. Naslednjega dne so bili s to delnico prijavljeni aplikacijski posli s 25 loti sicer po tečaju 20000, vendar se je v četrtek na borzi oblikoval enotni tečaj 21984, ko je bilo za 756 lotov prometa, v petek pa je enotni tečaj te delnice porasel na 22484 (310 lotov), posamezni posli pa so bili sklenjeni po tečajih od 20000 do 24000, kar predstavlja 20 procentni razpon med najnižjim in najvišjim tečajem, torej se je trgovalo tudi po dovoljenem 10 odstotnem nižjem in višjem tečaju. V ponedeljek je enotni tečaj te delnice padel na 21695, prometa pa je bilo za 365 lotov (posamezni posli so bili sklenjeni po tečajih od 18800 do 24500).

Tončka Božinović
NIKA d.d.
Poslovalnica Maribor

Običaji in domača obrt le kot folklora?

Dogodilo se je pred kratkim v beltijskem parku na folklor-nem festivalu. Ob ogledu prikazov različnih domačih obrti in delavnosti iz beltijske okolice sem bil vesel, da so vaščani iz Dokležovja, Izakovec, Mel-nec, Bratonec, Lipovec, Gan-čan, Beltincev in Lipe s pono-som prikazovali del naše bo-gate dediščine. Vsi po vrsti so mi zatrjevali, da jim niti malo ni žal prostega časa, ki so si ga morali odtrgati za pripravo pri-kazov domačih obrti in delav-nosti svojih vasi. Nekateri so že začeli pripovedovati o tem, kaj vse nameravajo pripraviti za naslednji folklorni festival.

Marija Merklin iz Vadarec 30 še vedno pridelava prav vsako seme, ki ga poseje na vrtu ali njivi. Na to je zelo ponosna; vedno več »odjemalcev« ima tudi iz Ljubljane. BBB

Kot etnologu se mi zdi potrebnost, da takim ljudem prislusnem in jih spodbujam pri njihovem delu. Ko hodim po domači pokrajini ob Muri, si nenehno postavljam vprašanje, kako domačo obrt in dejavnost ohranjati in razvijati tudi v drugih krajih. Dobrih zgledov, ki vlečejo, je kar precej.

V Lipovcih se je vse do danes najbolj ohranilo izdelova-nje »družnjakov«. Gotovo že veste, da gre za izdelke iz slame (»družnjeki« ali lestenci, kronc, vrči ali amfore, okraski za na steno), ki so bili povezani z običaji ob poljskem delu – žetvi. V zahvalo za dobro opravljeno žetev so poljski delavci gospodarju naredili darilo – »družnjek«. Gospodar jih je

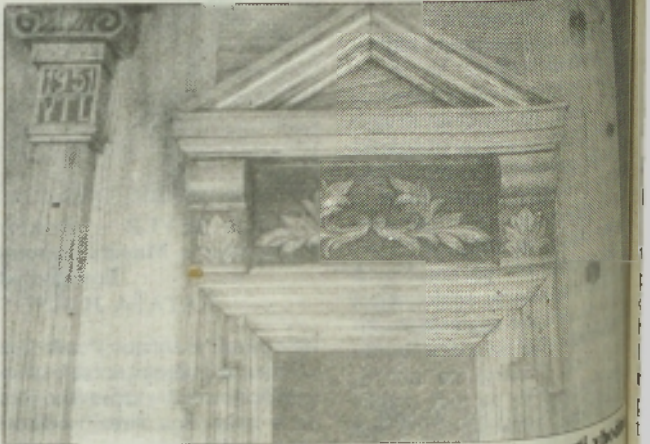
Košare iz šibja so nepogrešljive pri skoraj vsakem kmečkem opravilu, toda le redki mladi gospodarji jih še znajo splesti. BBB

pogostil s hrano in pijačo ob t.i. »udumašu«. Pri tem ni manjkalo petja, plesa in dobre volje. Nekaj zelo lepih »družnjakov« je shranjenih v Pokrajinskem muzeju v Murski Soboti. Eden ima svoje mesto tudi na stalni razstavi. Ob tem velja pohvaliti tudi učence in učitelje osnovne šole v Beltin-cih, ki nadaljujejo s tradicijo pletenja izdelkov iz slame.

Letos spomladi je v Kuzmi umrl Adolf Hašaj, ki je bil eden zadnjih prenašalcev lončarske tradicije v Prekmurju. Njegova ornamentirana kera-mika je bila znana prek naših meja. Skupaj z izdelki je moj-ster zapustil tudi ohranjeno staro lončarsko delavnico, ki

čaka, da vreteno požene kdo drug. V bližnji osnovni šoli pri Gradu že nekaj let izdelujejo lončarske izdelke in mojster Hašaj jim je vedno rad pomagal. V našem muzeju hranimo čez 500 kosov najrazličnejše zelo stare keramike. Še posebej značilni lončarski izdelki so: lonci ali »piskri«, »krop-njača«, lonci za mleko, »pu-tra«, vrček, latvica (za solato), »tapsija« (sušenje sadja), skleda, »moudle za bider«, so-lenke, »kroupnjeki« (lonci za kuhanje perila) idr. Nabrana je bila tudi v krajih, kjer že dolgo ni nobenega lončarja več: Stre-hovcih, Kobilju, Dobrovniku, Kamovcih, Žitkovcih, Petišov-cih... Za ohranjene lončarske izdelke je pokazalo zanimanje podjetje Keral iz Lendave, ki se ukvarja z izdelovanjem ke-ramike. Pri svojem delu želi vedno bolj vključevati tudi tra-dicijo in prav je tako.

Danes v naši pokrajini ob Muri ne najdemo več ljudi, ki bi tkali. Tudi lanu in konoplje ne sejemo več. Prav na belti-

Le redkokateri mizar ali tesar zna tako lepo oblikovati vrata, kakršna so pri Fribasovih v Cogetincih. BBB

skem folklornem festivalu so mi ljudje povedali, da želijo ponovno oživiti to staro domačo obrt, v preteklosti tako značilno za našo pokrajino. Še ne dolgo nazaj je prijazni gos-pod Bratina iz Murske Sobote podaril našemu muzeju odlično ohranjene meščanske statve (za izdelovanje perzijskih pre-prog). Te so v nasprotju z do-mačimi statvami, ki so jih upo-rabljali po vaseh za izdelovanje domačega platna, na našem območju prava redkost. V Ve-likih Polani se je izdelovanje do-mačega platna ohranilo najdlje in še danes najdemo tkalce, ki želijo svoje bogato tkalsko zna-nje posredovati mladim. V slo-vensko govorečih prekmurskih vaseh so bili namreč tkalci vedno moški, v madžarskih pa vedno le ženske. Pokrajinski muzej hrani bogato zbirko ročno tkanega in tkaničenega (tkanja z vzorcem) tekstila. Po-leg delov vsakdanje in prazni-čne ženske in moške noše, perila in brisač je prikazano tudi tkalsko orodje: statve, ko-lovrat, trlica, glavnik, moto-vilo...

Poleg domačih obrti naj-demo po vaseh tudi številne druge tradicionalne kmečke dejavnosti. Zaradi drugačnega načina življenja najdemo na našem podeželju vse redkeje nekoč zelo razširjena skupna opravila, na primer česanje perja, ličkanje koruze, luščenje bučnih semen... Kljub temu pa lahko še vedno pri nekate-rih pridnih gospodinjah vi-dimo, da so same pridelale seme. V preteklosti tako zna-čilno pridelovanje ajdove in prosene kaše nam danes kliče v spomin posebna naprava za pbanje ajde in prosa – stopa. To so imeli ljudje navadno zu-naj ob hiši – na trnacu ali pod-strešju. Stopa je bila zbirališče starih ljudi, ki so posedali na njej, sosedov in tudi mladih, ki so se ob njej srečevali. Da je bilo pridelovanje ajdove in

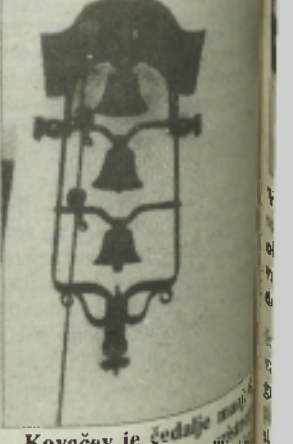
prosene kaše v naši pokrajini pomembna dejavnost, nam priča tudi naslednja zgodba: »Ko so prišli prvi Odrančarji, ki se je s kmeti vrnal domov. Kravo je medtem že zamenjal za ajdovo in proseno kašo.«

To nam tudi pove, da so naši kraji znani po razni-stah ljudske trgovine. Znanje trgovci z jajci in perjem – »kupinarji«. Najštevilnejši bili v Renkovcih. Med obet-govanje s saharinom, ki so ga tihotapili iz avstrijske Ra-vne in ga prodajali po naših kra-jih, sem sodijo še ljudski platni z domačim platnom. Prav

Kovačev je čedaje redkokje še najdemo kovača v črni in rudni kovačnici, čeprav so umetni izdelki (kakršen je vnetku s kmetije Stojanovi-vih v Sp. Porčiču) vedno iskani. BBB

se je po drugi vojni razvilo vsesplošno trgovanje z v-sedeželja v mesta. To do-zuje veliko iznajdljivosti ljudi, ki so bili zaradi pri-seljenskih razmer prisiljeni poiskati dodatna sredstva preživljanja. To jim je uspevalo in blažilo njeno-sko, ni pa je moglo odprati Vse to bogastvo naše kulture in dediščine kar

Kovačev je čedaje redkokje še najdemo kovača v črni in rudni kovačnici, čeprav so umetni izdelki (kakršen je vnetku s kmetije Stojanovi-vih v Sp. Porčiču) vedno iskani. BBB

k ponovnemu oživljanju ševanju pred pozabo. Ljudje da se začnejo niti kraj, bolj zavedati in prika- svojo bogato preteklost. lovanju opeke na kmetijsko »buranju« reke Mure v čih, postavljanju mlaj- čanih, konjskim g- igranja na cimbal v potrebnosti dati vse. Kot smo zapisali na da najbolj vlečejo do- lahko sklenemo z bo takih dobrih hodnosti se več.

etnolog Pokrajinski

Creditanstalt - Nova banka d.d.

Z nami do uspeha

ponuja v svoji ENOTI V M. Soboti, Lendavska 11:

- vse vrste bančnih storitev občanom, obrtnikom in podjetjem,
- ugodno menjavo in nakup deviz,
- obrtnikom in drugim možnost poslovanja prek žiro računa
- poslovanje z vrednostnimi papirji,
- kreditiranje občanov, obrtnikov, podjetij

DELOVNI ČAS:

vsak dan od 8. do 16. in ob sobotah od 8. do 11. ure
CREDITANSTALT - NOVA BANKA, d.d.

Z nami do uspeha!

Tragična prometna bilanca

Cesta terjala tri življenja

V petek, 6. avgusta, je v soboški bolnišnici umrl Stanislav Kohek iz Dolnje Bistrice. Omahnil je zaradi hudih poškodb, ki jih je dobil 30. julija, ko se je peljal s kolesom in ga je zaradi neprimerne hitrosti podri avtomobilist Roman B. s Kapce. Le-ta namreč kljub zaviranju vozila ni uspel pravočasno ustaviti.

Zunaj naselja Skakovci se je zgodila v petek, 6. avgusta, ob 21.45 prometna nesreča, ki je terjala življenje avtomobilista Franca Gomboca iz Dolnjih Slaveč. Vozil naj bi prehitro, zapeljal je v jarek, kjer je trčil v oestonski propust in na kraju nesreče umrl. Sopotnik Ernest K., doma iz Dolnjih Slaveč, pa se je hudo poškodoval.

Marija Balek iz Šalovec se je v soboto, 7. avgusta, proti večeru peljala s kolesom skozi domačo vas in pri domačiji številka 166 zavijala na dvorišče.

V tistem hipu pa je nasproti pripeljal z osebnim avtom Stanislav Š. s Kukeča. Vozil naj bi prehitro in domnevno vinjen, zato kolesarke ni pravočasno opazil. Zbil jo je v jarek, kjer je umrla. Avtomobilist ni ustavil, ampak se je odpeljal na oddelek policije v Petrovce in prijavi nesrečo.

V prometni nesreči, ki se je zgodila v nedeljo, 8. avgusta, ob 17. uri na regionalni cesti v Večeslavcih, sta se hudo poškodovala voznik osebnega avta Janez L. in sopotnik Slavko M., oba od Sv. Jurja. Janez L., ki naj bi bil vinjen, je prijeljal z neprimerno hitrostjo v oster levi ovinek pri domačiji številka 15, zato je izgubil oblast nad vozilom, ki je odpeljalo s ceste in pristalo v koruzi.

Jože R. iz Odranec se je 4. avgusta ob 21.55 hudo poškodoval v prometni nesreči na magistralni cesti med zaselkom

Jura Marof in Hotizo. Peljal se je iz črenšovske smeri po novo asfaltiranem in razširjenem cestišču in začel prehitovati kolono vozil. Po 15 metrih vožnje je zapeljal na zožen oziroma ožji del cestišča, kjer je vozilo zaneslo na bankino, nato v jarek in nazadnje še v betonski prepust poljske poti.

Pa še nekaj drugih dogodkov iz prejšnjega tedna! Ljutomerski policisti so 4. avgusta pridržali do iztreznitve Pavla K. iz Globoke pri Razkrižju, in sicer zato, ker je vinjen vozil kolo po sredini cestišča in ni upošteval opozoril policije. Prometni policisti iz Murske Sobotice pa so prijeljali »na hladno« Zvonka Ž. iz Grosčevca. Na zabavi v Fikšincih se je opil, nato pa streljal s pištolo, za katero sicer ima dovoljenje. S tem je ogrožal in vznemirjal navzoče. Prijavili ga bodo tožilstvu.

Ste prepričani, da so vsi bankovci tuje valute, ki jih imate skrite med perilom v omari, pristi? Dajte jih pregledati v banki ali v službi družnega knjigovodstva, kajti ne bi bilo ravno lepo, če bi v banki, ko bi devize menjavali, odkrili ponaredek. Nazadnje so sumljiv bankovec za 200 mark odkrili v podružnici Ljubljanske banke v Gornji Radgoni.

V noči s 7. na 8. avgust je bilo vlomljeno (Kdo ve, kolikokrat že?) v okrepčevalnico Gol na nogometnem igrišču v Kopališki ulici v Murski Soboti. Za storilcem še poizvedujejo, popisali pa so škodo: okrog 10 tisoč dolarjev. V Gornji Radgoni pa imajo druge težave: v nedeljo, 8. avgusta, okrog 17. ure so stanovanjci Panonske in Lackove ulice, enako seveda drugi, ki so hodili tam naokrog, zaznali neprijeten vonj, ki pa tokrat ni prihajal s svinjske farne, ampak je šlo za plin amonijak. Ta je uhajal, kot so ugotovili pozneje, iz »rezervoarja« v mesni industriji MIR. Kaže, da je pustil (ali pa opravil svoje poslanstvo) varnostni ventil.

Š. S.

Po četrtkovem neurju

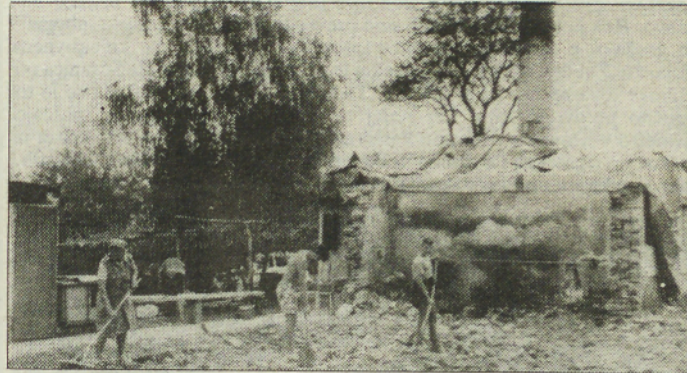
Bo Ana obubožala?

Po nekaj tednih hude suše in sopare je četrtek večer napovedoval deževno noč. Po nebu so se namreč valili temni oblaki, začelo je grmeti in se bliskati, tu in tam pa je že padla kaka kaplja. Ponoči pa je šlo zares, saj je bilo še več grmenja, ni se le bliskalo, ampak se je nebeška energija sproščala v obliki strele... Padlo je tudi več dežja.

V četrtekovi noči je strela puštošila na najmanj štirih mestih Pomurja: Udarila je v leseno gospodarsko poslopje Štefana J. iz Markovca, ki je nato zagorelo in zgorelo, enako pa tudi nekaj slame, sena in puhalik, zato je nastala škoda za 150.000 tolarjev.

Večja je škoda na piščančji farmi v Kobilju, kajti tam je je za 1.400.000 tolarjev. Zgoreli so: del ostrešja, strop, krmila in drugo.

Zgoreli niso le ostrešji, seno in slama, ampak so ognjeni zubliji uničili še puhalik za seno, obračalnik sena, betonski mešalec, mlin kladivar, kotel za žganjekuho in še kaj. Gasilci so sicer hitro pritekli na pomoč, tudi vode za gašenje iz mlake v bližini hiše je bilo za nekaj časa dovolj, toda pihal je močan veter, ki je spodbujal gorenje, zato so bili gasilci manj uspešni. Ogenj so v celoti pogasili šele zjutraj drugega

POGORIŠČE – Zanatnikovi iz Precetinec so imeli ob stanovanjski hiši veliko gospodarsko poslopje. V četrtek je med grmenjem strela udarila v uto, nato pa se je ogenj naglo razširil. Pomagajmo po svojih močeh, da bo na tem mestu kmalu spet stalo poslopje, nujno za kmetijsko-živilnoredsko dejavnost. Fotografija: Š. S.

Med četrtkovim neurjem je strela udarila v gospodarsko poslopje 12 krat 8 metrov, katerega lastnica je Terezija Č. iz Žižkov, ki je potem v celoti zgorelo, ogenj pa je uničil še 4 tone slame, 2 tona sena in drugo. Po prvih ocenah je škoda za 3.000.000 tolarjev.

Najhuje pa je zaradi strele poškodovana Ana Zanatnik iz Precetinec v Ljutomerski občini. Strela je povzročila za 20.000.000 tolarjev škodo. Pogorišča ni težko odkriti, četudi ni v središču vasi, kajti od daleč je videti v nebo štrleč dimnik, okrog katerega ni ostrešja.

Ana mi je v nedeljo pripovedovala:

»Vesela sem se dežja, saj če je bil kje potreben, potem zagotovo na našem pobočju. S pastorkom Francem sva se pred nevihto umaknili v kuhinjo, saj se je močno bliskalo in treskalo. Kmalu po 21. uri pa je strela udarila v uto, kjer se je vnela slama, potem pa se je ogenj naglo razširil na celotno gospodarsko poslopje, prebil pa je tudi zid med gospodarskim in stanovanjskim delom stavbe, zato je zgorelo tudi ostrešje nad stanovanjsko hišo. Še sreča, da smo rešili 4 goveda, ne vem pa, kako bo s svinjama, saj sta močno opečeni.«

Največji »sladkovodni« piknik

Soboški ribiči bodo pripravili v nedeljo, 15. avgusta, na obali »soboškega morja« tradicionalni ribiški piknik. To je že vrsto let največja prireditev sladkovodnih ribičev v državi, saj vsako leto naštejejo prek 5.000 obiskovalcev. Leta 1988 pa so na ribiškem tednu našteji prek 20.000 ljubiteljev ribjih specialitet in zabavne glasbe.

Letošnja novost bo, da bodo poleg v pomurskih vodah ulovljenih rib gostom ponudili najkakovostnejše sladkovodne ribe, ki živijo v slovenskih vodah. Največ pa bodo kot zmeraj pripravili ribje »čorbe«. Za tiste, ki niso ljubitelji rib, bodo na voljo druge jedi z žara in tudi drugače pripravljene. Za pripravo kulinarčnih specialitet so angažirali najboljše mojstre kuhinje iz vrst ribičev.

Za goste, ki jih bodo že od 9. ure zabavali člani skupine ROYAL FLASH, je prireditelj RD Murska Sobotica pripravil tudi nove pokrite prostore. Prireditev pa bodo popestrili z nagradnimi družabnimi igrami. Kot zmeraj bo vstop na prireditev prost.

Boris Hegeduš

Nedeljske gasilске slovesnosti

Gasilci skupaj so prišli...

Prejšnjo nedeljo so 60-letnico gasilskega društva praznovali v BUDINCIIH in ne v Dolencih. Naš novinar, ki je bil na tamkajšnji gasilski slavnosti, je namreč Budince prekrstil v Dolence. Predsedniku budinskega gasilskega društva Janezu Trnčiču se je opravičil osebno, drugim pa velja opravičilo preko piše tudi budinski.

Letos je veliko gasilskih slovesnosti in glede na to, da so požarniki najbolj aktivna vaska organizirana sila, povrh pa še humana, smo jim v tem pomembnem jubileju, posvetili kar nekaj časa in prostora. Tako tudi nedeljskim slovesnostim. V Vučji vasi v Ljutomerski občini se je v nedeljo popoldne zbrala množica domačih gasilcev, še veliko več pa jih je prišlo od drugod, da bi tako dali svoj prispevek k slovesnosti. V Vučji vasi v Ljutomerski občini se je v nedeljo popoldne zbrala množica domačih gasilcev, še veliko več pa jih je prišlo od drugod, da bi tako dali svoj prispevek k slovesnosti. V Vučji vasi v Ljutomerski občini se je v nedeljo popoldne zbrala množica domačih gasilcev, še veliko več pa jih je prišlo od drugod, da bi tako dali svoj prispevek k slovesnosti.

Mirko Beden, Anton Markovič, Alojz Hamler, Stanko Valina, Franc Rajh, Matija Ros, Jože Poldof, Branko Osterc in morda še kdo. Otvoritveni trak na gasilsko-vaškem domu pa je prerezal Jože Šumak, ki je gasilec že 50 let.

V Stanjevcih so v nedeljo gasilci praznovali 60-letnico. Najprej je gasilce in druge občane nagovoril predsednik društva Franc Šlihthuber, nato pa je Ludvik Škerlak prebral kroniko. Iz nje povzemamo, da je bilo društvo ustanovljeno 1933. leta. Vse tja do 1960. leta, ko so zgradili gasilski dom, so imeli gasilci opremo po svojih

STANJEVCI – Tovornjak pred poslopjem sicer nekoliko zakriva pogled na vaško-gasilski dom v Stanjevcih, s tem pa ni rečeno, da je prenovljen dom majhen. Prihodnje leto, ko bodo dogradili dvorano, pa bo nasploh vse večje. Fotografija: Š. S.

šolarji, podelili pa so tudi gasilski priznanja. Plakete veteranov so prejeli: Janez Šinček, Ludvik Horvat in Janez Bačič. Plamenice III. stopnje, ki jih je podelilo predsedstvo gasilske zveze Slovenije, so dobili: Ludvik Škerlak, Arpad Mendiš in Franc Šlihthuber. Plamenice II. stopnje pa je prejelo društvo samo. Stanjevci so vasica, ki jo sestavlja osem zasebkov. Predsednik društva je povedal, da so požarno varnost organizirali tako (vodnjaki, mlake, dovolj cevi), da bodo učinkoviti na vsakem koncu vasi.

Gasilci iz Črenšovca so v nedeljo zaznamovali 70-letnico društva. Izmed ustanovnih članov še živi in se nasploh krepko drži Imre Ternar. Sicer pa naj bi bil za ustanovitev društva predvsem zaslužen nekdanji črenšovski nadučitelj, kantor in pevovodja Štefan Lutar, ki je organiziral ustanovni občni zbor, ki se ga je 1923. leta udeležilo 35 vaščanov. Gasilci so postopoma opremljali

društvo, v preteklosti pa so bili zelo dejavni tudi na kulturnem področju, saj so prirejali razna odrska dela, prepevali pa so tudi v pevskem zboru. Pred 30 leti so zgradili v središču vasi velik gasilski dom, ki so ga lani obnovili, letos so dali nanj naslikati sv. Florijana, zaščitnika pred požarom, in dom dali blagosloviti. Črenšovski gasilci so dobro opremljeni, saj imajo sodobno motorno brizgalno. 1984. leta pa so dobili s pomočjo tako imenovane širše družbene skupnosti kombinirano gasilsko vozilo TAM. Na njihovem območju imajo 12 požarnovarnostnih vodnjakov. Na nedeljski slovesnosti je govoril predsednik slovenskih gasilcev Ernest Eöry, šolarji (prihodnji gasilci?) pa so izvedli bogat kulturni program. Predsedstvo gasilske zveze Slovenije je črenšovskemu društvu podelilo plamenico II. stopnje, najzaslužnejši gasilci pa so prejeli različna priznanja.

Š. S., J. Ž.

Zadnja vest

Prijeli avtoštoparja

Kriminalisti uprave za notranje zadeve Murska Sobotica so izsledili 18-letnega B. B. iz Černelavca in podali zoper njega kazensko ovadbo temeljnemu javnemu tožilstvu. Upravičeno namreč sumijo, da je deset dni pred prijetjem napadel avtomobilista iz Lemerja. Le-ta ga je v Černelavcih na lokalni cesti vzel v svoj avto, po krajiši vožnji pa je osumljeni izvelel kontaktni ključ, da se je avto ustavil, avtomobilista nekajkrat udaril, nato pa mu je iz denarnice, ki mu jo je izvelel iz hlačnega žepa, vzlet tisoč nemških mark. Med grožnjami mu je sunil še tisoč avstrijskih šilingov.

Poduk iz tegale dogodka: nikar ponoči ne ustavljajte neznanecem, četudi se vam morda smilijo, ker – kot mislite – imajo pred seboj dolgo pot; morda pa imajo zle namene! Š. S.

Popravek

Če ste morda prebrali potopis o Bolgariji, ste najbrž zasledili tudi krajšo zgodbo (mejni prehod med Bolgarijo in Romunijo) o direktorju zasebnega podjetja Intelekt iz Murske Sobotice. Zapisali smo, da je Avgust, v resnici pa je Boris Farkaš. Se opravičujemo!

VUČJA VAS – Na gasilski slovesnosti ob odprtju gasilsko-vaškega doma v Vučji vasi se je zbrala množica gasilcev in vaščanov. Drugo leto jih bo spet najmanj toliko, ker bodo praznovali 60-letnico društva. Sicer pa: čim večkrat so zabave, tem več domačja zberejo gasilci.

gasilskega poslopja (zdaj stanovanjskega bloka), vendar ne za klasičen prizidek, ampak za samostojno veliko poslopje. Slavnostni govornik, sirom prizadevanja gasilcev in vaščanov, da bi prišli na sodobnega poslopja, kjer bi gasilci imeli opremo. S prireditelji so začeli že 1977. leta, ko so ga v okviru finančnih sredstev urejali in prejšnji teden so slikarji nanj napisali še »gasilsko-vaški dom Vučja vas«. Prihodnje leto pa bodo praznovali 80-letnico. V nedeljski slovesnosti so podelili tudi direktorici modne hiše Jožici Hanžekovič, ki je na slovesnosti v imenu gasilcev za pisno priznanje, nato so podelili priznanje za zaslugi, ki jih zaslužijo. Za večdesetletno delo so jih dobili: Jože Klemenčič,

domovih. Leta 1964 so kupili prvo motorno brizgalno Rakovica, 1975. leta pa so kupili sodobnejšo brizgalno Ziegler. Z gasilskimi zabavami in pomočjo občinske gasilske zveze so 1987. leta kupili orodno vozilo TAM 80, lani pa so prostore vaško-gasilskega doma temeljito obnovili. Ne uporabljajo jih samo gasilci, ampak sta v njih še trgovina in okrepčevalnica. Ker pogrešajo večjo dvorano, jo načrtujejo zgraditi v prihodnjem letu. Sicer pa je v stanjevcem gasilskem društvu 41 izprašanih gasilcev, med njimi tudi nekaj gasilk. Te sicer niso organizirane v desetine, je pa njihova pomoč dobrodošla ne le ob gašenju, ampak tudi v prijetnejšem delovanju gasilcev: glavne so, ko je treba kuhati in streci na gasilskih veselicah. Tako je bilo tudi v nedeljo, ko pa se ni le plesalo, ampak so se dogajale tudi resne reči. Na slovesnosti je namreč govoril predsednik skupščine občine Murska Sobotica, imclci so bogat kulturni program, ki so ga izvedli

»Kmečki svetek« v Ljutomeru

Govedoreja ima v Ljutomerski občini bogato in dolgoletno tradicijo, saj so tu doma rejci, ki se z doseženimi rezultati uvrščajo med najboljše v Sloveniji. Kmetijstvo je v občini še vedno najpomembnejša gospodarska panoga, živinoreja pa je in ostaja glavna dejavnost Ljutomerskega kmetijstva. Zato ni naključje, da so »Kmečki svetek«, ki so ga pripravili minulo soboto ob hipodromu v Ljutomeru, vključili v program praznovanja ob letošnjem občinskem prazniku, na prireditvi pa so se poleg kmetov in kmetijskih strokovnjakov zbrali še številni drugi občani in ugledni gostje, med njimi slovenski kmetijski minister dr. Jože Osterc, akademik prof. dr. Anton Trstenjak in drugi.

Do desetih letih je Ljutomersko kmetijstvo ponovno predstavilo svoje dosežke, to pa je bila tudi priložnost za ocenitev trenutnega stanja in za nove cilje. Kot je ob tej priložnosti zapisal predsednik izvršnega sveta Ludvik Bratuša, so za večanje

doreji že imajo, v prašičereji pa se nove razvojne možnosti kažejo v novem selekcijskem programu, ki že dobiva jasne oblike. V primarni kmetijski pridelavi želijo pridelati dovolj kakovostne krme, saj sedanja posetna sestava le s težavo za-

zanemarjati še nekaterih drugih dejavnosti, s katerimi bo potrebno izkoristiti naravne danosti.

Osrednja pozornost »Kmečkega svetka« je seveda veljala govedoreji, saj so po desetih letih v Ljutomeru ponovno pripravili govedorejsko razstavo, ob njej pa so si obiskovalci lahko ogledali še razstavo prašičev in kasaško rejo, ki ima v Ljutomerski občini prav tako bogato tradicijo. Z rejo 210 kasašev se v občini ukvarja že 50

gradja, je bila najboljša v kolekciji starejših krav, kjer je drugo mesto pripadlo Breni Jožeta Farkaša iz Radoslavec in tretje Bebi Franca Belca iz Banovca. Najštevilčnejša je bila kolekcija mlajših krav, kjer je komisija prvo mesto prisodila Šibici Antona Slaviča iz Šalinca, druga je Pilka Frančiške Ivanjšič iz Kokorič, tretja Majolka Antona Kranjca iz Stroče vasi in četrta Perni Frančiške Ivanjšič iz Kokorič. Krava Rola Janka Koroša iz

lastnikov konj, prav tekmovalni rezultati Ljutomerskih kasašev pa so ponesli sloves občine tudi v svet.

V zadnjih 40 letih je bila to osma razstava govedi v Ljutomerski občini, in čeprav je v tem času govedoreja doživljala številne vzpone in padce, so vseeno uspeli ohraniti kakovost in Ljutomerski rejci se danes s svojimi rezultati uvrščajo

Veržeja je bila najboljša v kolekciji krav s sklenjeno prvo laktacijo, na drugo mesto se je uvrstila Breza Jožeta Kosija iz Ključarovec in na tretje Lasta Mirka Zibreka iz Krapja, medtem ko je v kolekciji krav prvega mesta pripadlo Gali Feliksa Jureša iz Bunčan, drugo Dori Feliksa Rantaša iz Bolehnečic in tretje Bistri Štefana Krampača iz Koprive. Na

v slovenski vrh pri govedu lisaste pasme. Po podatkih za zadnjih deset let se število krav, ki so vključene v kontrolo proizvodnosti, ne spreminja bistveno, se je pa v tem času nekoliko zmanjšalo število osemnjenih plemenic. So pa rejci na Ljutomersko-križevskem območju dosegli dobre proizvodne rezultate, to potrjuje tudi podatek o tržni reji krav molznic, ki se povečuje, večja pa se tudi število kmetij, ki oddajo letno več kot 50 tisoč litrov mleka.

Na letošnjo razstavo so rejci pripeljali 40 najkakovostnejših živali in jih razstavili v šestih kolekcijah. V kolekciji starih krav je prvo mesto pripadlo kravi Drinji Feliksa Rantaša iz Bolehnečic, drugo mesto je pripadlo Rosani Alojza Rajha iz Banovca in tretje Renki Jožka Sršena iz Veržeja. Krava Šeka, last Anice Žitek iz Pod-

ogled je bila tudi kolekcija brejih plemenskih telic, kjer se je najbolje uvrstila Bela Alojza Ostrca iz Kokorič, na drugo mesto se je uvrstila Bimba Franca Belca iz Banovca in tretje Tekla Alojza Osterca iz Kokorič. Strokovna komisija je med vsemi razstavljenimi živalmi izbrala še kravo z najlepšim vimenom, ta naziv pa je pripadel Rini iz hleva Terezije Sonaja iz Krapja. Prvouvrščenim živalim so dodelili zvonce, lastniki prvih treh živali v posameznih kolekcijah pa so dobili še priznanja in nagrade.

Na »Kmečkem svetku« v Ljutomeru so podelili tudi priznanja kmetom in kmetijskim strokovnjakom, ki so služili za razvoj kmetijstva v občini, prav tako pa so podelili tudi priznanja in nagrade največjim tržnim pridelovalcem.

LUDVIK KOVAČ
Besedilo in fotografije

Sistemi reje koz

Ločimo intenzivni in ekstenzivni sistem reje koz, vmes pa je še vrsta kombinacij teh dveh sistemov. Intenzivni sistem reje pride v poštev pri selekcioniranih pasmah z velikimi proizvodnimi zmogljivostmi, ekstenzivni sistem pa pri pasmah s slabšimi proizvodnimi zmogljivostmi.

Obstaja razlika med tržno (predvsem za mleko) in ljubiteljsko rejo koz. Tržna reja vključuje predvsem intenzivni sistem reje. Ljubiteljska reja koz je od intenzivnega do ekstenzivnega sistema.

1. Intenzivni sistem reje koz

Za intenzivni sistem reje so primerne pasme z velikim genetskim potencialom za mlečnost – tržno pridobivanje mleka. Take pasme so:

– v sanskem tipu reje so primerne pasme z velikim genetskim potencialom za mlečnost – tržno pridobivanje mleka. Take pasme so:

– v sanskem tipu: SANSKA KOZA (700–800 l v laktaciji, s 3,5–4 % mlečne tolsče)

FRANCOSKA SANSKA KOZA (povprečno 650 l mleka, matični tropi 800 l v laktaciji)

BELA NEMŠKA OPLEMENJENA KOZA (povprečna mlečnost 800 l mleka v laktaciji, 3,6–4 % mlečne tolsče)

BELA IZRAELSKA SANSKA KOZA (povprečna mlečnost 800 l letno) in druge pasme...

– v srnastem tipu: SRNASTA ŠVICARSKA KOZA (povprečna mlečnost od 400–600 l letno, nekatere veliko več)

FRANCOSKA ALPSKA – ALPINO KOZA (povprečna mlečnost od 600 do 800 l v laktaciji, 10 % koz 900 l v 280 dneh molže). Alpino pasma štejejo primerno za nesezonski pripust.

Pri intenzivnem sistemu reje moramo živalim zagotoviti zelo kakovostno osnovno voluminozno krmo in dopolnilno močno krmo za uravnotežen obrok. Poleg tega moramo pokladati še koncentrate, ki jih lahko sestavimo in zmešamo doma. Kupiti moramo le sestavine: mineralno-vitaminske mešanice, sol (NaCl), apnenec in beljakovinska krmila (sojine tropine, sončnične tropine, bučne pogače itd.).

Energetsko bogato močno krmo pa pridelamo doma (koruza, ječmen, oves...).

V poletnem obdobju lahko koze pasemo na kakovostnejši paši ali jim pokladamo v kozarnik zeleno krmo. Zelena krma je lahko pravočasno košena: DETELJA (lucerna, črna detelja, inkarnatka, perzijska detelja), DETELINO-TRAVNA MEŠANICA (bela detelja + trpežna ljuljka, črna detelja + mnogocvetna ljuljka, lucerna + mnogocvetna ljuljka...), TRAVNO-DETELJNE MEŠANICE ali ZELENA KRMA Z NARAVNEGA TRAVINJA. Zaradi nevarnosti okužbe z velikim metljajem se izogibajmo košnji zelene krme ob močvirjih in tekočih vodah, predvsem tam, kjer živi v teh vodah polž mali mlakar.

2. Polintenzivni sistem reje koz

Pri tem sistemu ni velikega poudarka na pridobivanju mleka, ampak je bolj usmerjen v mleko in meso. Za rejo izbiramo predvsem pasme z dobro plodnostjo, vendar so to običajno pasme, ki sem jih že našel in še nekaj dodatnih: TOGENBURŠKA (povprečna mlečnost od 600–900 l v laktaciji, jari 2–3 mladiče).

MELTEŠKA (povprečna mlečnost 500–600 l v laktaciji, jari 2–3 mladiče).

NUBIJSKA (povprečna mlečnost 500–800 l mleka s 4,5 % mlečne tolsče, jari navadno dvakrat letno 2 do 3 kozličke).

MURCIJSKA (povprečna mlečnost 600–750 l mleka s 4–5 % mlečne tolsče, jari v 30–40 % dvojčke).

3. Ekstenzivni sistem reje koz

Primerne so predvsem primitivne pasme koz za slabe razmere reje. Sposobnosti teh pasem so nizke tako glede mlečnosti kot plodnosti. Takšna reja ne zahteva velikih vlaganj niti posebnega truda okrog tropa, a vseeno daje nekaj gospodarskih koristi.

V mediteranskem podnebjju so živali lahko vse leto zunaj, edino za jaritve in mladim kozličkom moramo zagotoviti zatočišče pred neugodnim vremenom. Glavni proizvod je meso kozličev, le na vrhuncu laktacije in po prodaji kozličkov nekaj malega mleka. Koze imajo v laktaciji vsega mleka od 200 do 250 l. Za rejo so primerne primitivne pasme: DOMAČA BALKANSKA KOZA (povprečna mlečnost 130 l mleka v laktaciji, jari 1 kozličke).

Sestavil dipl. inž. kmet. JANEZ LEBAR
KSS pri ŽVZ za POMURJE

Poletno cepljenje sadnega drevja

Zdaj je čas za poletno cepljenje (okulacijo) sadnega drevja. Jablane cepimo od 15. julija do 15. avgusta, enako tudi hruške, marelice in slive v prvi polovici avgusta, v prvi polovici avgusta pa cepimo tudi češnje. Čas za cepljenje breskev je v prvi polovici septembra, cepimo pa jih na semenjake breskev.

S cepilnim nožem prerežemo na podlagi lub v dolžini 3 cm v obliki črke T. V enaki dolžini odrežemo dozorelo

oko, ki ga nato potisnemo za lub. Zavežemo z rafijo ali gumico. Na podlago običajno cepimo 1 do 2 očesi, ki odženeta šele spomladi. Ob cepljenju mora biti podlaga v mežgi, saj je sicer cepljenje nemogoče. V sušnih letih moramo podlage zalivati vsaj teden pred cepljenjem. Na večjih površinah in v drevesnicah podlage namakamo z namakalnimi napravami.

Jože Makoter

Rekordni odkup

Kljub suši, ki traja že drugo leto in pušča posledice predvsem na kmetijskih pridelkih, smo v Sloveniji lahko zadovoljni z odkupom krušnih žit. Čeprav je bil pridelek zaradi suše manjši, smo v državi odkupili rekordne količine pšenice, rekord pa so dosegli tudi v soboškem Mlinopeku, kjer so odkupili okoli 40 tisoč ton letošnje pridelke. Skoraj polovico vseh odkupljenih količin so tako letos oddali pomurski pridelovalci, kar je gotovo tudi posledica zmanjšanja staleža v živinoreji, saj bi sicer precej pšenice pustili doma in pokrmili. Če so pridelovalci letos zadovoljni s ceno, pa se zatika s plačilom, saj mnogi pšenice še niso dobili plačane. Samo v Kmetijski zadrugi Panonka imajo že več kot 110 milijonov tolarjev zapadlih terjatev za letošnjo pšenico, odgovora, kdaj bodo dobili plačilo, pa nimajo.

L. K.

»Lavor« z vodo, »žajfa« in brisača so odločili

Danes ko postaja čistoča mleka najpomembnejša za kakovost, sem se spomnil anekdote, ki jo je na predavanju iz živinoreje povedal študentom leta 1961 ali 1962 pokojni profesor Jelačin, predavatelj živinoreje na agronomski fakulteti v Ljubljani.

Znano je, da se je Tovarna mlečnega prahu v Soboti začela graditi v prvem petletnem planu iz sredstev, ki bi jih morala Mažarska plačati na račun vojne škode. Ko se je začel informbirati, so dela ustavili. V začetku petdesetih let se je UNICEF odločil, da opremi dve tovarni mlečnega prahu v Jugoslaviji. Ena stoji na Hrvaškem v Županji, druga v Soboti.

V Sloveniji sta bili tedaj določeni mesti, Novo mesto in Soboti, kot možna kraja, v katerih bi postavili predvideno tovarno.

Profesor Jelačin je med predavanjem o pomenu higiene pri mleku pripovedoval približno tako, da je bila določena komisija, ki naj izbere med kandidatama. Dva člana komisije sta bila imenovana od UNICEF-a, bila sta znana švicarska strokovnjaka za mlekarstvo, in od slovenske strani on. Najprej so obiskovali dolenski kraje, nato pa prekmurske. V Prekmurju jih je pri vsaki kmetiji, ki so jo obiskali, čakal tudi »lavor« z vodo, »žajfo« in brisačo. Taka skrb za higieno je Švicarje zelo presenetila, kajti na Dolenjskem česa takega niso doživeli. Švicarski strokovnjaka sta odločila, da pač naj stoji tovarna mlekarstvo v Soboti, kjer tako skrbijo za higieno, saj je to prvi pogoj za vsako mlekarstvo industrijo.

Po spominu zapisal

A. Šiftar

Potrebno bo še eno tako sušno leto in z govedoreji se bom moral preusmeriti na kozjerejo.

iz naših krajev

TRSTENIK – Krajani Trstenika in Ihove ne bodo več hodili po slabi cesti, kajti te dni so dobili 3 kilometre asfalta. Naložba je stala 19 milijonov tolarjev, pri čemer je znašal delež gospodinjstev 5,5 milijona tolarjev, preostalo pa sta primaknila občina in sklad za demografsko ogrožena in obmejna območja. Cesto je posodobilo cestno podjetje iz Maribora. (F. Kr.)

RADENCI – Vrtnarji bodo skušali upočasniti umiranje smrek in drugega drevja v radenskem stoletnem parku, da bi jih tako ohranili vsaj še 30 let. Na jasad, kjer drevja ni več, pa bodo zasadili drevesne vrste, ki bodo bolj prilagojene rastišču. Gre zlasti za gaber, bukev, hrast in tiso. (G. G.)

APACE – V Apačah in okoliških krajih naj bi – podobno kot v mnogih drugih pomurskih vaseh – kmalu napeljali omrežje kabelske televizije. Najprej se bo to zgodilo v Apačah in Segovcih, kjer bo priključke dobilo 180 gospodinjstev, ki bodo obročno primaknila po 820 mark v tolarški protivrednosti. V Žepovcih, Žibercih, Črnkih, Mahovcih in Lurvercih pa se je navdušilo za kabelsko televizijo 220 gospodinjstev, ki bodo v petnajstih obročih prispevala v tolarški protivrednosti po 975 nemških mark. (L. Kr.)

GRADIŠČE – V Gradišču pri Murski Soboti so z lanske žetveno prireditvijo in letošnjim pustovanjem ter drugimi akcijami zbrali toliko denarja, da so lahko kupili material za obnovitev ostrejša vaško-gasilskega doma in prekritje. Seveda pa ni šlo brez prostovoljnega dela, še zlasti tedaj, ko so dom prekrivali, saj so za novo streho (po)rabili dvajset tisoč strešnih opek. Vrednost del, ki so jih opravili Gradiščani, je predsednik vaškega odbora Štefan Magdič ocenil na več kot milijon tolarjev. (F. Ku.)

IVANJŠEVCI – Skoraj neverjetno je, da v Ivanjševcih v gornjeradgonski občini še nimajo vaše trgovine, saj rastejo le-te na drugih območjih kot gobe po dežju. Nekoč, ko je bila kupna moč prebivalstva še slabša kot zdaj, je bila v vasi Hermanova trgovina. Zdaj imajo Ivanjševčani do najbližjih trgovin pri Negovi ali v Spodnjih Ivanjcih okrog 5 kilometrov poti. Tudi najbližja avtobusna postaja ni ravno blizu – 3 kilometre je treba prepešati do nje. Velik problem je tudi voda, zato si želijo vodovod. Ker sami naložbe ne bi zmogli, računajo na občinsko pomoč. (L. Kr.)

SREDNJA BISTRICA – V tem kraju so zgradili velik prizidek h gasilskemu domu. V njem so: garaža za gasilsko vozilo, večja dvorana za razne prireditve, kuhinja, sanitarije in drugi prostori. Te dni pa so dokončali gradnjo prizidka k mrliški vežici, na pokopališču so položili tlakovec in nasploh uredili okolico. Če jim bo uspelo dobiti v kratkem pokopališki zvon, nameravajo bodo vse skupaj odprli in blagoslovili predvidoma 14. avgusta. (J. Ž.)

STOGOVC – V vodstvu krajevne skupnosti je prišlo do spremembe, saj je dolgoletnega in zelo dejavnega predsednika Jožeta Zagorca zamenjal Viktor Zitek. Prvemu velja zahvala za prizadevanja, drugemu pa želja, da bi bil enako uspešen. V vasi je namreč potrebno še veliko postoriti, da bi bila lepša in bogatejša. (B. M.)

ZLATOPOROČENCA ŠOMEN – Jubilejno zlato poroko sta te dni praznovala zakonca Štefan in Elizabeta Šomen iz Grab v ljutomerski občini. Štefan, rojen 1916. leta na Hotizi, je vrsto let delal v opekarni v Lukavcih, žena Elizabeta, po deklški Horvat, pa se je pred 71 leti narodila v Moravcih pri Mali Nedelji ter bila ves poznejši čas dobra žena, mati in gospodinja. Rodilo se jima je četrto otrok, od katerih je Jože misijonar v Zairu. Zduma so odšli tudi preostali trije. Vesela sta obiskov, še zlasti petih vnukov in dveh pravnukov.

N. Š.

Fotografija: D. T.

ZLATOPOROČENCA MIHOLIČ – Jožefu Miholiču je 73 let, Marija pa je dve leti mlajša. Poročila sta se 1943. leta v Franciji, čeprav sta oba iz Velike Polane; v tujini sta bila namreč na delu. Po vrnitvi se je Jože zaposlil v Nafti v Lendavi, Marija pa se je posvetila skrbi za dvoje otrok, obdelavi kmetijske in gospodinjstvu. Našla je tudi čas za kuho na gostijah. Tudi Jože je imel svoj konjiček: finomehaniko. Pravzaprav ga še ima, saj v svoji delavnici vedno kaj pili, vrta in popravlja kolesa; če je treba, zakrpa tudi kak lonec.

Fotografija: J. Ž.

Človek in njegov konjiček

Vrtnarka na jesen življenja

Če bi vas vprašal, kako letos kaj z vašim vrtom, kako bi odgovorili? Naj sklepam: če bi povedali, da ste pridelali toliko tega in onega, bi se najbrž malo zlagali, mar ne? Prava resnica (in hkrati neke vrste opravičilo) pa bi bila, ko bi dejali, da ste se sicer trudili, ampak vmes je prišla višja sila (suša), zato je letos pogled na zelenjavni vrt bolj klavrn.

Prijetno pa sem bil presenečen ob obisku pri 89-letni Adeli Kosmač v Pečarovcih.

Denar za ceste

V soboški občini ugotavljajo, da so za prednostna dela na demografsko ogroženih območjih, ki naj bi jih opravili z nepovratnim deležem republiških sredstev, letos dobili le 59,498 milijona tolarjev.

Njihovi zahtevki so znašali okrog 313 milijonov SIT, ki bi jih v glavnem porabili za posodobitev cest na manj razvitem območju Goriškega (156,8 milijona tolarjev), za obrt, podjetništvo in kmetijstvo na demografsko ogroženih območjih (65,7 milijona tolarjev), telefonsko omrežje (75 milijonov SIT) in osnovno vodovodno omrežje, za kar bi potrebovali 15,5 milijona tolarjev. Ker so se pričakovanja, da jim bo država bolj pomagala pri uresničitvi njihovih načrtov, izjalovila, saj so praktično dobili le borih 19 odstotkov potrebnega denarja, so se lotili le najnujnejših del, nekaj denarja pa so in še bodo primaknili iz občinskega proračuna.

Spodbudno je, da jim bo kljub skromnemu finančnemu prispevku države, ki je enak lanskemu, uspelo uresničiti smelo zastavljen program obnove in posodobitve lokalnih cest v občini. Gre za okrog 24 kilometrov cestnih odsekov, kjer je precejšen del potrebnega denarja zagotovljen iz občinske blagajne. Sicer pa bodo denar, ki so ga dobili iz državne blagajne, letos porabili za obnovo in posodobitev ceste na serpentin pri Gradu ter za asfaltiranje cestnih odsekov Hodoš-Krplivnik, Korovci-Gerlinci in Gerlinci-mejni prehod Fikšinci. K temu je treba dodati, da bo potreben denar za obnovo in asfaltiranje cest resda zagotovljen iz občinskega proračuna, toda nerealno bi bilo pričakovati, da bodo vsa načrtovana dela opravljena že letos, ampak bodo morali del načrtovanih naložb v cestno infrastrukturo prenesti še v prihodnje leto. Poleg tega je država primaknila 22 milijonov tolarjev za razvoj obrti, podjetništva in kmetijstva na demografsko ogroženih območjih. Skupno je bilo vloženih kar 51 zahtevkov za sofinanciranje razvojnih programov obrtnikov in kmetov na najbolj ogroženih območjih soboške občine.

MILAN JERŠE

Ivanovci na Goriškem

Kam, ko bi ne bilo dóma?

Ivanovci so tipična goriška vasica. Domačije so raztresene po pobočjih, njive je težko obdelovati, pridelek pa je slab v normalnih vremenskih razmerah, kaj šele letos, ko je suša. Želja po napredku na vseh področjih pa tudi v tem kraju ne manjka.

Še sreča, da so Ivanovci na območju, ki je bogato z gozdovi. Le-ti jim namreč prinašajo nekaj dohodka, saj vaščani prodajajo les in se s tem virom preživljajo, ko je izpad v kmetijski pridelavi oziroma živinoreji. Seveda ne skrbijo le za osebni napredek, ampak tudi za pridobitve, pomembne za vso vas. Tako so pred leti zgradili vaško-gasilski dom, lani pa še prizidek. V objektu so večja dvorana, soba in sanitarije, ob domu pa je še garaža. Gasilsko društvo v tem kraju deluje že od 1924. leta.

katere domačija in vrt sta na pobočju Kapanšek, to je tik ob župnijski cerkvi oziroma visokem antenskem stolpu. Adelinemu vrtu vroče poletno vreme ni moglo do živega, kajti normalno so rasti in dali plodove: paprika, grah, peteršilj, zelje, podzemna koleraba, paradižnik, zelje, korenček in tako naprej. Kako je to mogoče, ko pa so »odpovedali« mnogi vrtovi, tudi tisti na dolinskem delu pokrajine, kjer je podtalnica že po nekaj deset centimetrih.

»Moje življenje je vrt,« je povedala Adela. »Od 1959. leta, ko mi je umrl mož, živim sama. Hčerka, ki se je izsolala in dobila službo, si je spleta družinsko gnezdo v Murski Soboti. Zadnje čase pa kaže veliko zanimanje za delo in življenje na pečarovskem pobočju njen sin oziroma moj vnuk Milan. Tod pridno obdeluje vinograd, rad pa priskoči na pomoč tudi na vrtu.«

Škoda, ker slika, na kateri je videti 89-letno vrtnarko in njeno delo ter seveda plodove, ni v barvah, saj bi bila tako podoba vrta prepričljivejša,

kot je to opisovanje. Sicer pa, če ne verjamete, pojdite si pogledat. Videli pa ne boste le vrta, ampak tudi 13.000-litrne betonske cisterne, v kateri se zbira deževnica, da je je potem dovolj za zalivanje povrtin. In to je ključ velike vrtnar-kine uspešnosti.

Adela nisem spraševal, kam da pridelek. Slutim pa, da ga pridelava veliko več, kot porabi. In zakaj se pravzaprav toliko muči?

»Ne morem brez dela! Vstanem ob šestih, potem delam, opoldne počivam, popoldne zopet delam, zvečer pogledam televizijski dnevnik. Veliko tudi berem,« je povedala soga-vornica, potem pa mi ponudila domači sok. Pokusil sem še njeno potico, nato pa sem se pošalil, da je jed zelo okusna, le maro več orehov bi morala dati na testo.

»To sem ji rekel tudi jaz,« je bil enakega mnenja vnuk Milan, nato pa staro mamo pohvalil, da je bila svojčas znana kuharica, ki je kuhala na več gostijah v Pečarovcih in bližnji okolici.

»Poročila sem se 1933. leta z Janezom Kosmačem iz Gamelnj pri Ljubljani. Po poklicu je bil orožnik in živela sva v Kotoribi, kjer je bil v službi. Pred drugo svetovno vojno sva se preselila na moj dom, kjer

Zapažanja našega bralca

Paberki iz Banovskih toplic

Termalno kopališče Banovci ima letos veliko obiskovalcev. Zlasti veliko jih je v kampu. Gostje pravijo, da so cene zmerne, obroki hrane pa so obilni in okusno pripravljani.

Nič pa ni idealno, pa tako tudi v Banovskih toplicah ni vse tako, kot si želijo obiskovalci. Dovozna pot v avtokamp je še vedno makadamska, prav tako lokalna cesta mimo kopališča do železniške postaje v Veržetu. Če bi v Banovcih pobirali skromno parkirnino za osebna vozila, bi ti dve cesti, dolgi kak kilometer, morda lahko asfaltirali ob pomoči tega finančnega vira. Zdaj pa vozniki in vetrovi dvigajo oblake prahu. Dalje: ob bazenu so bili košata breza in desetletja stare jablane. Nedomestili so jih s smrekami, ki prav gotovo ne sodijo sem. Že prej, ko je bilo naokrog bodičasto grmičevje, je bilo precej bodic. Kaj ko bi to drevje odstranili in zasadili lipe, breze, hraste?

Pa še nekaj o kopanju. Tla v bazenčku pred vstopom v bazen, kjer se kopalci oprhaajo, bi morala biti iz nedrseče površine. Osebo sem videl, kako je deklica padla na hrbet, ker ji je spodrsnilo. Vsi jaški okrog bazenov nimajo pokrovov iz nedrseče pločevine. Se več: nekateri so gladko polirani. Majkajo tudi košarice za odpadke, zlasti ob senčnih ograjah in drevesih.

Ne morem najti pojasnila, zakaj so spet zaprta vhodna vrata v večji bazen s toplo vodo. Zdaj morajo kopalci mimo vrat recepcije po previsoki stopnički v bazenček s spolzkim dnom zaradi prhunja in nato po nekaj stopničkih do bazena. Nič kaj prijetno potovanje, zlasti za invalide in starostnike.

V avtokampu turisti pogrešajo manjšo živilsko trgovino. Slaščičarne pa je že drugo leto

zaprta. Manjka tudi kadež z dnevnimi časopisi in minki ter razglednicami.

To je le nekaj mojih pomb. Morda še tale: ko sem po kópanju oprhal in se sem obleč, sem moral v kabini z roko držati kljuko na vrata. Zapaž na notranji strani je bil namreč pokvarjen. V kabini ni bilo »hakelčka«, na katerem bi obesil obleko. V zadovoljstvo mi bo, če vodstvo vzelo te pripombe in dobrohotne in pomanele skušalo odpraviti.

IVAN MUHA

Divja odlagališča smeti po gozdovih

Negova že oddavna slavi s prelepo slikovito gozdno pokrajino. Toda v zadnjih letih gozdovi niso več tisto kar so bili. Tako v mnogih družbenih, pa tudi zasebnih, gozdovih najti mogoče divjih odlagališč razne krame in gospodinskih odpadkov. Temu da so v občini Gornja Radgona tudi letos izpeljali akcijo zbiranje večjih kosov odpadkov, odslužene bele tehnike in podobnega, je v okolici Negove najti veliko divjih odlagališč. Te so lahko videli v gozdovih v Gornjih Ivanjcih, tu jih je kar nekaj. Kunovi in Stavešinci. Škoda, da na ta divja odlagališča ne opozarjajo gozdarji, ki so včasih skrbeli za obsežne negovalne »sume«. V gozdovih pa je moč najti tudi nerazspadle avtomobilske karoserije, ki bodo še leta kazile podobo lepega gozda.

L. Ž.

DOM – Le kam bi se dali Ivanovčani, če ne bi imeli vaško-gasilskega doma, kjer je shajališče ne le tistih nekaj mladincev, ampak tudi celotna vas. Vsekakor pa gasilcev, ki so gonilna sila? Kot je razvidno s slike, domačiji potreba namestiti nekaj strešnih opek, pa tudi nabrskati kose lesa, navkljub je okrog doma zrasla travica. – Fotografija: J. Ž.

kultura

V soboški galeriji je bila v petek otvoritev razstave kipov znanega slovenskega kiparja Mirka Bratuše. Bratuš se je predstavil s skulpturami, ki vpeljujejo v kiparstvo elemente in tehnike organskega, ruralnega in celo etnološkega sveta. Elemente tradicionalnega sveta vpeljuje skozi distanco in ironijo. Pri tem pa moramo opozoriti še na dve pomembni stvari: lak in reprodukcije. Lak kot industrijski proizvod, ki je v nasprotju z ekologijo. Lak, ki da njegovim skulpturam lesk in gladkost. Predmeti se pod debelimi plastmi laka izgubijo in postanejo oddaljeni. Med drugim je razstavljen tudi Tomažolov. Zvonec, ki zamika obiskovalce, da bi nanj pozvonili. In kateremu to zape, se nikoli v življenju ne bo več upal dotakniti razstavljenih eksponatov.

Na otvoritev razstave pri nas še manj znanega, a v slovenskem prostoru precej vidnega umetnika je prišlo več kot 100 ljudi.

Prejšnji večer pa je dež na grajskem dvorišču »uničil« predstavo japonskih umetnikov Samurajske legende. Bilo je, kot da bi bil sodni dan. V začetku so se še trudili z efekti ognja in dima, vendar je vse padlo v vodo. Zaradi slabega vremena tudi monitorjev, ki so jih prinesli, da bi gledalcem omogočili lažje razumevanje, niso mogli priključiti. Igralca sta se morala umakniti v kapelo gradu. Nadomestni oder je bil premajhen. Poleg tega pa je bil mraz, da Japonka še plesati ni mogla. Organizatorji ZKO so se sicer odlično pripravili, vendar so višje sile uničile njihov trud. Žal. Pa tudi pri gledalcih ni bilo posebnega zanimanja za izročilo stare japonske kulture. Predstavo si je ogledalo petnajst ljudi, vključno z organizatorji.

Saj ni res. Pa je. Po neuradnih, a zanesljivih virih smo izvedeli, da bo izšla soboška revija za kulturo Separatio. Srečen dogodek bo verjetno 20. avgusta.

ALEKSANDRA NANA RITUPER

Buraški dnevi

Nekoč so bili buraši. Preden so bili buraši, si je Mura sama utirala pot in velikokrat tudi poplavljala. Buraši so bili nisti, ki so Muro zajezili. V spomin na njih v Izakovcih že drugo leto pripravljajo Buraške dneve.

Dnevi bodo predvsem v znamenju ekologije, pripravili so okroglo mizo REKA MURA – ČISTA REKA, katere se bodo udeležili tudi vidni slovenski politiki s tega področja. Opozorili bodo tudi ne ekološke probleme v tem okolju. Ne bo pa manjkalo tudi kulturnih in zabavnih prireditev. V večerih kulture bodo sodelovali znani prekmurški umetniki: Feri Lainšček, Milan Vincetič, Duša Škof pa je režirala nastop Murske device in še kaj. Za zabavnejšo plat pa bodo poskrbeli galsbena skupina Paktrejgerji, ansambel Magnet, Gasperji, pevski zbori in še številni drugi izvajalci. Vse skupaj pa bodo popestrili še s buraškimi dobrotami.

Aleksandra Nana Rituper

Za zeleni jezik (42)

Potem ko smo v prejšnjih zapisih osvetlili nekaj pojavov, ki nas silijo, da jezikovne razmere in trende pri nas označimo kot neugodne, ter ugotovili, da je od nas samih odvisno, kako dolgo in v kolikšni meri bo tako, lahko v tem zapisu z veseljem »naznamimo«, da se nekaj vendarle premika.

Že pred časom se je namreč pri Slavističnem društvu Slovenije oblikovala t.i. **sekcija za slovenščino v javnosti**, ki je organizirana tako, da pri območnih slavističnih društvih delujejo njene območne sekcije. Tudi Slavistično društvo Pomurja se je takoj vključilo v to delo, in bo pričujoči rubriki (ki je začela »delovati« že prej) dodalo še kakšno akcijo.

Čeprav sam naziv »slovenščina v javnosti« spominja na pred skoraj dvema desetletjema zasnovano akcijo, pa je med njima vendarle pomembna razlika. Prva akcija je dajala javne jezikovne smernice in – še zmeraj – ozavračala jezikovne in sploh kulturne pritiske z jugovzhodnega dela nekdanje skupne države. Ta danes pa je usmerjena v razčlenbo trenutnega jezikovnega stanja in v jezikovno zaveščanje javnosti. Razčlenba jezikovnega stanja naj bi potekala v sodelovanju s t.i. jezikovnimi uporabniki na različnih področjih, kjer je jezikovna neurejenost najočitnejša (gospodarstvo, sodstvo, zdravstvo npr.). Šele rezultati te razčlenbe naj bi omogočili dogovorno določitev smernic za ureditev jezikovnih razmer.

Prav pred kratkim pa se je tej akciji pridružila še ena pobuda. Razred za filološke in literarne vede Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) je namreč predlagal ustanovitev »sveta za kulturo slovenskega knjižnega jezika« in pripravil predlog izjave za javnost. SAZU je nato osnutek izjave potrdil in izjavo dostavil medijem, ključnim naslovom v vladi in parlamentu ter predsedniku Republike Slovenije. V kratkem naj bi bil sprožen tudi zakonski postopek, ki bi privedel do ustanovitve sveta.

O ciljih, namenih in predvideni dejavnosti sveta je Janez Orešnik, eden od treh snovalcev omenjene izjave, za časopis Delo povedal: »Temeljni cilj sveta za kulturo slovenskega knjižnega jezika bi bil doseči postopno izboljšanje jezikovnih razmer, zlasti še jezikovne kulture v ožjem pomenu izraza. Svet bi sklenjeno spremljal jezikovni položaj pri nas ter po potrebi predlagal tako javnosti kot vladi in parlamentu strokovno utemeljen odziv na prepoznana žarišča jezikovno nezdruževanja. Dalje bi bil svet dobesedno servis vladi in parlamentu glede javne rabe naše materinščine.«

Predvidena dejavnost sveta vključuje tudi operativne naloge, kot npr. dajanje strokovnih pojasnil o jezikovnih vprašanjih zainteresiranim posameznikom, organizacijam, ustanovam in podjetjem (ustno – po telefonu, pisno – na različne načine, tudi s pomočjo elektronske pošte).

Stroka je torej vrgla rokavico. Od ustreznih vej oblasti pa je odvisno, kako bodo stvari tekale naprej. Vsaj za začetek izgleda, da je oblast rokavico pobrala, saj je predlaganemu »jezikovnemu uradu«, kakor bi svetu lahko rekli po domače (v nekaterih zahodnoevropskih državah delujejo jezikovni uradi že desetletja), in izjavi SAZU »namenil veliko pozornost« celo dr. Peter Tancig, predsednik parlamentarne odbora za znanost in tehnologijo.

V sodobni slovenski politiki so fraze kot nameniti veliko pozornost, posvetiti posebno pozornost, ki sicer prihajajo iz diplomacije, naletele na zelo ugodne razmere, tako da smo priča njihovi (pre)bujni razrasti. (Kolikšno težo imajo v diplomaciji, se lahko vsak dan znova prepričamo ob tragediji bosanskih muslimanov!) Zaradi tega nam nihče ne sme zameriti nekoliko dvoma, toliko bolj pa bomo resnično veseli, če bo Tancigova »pozornost« postala moka, iz katere bo kaj kruha.

Franci Just

Zgodba o pridni mladini

O novoglasbeni sceni v Murski Soboti

V Murski Soboti že nekaj časa vre. Nimam v mislih kakšnih političnih zdrah ali ekonomskih dogajanj. Premika se pri popularni glasbi, mladinski kulturi ali, če hočete, subkulturi. Obdobje zadnjih dveh let lahko imenujemo obdobje železobetona, saj je skupina prva prebila lokalne okvire popularnosti ter s svojo učenostjo in kontinuiteto zaznamovala prekmursko moderno glasbeno sceno. Ta je glasbeno zelo pestra, kar je odsev zrelosti in avtonomije njenih ustvarjalcev. Pojdimo po vrsti.

Razmere

Očitno je, da je severovzhodna Slovenija v zadnjih letih središče dogajanja domače rokove ustvarjalnosti. Celje, Laško, Ptuj, Ormož, Ljutomer, Murska Soba so mesta, kjer se sedaj dogaja. Maribor, Slovenija ima pri tem podobno vlogo kot Ljubljana glede na restni sloveniji. Kljub medijski moči ni produkcije. Najpomembnejši razlog ali opravičilo je lahko ekonomska kriza, ki druge kraje in podeželje ni tako močno prizadela.

Drugi pomemben dejavnik nastajanja v teh krajih je povečanje števila glasbenikov, ki se ukvarjajo s koncertiranjem. Skupine iz vseh teh mest nastopajo skupaj na prekmurskih koncertih. S tem so si ustvarili možnost funkcionalne, sklenjenega kroga prostovoljstva. Scena se je potrdila na uradni ravni na kompilaciji CD-JU No Border Jam.

Glasbeno o nekomercialni glasbi, ki dobiva v civiliziranih državah (še zahodni svet imenuje »civilizirani« države. Tam je to znak »prefrigue« socialne in ekonomske politike. Naša scena se razvijata sama. Sistematično financiranje je tovrstne kulture je bilo urejeno le v Ljubljani. Glasbeni v kulturnem miljeju. Do zdaj uspeh, ki ga scena pri nas je rezultat visoke stopnje samozavedanja akterjev, ki se radilo kultivirano sodelovanje Murska Soba ima pri tem pomemben delež.

Glasbena scena v Murski Soboti so usmerile skupine The Search For What, Yellow Minute, G.R.B. in drugi. Železobetona in Psihopat, ki se omejuje na lokalne ravni, ki so že presegli lokalne meje.

The Search For What je mlad band, ki ga čaka še znanost, ki ga bodo nadaljevali v ožjem okolju, kot so začeli. Psihopat, visok zven električnih kitare in samozavestna skupina daje zanimivo modernoglasbenih izrazov. Ta se lahko izogni klasičnim primerjam, ki bi bili nujni za bralčev razumevanje. Vendar po zvezi od prvega LP-ja, ki je bil pripravljen. Njihova glasba je

tako drugačna, da je ozvočevalci koncertov, ki so v večini primerov tudi producenti zvoka v živo, preprosto ne morejo sprejeti kot realno snov za tonsko obdelavo. To pa so že pomanjkljivosti domače glasbenokulturne in ekonomske produkcije. The Search For What je daleč pred njo.

Yellow Minute iz Radenec igra rock and roll glasbo. Vztrajnost je rodila že prve rezultate. S pesmijo Monkeys are Right so zastopani na No Border Jam CD-u. Pred kratkim pa je izšla še mala kaset. Njihov umazani rock and roll je »žur« v pravem pomenu besede. Všečnost banda je prav koraka od svojega rock and rolla.

Iz Ljutomera prihaja G.R.B.. V štirih letih so šli skozi različne etape glasbene ustvarjalnosti. Od cross over (mešanica speed metala in hard cora) do death metala v zadnjem najekspresivnejšem obdobju. Od G.R.B. lahko pričakujemo še kakšno spremembo v glasbeni usmeritvi in še prenekateri peklenski koncert, ki dvigne publiko nad zakon težnosti.

Železobetona. Odlični izvajalci lastnega speed metala imajo svoj krog privržencev. Glasbeno niso omejeni, saj se pojavljajo v njihovi glasbi zelo različni elementi (poslušaj priredbo Abbe, 2 Unlimited in primisi klasičnega rock and rolla). Ne uporabljajo metal imidža, s katerim se osmešijo prenekateri bandi. Odlično funkcionirajo in so po tehniki in pojmovanju glasbenega posla najboljše profesionalizmu. Železobetona je, tako kot ime ponazorji, trden, ki ga ne omaje dejstvo, da pri nas ni založbe, ki bi jo lahko primerno promovirala. Tu zmaguje ljubezen do glasbe nad sanjami o »mega« uspehu.

Psihopat so skupina na klasičnih punkovskih elementih. Izročilo prvobitnega punka nikoli ne izumre. Provokativnost se ohranja, energija je speljana v ustvarjalne kanale. Dober nastavek za dober band.

Nadgradnja

To kar je Murska Soba potrebovala že vsa leta, je organizacija, ki bi povezala različne etape produkcije. Vzel v zadnjem letu zapolnjuje Društvo

glasbenikov Prekmurja – DGP. Ta je prevzel v svoje roke organizacijo koncertov. Širok spekter od Laibacha, Kreslina in Beltiške bande do jazz večerov. Najpomembnejši pa so koncerti, kot so Prekmurški rock, ki so povezava s prvo etapo – ustvarjanjem, s sceno. Nadgradnja tega pa je že druga zgodba, saj društvo nima ne prostorskih in ne materialnih zmožnosti omogočiti skupinam kot več kot nastope.

Aktualna problematika

DGP je lahko za nekoga velika pridobitev, za drugega trn v peti. O tem smo se lahko prepričali na nedavnem koncertu Let 3 v parku. Napovedan je bil na grajskem dvorišču. Nič hudega. Koncert je uspel kot enkratni poletni open air in družabni dogodek. Ni dolgoročni rešitev tistih, ki so prepovedali prirejanje koncertov na grajskem dvorišču, ki omogoča osnovno poslovanje DGP s pobiranjem vstopnin, kar je lahko edini vir samofinanciranja takih prireditev. Po izjavah članov društva se pojavljajo še druge težave pri organiziranju prireditev pozimi v kinodvorani, ki jo enako kot grajsko dvorišče upravlja ZKO. Prav zanimivo je zadnje čase opazovati obnašanje te kulturne organizacije ali njenih zaposlenih po Sloveniji. Ti vidijo v novih društvi konkurenco pri občinskih finančnih proračunih. Pri tem s pridom uporabljajo predsodke o popu-

larni kulturi, zakoreninjene v slovenskem mišljenju. V stilu »ti rockerji bodo vse uničili« ali »tam se dogajajo nemoralnost«.

Razmislek v drugo smer je enostaven. Ni boljše predstavitve kraja ali okolja kot s popularno glasbo, ki je odprta navzven, ki se ne dogaja v sklenjenih akademskih krogih ali politično folklornih srečanjih agitatorjev in njihovih vodij. Zadnja novica: DGP se uspešno povezuje z organizatorji koncertov na Dunaju.

Foto: N. Juhnov

Dušan Hedi

Ferčak theater gori postavi

Renkovci pri Turnišču so bili to nedeljo v znamenju misterija. Novoustanovljeno kulturno društvo Renkovci, poimenovano po A. M. Slomšku, vodi gospod Štefan FERČAK. Sredi junija je z mladimi in prizadevnimi igralci postavil na oder dramo iz kmečkega življenja VRTINEC. Za začetek presenetljivo dobro. Dober mesec dni kasneje pa uprizoril pravi pravcati misterij, ki so ga tu že igrali prvo leto po prejšnji vojni.

Misterij THEOPHILUS je leta 1928 prevedel krog ljubljanskih akademikov, za naše čase pa priredil Niko Kuret. Verzificirano besedilo je zato dovolj pregledno in razumljivo, to je tudi nastopajočim omogočilo, da so verze kljub vznesenosti govora razločno in razumljivo interpretirali. Osnova tega srednjeveškega teksta je liturgija, kar izpričuje že oznaka misterij. Duhovnik Theophilus v trenutku razočaranja in obupa proda svojo dušo hudiču. Življenjski užitek, ki jih dobi za plačilo, mu ne prinesejo sreče. Skesan prepriča Marijo, ma-

ter božjo, da mu pomaga in ga odreši izgube.

Teksti je žal dramaturško najslabšeji ravno na najbolj ključnih mestih (obup, spoznanje-razodetje, spreobrnjenje). Pripišimo že, da je ta motiv dosegel svojo vrhunsko umetniško upodobitev v Goethejevem FAUSTU.

Deus ex machina Renkovčanov, g. Ferčak, je bil hkrati tudi izvajalec svojih vsebinskih in organizacijskih zamisli. Še več kot to: v misteriju je odigral naslovno vlogo Theophilusa in vskočil tudi v vlogi pridigarja, ker je igralca pred premiero zadela kap. Tako so bili akterji za odrom pod priiskom preoblačenja. Resnično so si zaslužili pohvalo, ki jim jo je izrekel predstavnik občinske Zveze kulturnih organizacij Lendava. Vrata v dvorani so gledalci sneli s sečajem, da bi mogli vsi videti na oder. Kako prijetno hladno bi bilo, če bi bila uprizoritev na prostem pred kapelico! A nič ne de: nedeljska predstava bo ostala Renkovčanom zagotovo še dolgo v spominu.

R. S.

kulturni koledar

Razstave

MURSKA SOBOTA: V soboški galeriji si lahko ogledate razstavo mladega kiparja Kipi Mesečniki. Galerija je odprta vsak dan razen ponedeljka.

LUTOMER: Slike in risbe akademskega slikarja Vladimira Potoknika so razstavljene v galeriji Antea Trstenjaka.

MORAVSKA TOPLICE: V galeriji hotela Ajda so na ogled pasteli Lidije Fišer iz Raven na Koroškem. Razstavo si lahko ogledate do 20. avgusta.

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin je odprta razstava akademskega slikarja Jožeta Denka.

RADENCI: V muzeju Radenske si lahko ogledate eksponate in prikaz razvoja njihovega naravnega zdravilišča. Muzej je odprt vsak dan od 10. do 12. ure, v soboto in nedeljo pa od 15. do 17. ure.

RADENCI: V galeriji prenovljenega muzeja Radenske si lahko ogledate razstavo del članov DLUP-a. Društva likovnih umetnikov Prekmurja in Prikljke.

LENDAVA: V gradu je na ogled stalna razstava del dosedanjih mednarodnih kolonij. Obenem si lahko ogledate tudi freske Zoltana Gaborja. Na ogled pa je tudi stalna razstava Oloris.

MURSKA SOBOTA: V pokrajinskem muzeju sta na ogled stalna zbirka in stalna likovna razstava. Ki je odprta vsak dan razen nedelje od 10. do 12. ure. V galeriji pokrajinskega muzeja je na ogled tudi pregledna razstava del akademskega kiparja Ferenc Kiralyja.

Prireditve

MURSKA SOBOTA: V okviru Okarina etno festivala bosta v nedeljo, 15. avgusta ob 21. uri na grajskem dvorišču nastopila slovenska skupina Trinajsto prase in Urfahrer Aufgeiger iz Avstrije. V primeru dežja bo koncert v grajski dvorani.

LENDAVA: Lendavski center za estersko vzgojo organizira Poletno šolo igranja na cimbele ter poletno igralsko šolo. Igralska šola, ki jo vodi Rajko Stupar, poteka ob sredah popoldne. Za igranje na cimbele pa zaenkrat še ni dovolj prijav (do sedaj so jih prešli 3), zato je še ne izvajajo.

IŽAKOVCI: V okviru Buraških dni bo v petek ob 20.00 kulturni večer. Sodelujejo: Domači kulturniki, Murske device, Beltiški tamburaši, Paktrejgerji in drugi.

TURNIŠČE: Renkovska gledališka skupina se bo v soboto, 14. avgusta ob 17. uri v dvorani poleg cerkve predstavila s predstavo Misterije Theophilus. Predstavo je režiral Štefan Ferčak.

LENDAVA: Na dvorišču podjetja Gidos se odvija kiperska kolonija, na kateri sodelujeta kiparja iz Anglije in Japonske ter Ferenc Kiraly iz Lendave. Njihovo ustvarjanje si lahko tudi vsak dan ogledate.

RADENCI: V glasbenem paviljonu v parku pripravljajo glasbene koncerte klasične glasbe in operne melodije. Prisluhnite jim lahko v ponedeljek, sredo in soboto od 17.00 do 18.30 ter v nedeljo od 10.00 do 11.30.

Žlica ji je rešila življenje

Ava Donner iz Pittsburga, kakih sto kilometrov vzhodno od San Francisca, je pripravljala večerjo. V dnevni sobi je bil v stajici enoletni sin Philip, blizu pa se je igrala petletna hči Amanda. Mati Ava je stresla makarone v skledo in vzela v roke žlico, da bi jih zmešala z naribanim sirom. Nenadoma se je raztreščilo kuhinjsko okno in Avi je nekaj izbil žlico iz roke. Vse se je zgodilo v trenutku. Prepričana je bila, da je preživela eksplozijo.

V resnici je ušla smrti zaradi svinčenke, ki je bila usmerjena proti njenemu srcu, a jo je prestregla žlica, ki jo je imela tisti hip v roki. Policija je dognala, da je krogla zašla s sto petindvajset metrov oddaljenega praznega zemljišča, na katerem so trije fantje streljali v tarčo. Krogla je prebila dvojno okensko steklo, kovinske žlice v Avini roki ni poškodovale, ker je bila njena hitrost zaradi razdalje in okenskega stekla že zmanjšana. Od žlice se je odbila v kuhinjsko steno kake tri metre za Avo, jo okrušila, se odbila od hladilnika in obležala na delovni mizi. Fante so našli, a jih niso prijeli, ker so bili mladoletni.

Sto let zadrge

Zadrge je že zdavnaj samoumevnost, ki lajša življenje. Naj gre za krilo, hlače, čevlje ali jopič, torbe, šotor ali vzglavje, zadrge je vselej koristna. Minilo je natanko sto let, odkar so patentirali ta izum in ga prvič javno predstavili. Zanimivo je, da ima zadrge vsaj 50 očetov, pred množično proizvodnjo pa so prijavi več kot tisoč patentov.

Začelo se je z jezo ameriškega inženirja Whitcomba Leonarda Judsona iz New Yorka, ki je bil najbrž bolj debel. Pri obuvanju čevljev se je ob jutrih težko sklanjal nad vezalkami. Iskal je lažji način in se dokopal do iskrive zamisli o napravi za vezanje, ki bi delovala s premičnim mehanizmom. Končno je prijavil patent »odpiranje in zapiranje čevljev na zadrge«. Novost so prvič pokazali na svetovni razstavi v Chicagu leta 1893.

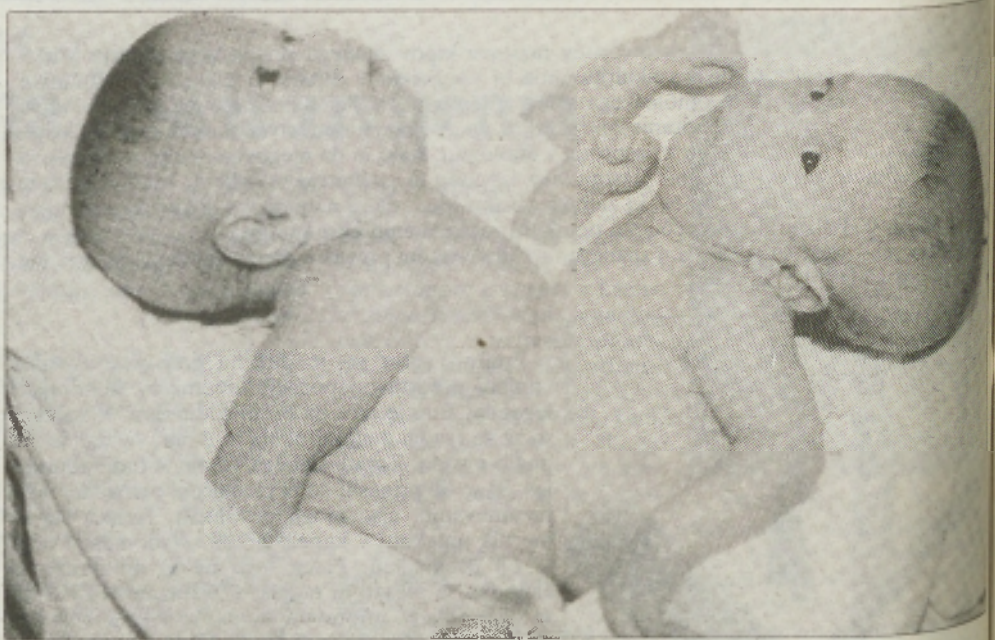
S poslovnim svetovalcem Lewisom Walkerjem je Judson 1894. ustanovil tovarno, ki jo štejejo za prvo tovarno zadrge na svetu. Prodaja je bila skromna, kupci namreč niso imeli kaj prida zaupanja vanjo, saj se je pogosto razprla, skoraj praviloma v najbolj neprijetnih okoliščinah. Da bi preživel, so v tovarni začeli izdelovati tudi gumbce.

Z izumom je prodrl šele ameriški inženir švedskega porekla Gideon Sundbaeck, ki je zadrge nekoliko izpopolnil in jo patentiral 21. aprila 1913. Judson je med tem že umrl, Walker pa je bil na robu bankrota. Ko je Sundbaeck videl zadrge, ga je tako pritegnila, da je takoj privoлил v reševanje Walkerjeve tovarne. Nekdanjo zadrge je tako izpopolnil, da se ni odpirala in trgala in takšna je ostala do danes. Zdaj proučujejo uporabo zadrge v medicini, gre za sistem, ki naj bi nadomestil kirurške šive in niti.

Kako dolge so noči?

Angležinja Cora Killen je zaradi dve leti trajajoče nespečnosti izgubila službo in moža, s katerim je bila srečno poročena trindvajset let. Bolehala je za narkolepsijo, boleznijo, zaradi katere se žrtev ne more pogrezniti v globoko spanje. Cori se je redkokdaj posrečilo, zadremala je za uro na dan, del njenih možganov je bil nenehno buden.

Danes Cora spet spi kot poth. Ozdravili so jo s tabletami, ki so bile kos motnjam v vegetativnem središču. Presenečena je. »Moje življenje je bilo nezno,« se spominja. »Naokoli sem hodila kot mesečna, govorila sem s težavo, jezik se mi je zapletal, kakor da bi bila pijana. Na smrt utrujena sem bila. Legla sem v posteljo in za nekaj minut zadremala, zaspati pa nisem mogla.« Potem je začela jemati zdravilne tablete. Čez čas je postala zaspala, začutila je svinčeno težke veke. Legla je v posteljo in pri prči zaspala. Spala je tri dni. Prebujala se je le toliko, da je šla na stranišče. Nazadnje se je le naspala in zdaj spi sedem ur na noč. Cora je celo shujšala za šest kilogramov, odkar spet lahko spi.

Siamska dvojčka v Čilu

Zdravnikom v bolnišnici v Santiagu je uspelo z operacijo ločiti siamsko dvojčko, zraščeno s srcom in jetri. Otročička sta operacijo uspešno prestala, za spomin, kako se je z njima poigrala narava, jima je ostala tale fotografija.

Volkovi se vračajo

Po več kot 140 letih se volkovi vračajo v gozdove zahodne dela Nemčije, kjer jih niso opazili vse od leta 1846, ko je zadnjič zabeleženo, da je lovec pokončal volka. Volkovi so veljali za izumrlo vrsto vse do nedavnega, ko so opazili, da se je nekaj živali preselilo iz nekdanje Vzhodne Nemčije.

Po dolgih letih so tudi prvič naleteli na volkuljo z mladim čem.

Volkovi prihajajo v zahodno Nemčijo iz odmaknjenih goz-

dov ob vzhodni meji, kamor so se zatekli pred desetletji pred lovci in hrupom civilizacije. Strokovnjaki pravijo, da se živali selijo predvsem iz gozdov na vzhodnem in zahodnem delu Poljske, kjer že dalj časa opazajo, da njihovo število vztrajno narašča. V Brandenburg so jih nekajkrat videli, kako so preplavali Oder in se naselili na drugem bregu, kjer so v mirnih gozdovih, polnih divjadi, našli pravi raj. V vzhodnem delu države se je volčje krldo precej povečalo

po padcu starega režima. Komunistični voditelji so radi lov. Dopusčali so razmnožiti jelenjad in svinje, posledica tega je bila, da volkove popolnoma izkoreninijo. V Evropi živi približno 100 volkov. V zadnji petdeset letih se ni zgodilo, da bi volk ubil človeka. To so zelo plašljive živali, pravijo nemški strokovnjaki. Lovni zakoni, ki veljajo za vso državo, volkove, odstrel je namreč goč le z dovoljenji.

No, pa naj še štó pravi, ka v našoj skupščini ne poslušajo poslancev z etoga našoga menje razvitoga območja. Ze pred dobrin leton, je naš poslanec predlagal, pravzaprav zahteval, ka trbaj na skupščini sanitarije prenapraviti, pa dopuniti s scavnjeki, pa poglente, že se tou dela. Tak zaistinsko so zeli te predlog z našoga demografsko ograženoga območja naše države, ka de obnova skupščinski šankretot koštala dvanajst milijonof - liki nej mark. Boug ne daj, te bi si naj rajši šerblne sebof nosili je pravo Bela, šteri se na probleme okouli dreka že od negda razmi, zatou, ka je sigdar poulek ge ga kaj ser...Samo tu pri zadnjon oneji je nej poulek, ge predlagajo, ka bi kadavre, se pravi živalske odpadke zbirali pri Bratoncaj. Računalnik je pokazo, ka je tou najboukša lokacija. Verjetno računalnik tudi prejk vonja zna prebrati pravo mesto, pa je vó najšo, ka pri Bratoncaj že smrdi asfaltna baza, pa svinjak v Nemščaki, pa z Jezer od svinjakof tudi veter dostakrat doro sago potegne prouti Bratoncan, zaj bi pa te najbolje ešče edna smrdija v té kunec pasala. Zavolo toga predloga so Bratoncarje vsi v luftaj. Kak sateliti. Zanimivo je viditi. Pravijo, ka je tou kriminal. Lik, ka njin tou nuka, ti se pa kriminalski šef skrivle. Ščen praviti, šef državne varnostno obveščevalne službe se nešče pokazati v javnosti. Tou so tak na velki boben vdarili, ka do si ga vsi fčasi zapomnili gda do ga oprvin vidli. Vidli do ga pa, tou je gvdšno. Bela pravi, ka se zatou skrivle, ka dokid je skriti, nemrejo njegova dosleja vó polskati, pa nemre priti do afere. Edni pravijo, ka smo vsi bilij do nedavnoga udbaši. Ci je tak, te pa pajdaški pozdrav, brat Džouzi

Maovih 170 potomcev

Konec leta (26. decembra) bodo na Kitajskem proslavili 100-letnico rojstva svojega velikega vodje Mao Zedonga. Bolj ko se bliža obletnica, bolj se množijo Kitajke in Kitajci, ki se razglašajo za njegove otroke. Po najnovejših podatkih naj bi jih bilo zdaj že več kot 170.

Poznavalci Maovega življenja pravijo, da je številka pretirana, hkrati pa priznavajo, da je bil veliki Mao v mladih letih in tudi še v srednjih ter na začetku zrelih let velik ženskar. Za ženske se je vedno zanimal, ljubici in žena mu ni nikoli manjkalo, vendar je med 170

priglasenimi njegovimi potomci večina prevarantov, ki hočejo pritegniti pozornost, nekateri med njimi pa tudi priiti do denarja. Ne z dediščino, marveč s pisanjem spominov na očeta.

Od vseh uradno priznanih sinov velikega voditelja živi samo še Mao Anqing, ki je upokojenec. Precej spornega pa naj bi bilo v zvezi z otroki, ki so se Mao Zedongu rodili v prvih zakonih v začetnih letih kitajske revolucije. Te otroke naj bi dal veliki voditelj v kaotičnih revolucionarnih letih posvojiti kitajskim kmetom in so se potem za njimi zgubile sledi. Mao je bil

na (ženskem) področju zelo dejaven tudi pozneje, saj je imel vselej pri roki po nekaj ljubic.

Pred časom je neki Kitajec, ki je zase trdil, da je voditelj vnuk, dalj časa oblegal hišo edinega (uradno) še živečega Maovega sina. Prišlo naj bi do objemov in trepljanja po ramah, potem pa naj bi Mao Anqing poklical na pomoč policijo, da so »polbrata« naposled le spravili iz hiše.

Se najdlje in najbolj resno je vzel nadaljevanje družinske tradicije neki šestdesetletnik iz dežele Jiangsu, kmet po socialnem poreklu, ki je zaslužil kar

precej denarja s prodajo grafije z naslovom »Mao Zedong, sin Mao Zedonga«. Mao Anlong je v resnici živel, ne se je iz zakona s prve žene izginil v neznanu. Pozneje je ziskave so ugotovile, da je Mao Anlong umrl v neki otroški bolnici leta 1932. In ta Mao Anlong je zdaj pojavil, napisal spomin in zaslužil kar precej denarja. Uradni sin je zahteval, da ga gel prepoved prodaje. Mao Anlong je sedaj za razkritje, kam, saj se je razkrilo, za prevaranta.

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Čeprav bo vse skupaj videti še tako nedolžno, si bo nekdo to razlagal popolnoma napačno. In še tako majhen namig si bo predstavljal kot odkrito poučbo. Seveda pa je morebitna zveza odvisna predvsem od tebe.

On: Zagrizeno se boš lotil nekega dela, s katerim si nekoč že dosegel zavidljive rezultate. Vprašanje pa je, ali je sedaj tudi pravi trenutek... Ob napačni odločitvi se ti bo vse skupaj zelo maščevalo.

BIK

Ona: Ne poskušaj na vsak način ujeti tisto, za kar misliš, da moraš imeti. Z malo potrpljenja ti bo uspelo uresničiti celo tisto, kar se ti je venomer izmikalo. Oglasil se ti bo star znanec z novimi težavami.

On: Pomagal boš prijatelji v težavah, saj si bil prav ti tisti, ki je največ prispeval k njenemu zapletenemu položaju, tako posredno kot tudi neposredno. Sicer pa je to le del tvojega norega načrta.

DVOJČKA

Ona: Partner ti bo v odločilnem trenutku nenadoma obrnil hrbet, in to te bo prizadelo tako čustveno kot tudi materialno. Toda premisli, ali nisi prav ti tista, ki je storila začetni korak v vajinem sedanjem prepiru.

On: Še vedno ti ne bo uspelo prepričati partnerja, da bi ti popolnoma zaupal. Sicer pa si tega tako ali tako ne zaslužiš... Ob koncu tedna se ti bo pripetila majhna nezgoda, ki pa ne bo imela posebnih posledic.

RAK

Ona: Uspelo ti bo zaplesti stvari, ki so v bistvu povsem preproste. Zato se nikar ne čudi, če se bodo prijatelji zabavali na tvoj račun. Nekdo pa se vendarle ne bo smejal, ampak bo raje izkoristil ponujeno priložnost.

On: Začel boš premišljevat na povsem nov način, kar te bo privedlo do prav osupljivih rezultatov. Toda nikar ne stoj odprti ust, ampak zagrizi v vabo, dokler je še topla. Nekdo se bo opeknel, vsekakor pa ne ti.

LEV

Ona: Tvoja sreča ne pozna ne konca ne kraja, vendar bi bila veliko lepša, če bi jo imela s kom deliti. To pa je zadeva, ki se ti obeta v prihodnjih dneh, potrebno bo le malce truda in pozornosti, pa bo!

On: Sodelavec ti bo predlagal zanimivo preusmeritev, ki ti lahko zagotovi zanesljivejšo finančno prihodnost. Seveda pa bodo za to potrebna odrekanja, ki bodo posegla tudi na tvoje intimno področje.

DEVICA

Ona: V začetku prihodnjega tedna se ti obeta prijeten pogovor, izvedela pa boš precej več kot običajne čenče. Partner se bo znašel v precejšnji zadrugi, to pa boš izkoristila, in ga še bolj priklenila nase.

On: Grozi ti »nevarnost«, da se ti bodo ponovno odprle stare srčne rane. Kdo ve, mogoče pa bo tokrat boljše kot zadnjič. Vsekakor je vredno poskusiti, saj je »dobitek« več kot mamljiv.

TEHTNICA

Ona: Sprejela boš zanimivo povabilo, saj si od njega obetaš veliko več, kot se zdi na prvi pogled. Prijateljičina informacija ti bo docela zbistrla trenutni položaj, ki nikakor ni slab.

On: Ravnal boš predvsem po svojem preudarku, vendar pa bi ne bilo slabo, če bi včasih poslušal tudi kakšen dober nasvet. Sedaj ti gre sicer čisto dobro, toda kako dolgo bo še tako? Najboljši odgovor veš ti sam.

ŠKORPIJON

Ona: Nepričakovan obisk ti bo nakopal goro skrbi, vendar pa ga boš vseeno vesela. Izvedela boš tudi tisto, kar te v tem trenutku najbolj zanima, to pa je zvestoba tvojega partnerja. Toda nikar se ne prenašli.

On: Kmalu boš stopil za več korakov po poti, ki te vodi k lepemu poslovnemu uspehu. Tvoja večja uveljavitev bo predvsem posledica trdega dela, seveda pa ne smeš zanemariti tudi pomoči prijateljev!

STRELEC

Ona: Z ljubosumnostjo ne boš dosegla prav ničesar, četudi te bo nekdo prepričeval o popolnoma napačni nem. Raje se prepusti trenutnemu utripu in si priloži tudi tisto, čemur si se ponavadi izmikala. Uspelo ti bo.

On: Proti koncu tedna se ti obeta prijetno presenečenje, ki se bo dokaj manifestiralo pri tvojem finančnem planu. Za partnerja naj te nikar ne skrbi preveč, saj njegovo trenutno nezadovoljstvo le preikana igra.

KOZOROG

Ona: Poigrala se boš s prijateljem, pri tem pa boš enostavno pozabila, da ga boš s tem tudi prizadel. Poskusi svojo odvečno energijo porabiti za kaj ustvarjalnejšega. Nekdo te bo neprijetno zgladil.

On: Prišel je pravi čas, da poskusiš zgladiti nezgodni um, ki ti je prinesel obilo nevšečnosti. V začetku se bosta s prijateljico v mišljenju sicer razhajala, vendar pa bo konec tisti, ki bo odločal o nadaljnji usodi.

VODNAR

Ona: Imela boš velike težave, ki pa bodo le posledice tvoje neutemeljene ljubosumnosti. Raje malo bolj upaj svojem partnerju, saj ti je le-ta še vedno zvest.

On: Moral se boš pošteno potruditi, da boš dosegla tisto, kar bi tako rad imel. Upaš sicer lahko, vendar pa boš koncu tisti, ki bo odločal o nadaljnji usodi.

RIBI

Ona: Morala se boš sprijazniti z dejstvom, da ne moreš spremeniti navad svojega partnerja. Toda, če je točno to tisto, kar te na njem najbolj privlači, vedno pa boš razmišljala tudi o nekom drugem.

On: Potrebno bo pogledati realnosti v tči in se sprijazniti z nastalo anarhijo, ki je zavladala v tvojem poslovnem življenju. Je že res, da nikoli ni prepričljiva, toda samo beseda pač ne bodo kdo ve kako pomembne.

Nasveti za vsak dan

Čebula za zlati okvir: Zlati okvirji slik se bodo spet lesketali, če jih očistimo z na pol prerezano čebulo. Če se čebula temno obarva, jo spet odrežemo in drgnemo s čisto površino. Nazadnje spoliramo okvir s čisto in mehko krpo.

Krtiča za moher: Pulover iz moherja je dolgo lep in rahel, če ga od časa do časa skrajšamo v vse smeri. Krtiča naj bo mehka, iz naravnih ščetin. V specializiranih trgovinah v tujini pa lahko kupimo posebne krtiče za nego moherja.

Copati v pralnem stroju: Bele telovadne copate od časa do časa operemo v stroju. Damo jih v vrečko iz blaga. Peremo pri 30 stopinjah s programom za občutljivo perilo. Copate lahko scentrifugiramo. Ne sušimo jih na soncu, da ne porumenijo. Če se med pranjem podplati nekoliko odlepi, ga prilepimo z univerzalnim lepilom.

Pohištvo in senca: Usnjeno oblaženo pohištvo ne sme stati na soncu, pa tudi ne v bližini radiatorjev in peči. Le tako bo dolgo ostalo lepo in gladko. Tudi neposredni svetlobi močne svetilke ga ne izpostavljamo. Podobno velja za pleteno pohištvo iz šibja ali ratana. Od časa do časa popršimo to pohištvo s prškilo za rosenje rož. Čistimo z vlažno krpo ali s toplo slano vodo, da ne porumeni.

Limona za svilo: Tudi svilena oblačila peremo ročno v mlačni vodi z malo pralnega sredstva za fine tkanine. Nikoli ne drgnemo, ne mencamo, ne ožemamo. V zadnjo vodo za izpiranje kanemo malo kisa ali 2 žlici limoninega soka ali dodamo malo soli.

Vrača se pluta

Skornji se vso pomlad in tudi poleti ne bodo dali čisto izriniti. Naj imenito pristajajo k minicami in vročim hlačkam, vendar omojo za spremembo le obuli lažji in elegantnejši čevlji. V hudi vročini pa seveda smuknili v sandale. Nova obutev spominja na tisto, ki smo jo nosili pred več kot desetimi leti – odebeljeni podplati in široke (pa spet dokaj visoke) pete – predvsem pa bo na magovalnem pohodu ponovno pluta. Veliko je dvobarvnih kombinacij in jermenčkov okoli gležnja in čez nart.

Glasbene lestvice

LESTVICA TUJIH SKLADB
NSTSNMV

1. TWO PRINCESS – Spin Doctors
2. COSE DELLA VITA – Eros Romazzotti
3. GIVE IT UP – Cut'n'Move
4. FAITHFUL – Go West
5. I WILL NEVER FORGET – En-Sonic
6. BLOWN IN THE WIND – Etta James
7. HERO – David Crosby & Phil Collins

PREDLOGI:
1. RUNAWAY TRAIN – Soul Asylum
2. THE JOKER – Enforce
3. NUMB – U2

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE
TVILICASTNIH

1. BODI SREČEN, BAMBINO – Helena Blagne
2. RAD TE IMAM – Royal Flash
3. KOLOMBINA – California
4. NOCOI – Asia band
5. METULJ – Šank rock
6. CRNE OČI – Čuki
7. SONCE SI – Danja Švajger

PREDLOGI:
1. KO PRIJEŠ NOV DAN – Društvo mrtvih pesnikov
2. DOLGO TOPLO POLETJE – Miran Rudan band
3. PET SINOV – Šukar

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
SKRŠČAKONČEKROZPAZ MARELOF

1. JECIM TE – Zassavi
2. MAMA ZAPOJ – Šaleški fantje
3. V PARKU – Ans. Vesna
4. PRINAS BO PLES – Alpski kvintet
5. ODOEC – Ans. bratov Poljanšek
6. NAŠI 20 LET – Ans. Franca Miheliča
7. DOLINA SE BUDI – Slovenski kvintet

PREDLOGI:
1. LEPA NAŠA DOMOVINA – Ans. Slovenija
2. ZA NAŠE PRIJATELJE – Ans. Vita Muženiča
3. PIVO, LI, PIVO – Ans. Toneta Zagarja

Izpolnjene kupone pošljite do četrta, 19. avgusta 1993, na naslov Murski val, Slovenska 41, 6900 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 32

Glasujem za skladbo:

- tuja
- domača
- narodnozabavna

Izpolni ime in priimek ter naslov

Človek v stiski

Prijateljstvo

Še pred nedavnim sem mislila, da so vsi ljudje dobri in da so moji prijatelji. A to prepričanje je počasi zbledelo in začela sem verjeti, da ni tako in da vsi ljudje niso dobri in da takšni ne morejo biti moji prijatelji. Postajala sem vedno bolj razočarana nad ljudmi. A se je še zgodilo, da me je zapeljala navidezna prijaznost in dobrohotnost tistih, s katerimi sem prihajala v stik in ustvarjala medsebojne odnose. Z leti sem dozorela in zdaj imam le dve ali tri osebe za svoje dobre prijatelje.

To sicer nima nobene zveze z mojo vero v človeka, v katerega še vedno upam in verjamem, da se bo enkrat mogoče spravi sam s seboj in z drugimi ljudmi.

Mogoče zveni to utopistično, ampak globoko v sebi sem prepričana, da obstajajo samo zame drobni ljudje, le poiskati jih je treba in jim zaupati. Ljudje radi govorijo o ljudeh, bolj ali manj jim pravijo, da so njihovi »prijatelji«, koliko jih imajo, pa nikoli natančno ne vedo. Kot je nekoč zapisal Sokrates: »Vsakdo vam bo znal povedati, koliko ima ovac ali koz, ampak nikoli ne bo vedel, koliko ima prijateljev.« Vsak človek potrebuje drugega človeka, predvsem pa prijatelja. Nevede zmečemo v koš vse ljudi, ki jih poznamo, in vsi so naši »dobri prijatelji«. Ker tako ravnamo, se skoraj niti ne zavemo, ko jih zgubimo.

Vsi nikoli ne morejo biti naši prijatelji, eden pravi nam zadoštuje. Ker »tisti, ki mu je iskreno do prijateljstva, se ne trudi, da ga dobi, ampak ta enostavno postane naš prijatelj« (Simoni).

Za to ni ne pisnih pravil ne zakonov. Prijatelja si enostavno pridobiš, ne da bi za to kaj posebej storil. Tako smo imeli v vrtcu prve resne prijatelje, potem še v osnovni šoli in še v srednji šoli. Še danes se verjetno spominjamo naših skupnih iger, preprirov in smeha. Veseli smo tudi, ko srečamo svoje osnovnošolske prijatelje in s kakšno nostalgijo potem hrepenimo za starimi dobrimi časi. V srednji šoli so se lahko skrala še kakšna prijateljstva,

a so izpuhtela, ko smo odšli študirat vsak v svoje mesto.

Kam so izginili vsi ti naši stari znanci, kaj se je zgodilo z njimi, kaj z nami? Prepričana sem, da danes ljudje prijatelja ne vedo obdržati, in »če se prijateljstvo začne z občutkom obžalovanja, se ponavadi konča z ogovarjanjem«, je zadel globoko v resnico dr. Džaja. Z občutkom žalosti v srcu lahko samo ugotovimo, da smo vedno bolj sami, da nas nihče več ne pokliče, da se nas nihče več ne spominja. In zato smo ponavadi krivi sami, ker smo vsa prijateljstva preprosto zapravili. Zaupljivost smo izdali, obljube nismo držali, prijatelju smo se zlagali, za rojstni dan, in ko je bil potreben pomoči, smo se pritali in vse skupaj hote pozabili. Za prijatelja se ne znamo žrtvovati, se potruditi, počakati. Z občutkom slabe vesti in krivice smo začeli tavati okrog drugih ljudi in svojega do včeraj najboljšega prijatelja blatiti. In to počnemo vedno znova, iz dneva v dan, z novimi ljudmi, z novimi videji prijateljstva. Pa še žal nam ni, ali pa se tako samo delamo. Upam, da velja to drugo.

Vsak posameznik, ki te stvari ni razčistil sam s seboj, ne more pričakovati, da bo kdaj imel res pravega prijatelja. Ker prijatelj ni nekdo, ki smo si ga prikrojili po svojih merilih, ampak posameznik, ki želi ostati to, kar je, ne da bi ga nekdo poskušal spreminjati po svojem okusu in svojih željah.

Prijatelja morata sama sooblikovati družjenje, da bo to prijetno, in kar je najpomembnejše, da oba vesta, da sta drug za drugega vedno tu, ob vsakem trenutku, ob vsakem času. Ker »prijatelj ustvarja srečo, a preverja nesrečo«. Noben odnos ni trajen, kot ni nič absolutno, v kar bi verjeli. Ampak to ni opravičilo, da bi potem zapravljali še tisto malo dobrih ljudi, ki nas obkrožajo in s katerimi spleta mo niti že več let. Prijateljstvo negujemo še naprej, z ljubeznijo, pozornostjo, potrpežljivostjo, obiskom, klicem, darilcem, iskrenostjo in predvsem s poštenostjo.

Do prijateljev bodite prizanesljivi, potrpežljivi in kritični. Bodite preprosto to, kar ste.

Urnik za sonce

Sredstva za sončenje se najbolj primejo suhe in hladne kože. Namažite se dvajset minut pred sončenjem, da začne zaščitna delovati.

Sredstvo za sončenje razmažite po koži čim bolj enakomerno. Ne masirajte se z mazilom za sončenje, saj s tem dražite kožo. Mažite se rahlo in z dolgimi potezami.

Preden se ponovno namažete, sperite s kože sol in pesek, da se ne zmanjša učinek mazila in da se koža ne nadraži.

Ko se ponovno namažete s sredstvom za sončenje, učinkuje le polovico na embalaži napovedanega časa.

Če vas je sonce preveč ožgalo in je koža vroča in rdeča, si pripravite obkladke z jogurtom ali nanesite posebno emulzijo, ki hladi.

Dobro je vedeti

Čevlji: Semiš čevlje čistimo z radirko ali gumasto krtačko, za bolj umazane uporabljamo krtačko iz žice. Pomagamo si tudi z ostrejšimi smirkovim papirjem. Madeže očistimo z alkoholom. Tu pa tam poskropimo čevlje tudi s prahom ali tekočino za nego semiš usnja.

Kuhajte z nami

Čas paradižnika

V 16. stoletju so ga prinesli v Evropo iz Amerike. Kot živilo so ga dolgo časa odklanjali, misleč, da je strupen. Gojili so ga zaradi lepo obarvanih plodov kot okrasno rastlino. Postopoma se je vendarle uveljavil kot živilo, najprej v sredozemskih kuhinjah in šele pozneje v drugih predelih Evrope.

Če ga kupujemo na trgu ali gojimo doma, je potrebno, da poznamo različne sorte in glavne lastnosti posameznih sort. Pomembna je tudi stopnja zrelosti plodov za posamezne pripravke. Nikoli ne pripravljamo solate iz zelenih paradižnikov, saj so težko prebavljivi in škodujejo občutljivim prebavilom.

Zrel paradižnik uživamo surov v solati, dodajamo ga mnogim jedem, da jim dopolnimo okus, naredimo jih sočnejše, obogatimo z vitamini, predvsem s C in A. Za oziromico spravimo odvečne pridelke kot mezgo in pelate. Pri vkuhanju bodimo previdni in dosledni. Mezga in pelati morajo biti dobro sterilizirani, da se ne pokvarijo. Nezačinjeni se obdrže bolje in dalj časa kot začinjeni. Začimbe in dišave raje dodajamo tedaj, ko pripravljamo iz njih jedi. S paradižnikom se odlično ujema in ga dopolnjuje domača začimba bazilika.

Paradižnik dobro prenaša tudi zamrzovanje. Zrele, oprane in obrišane (da ne primrznejo drug k drugemu) zložimo v primerne vrečke, po možnosti iztisnemo zrak, jih zapremo in zamrzujemo. Pred uporabo potrebne plodove še zamrznjene potopimo v krop, kjer jim kožica v trenutku odstopi in jo z lahkoto olupimo. V posodicah za led zamrzujemo že kuhano in zgoščeno paradižnikovo kašo. Ko se kocke strdijo (zamrznjejo), jih preložimo v vrečke in od tam jemljemo za uporabo. Jedi vedno dodajamo zamrznjene kocke. Zelo primerne so za juhe, omake in priloge. Trajnost je 6 mesecev.

Bučke s paradižnikovo omako – so zelo primerna priloga h kuhanemu mesu (npr. govedina iz juhe) ali k pečenki (zazrebnice, rebra in podobno).

Za 4 osebe potrebujemo: 4 bučke, 0,5 l paradižnikove omake, žlico olja (najboljše je olivno olje), sol in poper.

Oprane bučke po dolgem razpolovimo in z žličko izdolbimo seme. Damo jih v slan krop, kjer naj počasi vro 8 do 10 minut. Nato jih odcedimo in zložimo v manjši pomaščen pekač. Pokapljamo jih z olivnim oljem, damo v segreto pečico (pod gril) na najvišjo mrežico in jih pečemo 5 do 6 minut. Nato jih napolnimo z že pripravljeno paradižnikovo omako in ponudimo kot zelo primerno zelenjavno prilogo k mesu.

RADIO MV – MURSKI VAL – UKV
94,6 MHz (dopolodne tudi SV 648 kHz)

Petek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Mariborsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Borzni utrip – 9.30 NSTSNMV – 10.00 Poročila – 11.15 Od petka do petka – 12.00 Poročila – BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Prireditve ob koncu tedna – 17.30 Alternativno – 18.00 MV-dur – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sobota – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.40 Tržnica – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Predstavljamo vam – 10.00 Poročila – 10.40 Potepajte se z nami – 11.00 Sobotni gost – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.10 Angleščina – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Nedelja – 8.00 Začenjamo nov dan – 8.10 Panonski odmevi – 9.30 Srečanje na Murskem valu – 10.30 Nedeljska kuhinja – 12.00 Poročila – 12.15 Nedeljsko premišljevanje – 12.30 Minute za kmetovalce – 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Ponedeljek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Porabsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Evropa v enem tednu – 10.00 Poročila – 10.30 Šport – 11.15 Zgodilo se je – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Bilo je nekoč – 17.30 Šport – 18.00 S krščanskim, cekron, pa z marelof – lestvica narodnozabavne glasbe – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Torek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Ljubljansko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Kost/gost dneva – 9.15 Glasbene novice – 10.00 Poročila – 10.30 Kratki stik – 11.15 Mali oglasi – 12.00 Poročila – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Tema popoldneva – 17.30 Srebrne niti – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sreda – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Zagrebško zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Iščemo za vas – 10.00 Poročila – 10.15 NSTSNMV – 11.15 Borzni utrip – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Poslušamo vas – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Na narodi farni – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Četrtek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.35 Svetuje kmetijski strokovnjak – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Kost/gost dneva – 9.15 Sedem veličastnih – 10.00 Poročila – 10.30 Pika na i – 11.15 Mali oglasi – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Tu sem jaz – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

SESTAVIL MARKO NARPAŠT	DEŽELE SKRAJNE ZAHODNE AZIJE	TEKMEC	NORDJUSKO M. IME (PESNIK AASEN)	PRITOK VISLE NA POLJSKEM	KARAMBOL	AMERIŠKI DRUŽABNI PLES	SOLJI ALI ESTRI MLEČNE KISLINE
MESTO V ANGLIJI OB IZLIVU REKE AVON							
OBRT ZA ULIVANJE KOVINSKIH IZDELKOV							
LIUBKOVALNO MOŠKO IME							
RAŽENJ				ESTONEC			
				ANDRE AGASSI			
NIZOZEMSKA				VZDOLŽNA STENA V GR. TEMPLJIH			
				ODHODNICA			
JUG		NA UZDO PRITRJEJEN JERMIEN NOVICA					
HRVAŠKA RAFINERNA NAFTE				PRIPOVED NE PESMI			
				NADEV ZA TGRTO			
ZVER IZ RODOV PSOV					POKRAJINA NA PELO-PONEŽU (ELIDA)	KMEČKO ORODJE	ZIDOVSKO MOŠKO IME
RUSKA TENIŠKA IGRALKA (NATALIJA)							
LASTNIK HOTELA							
IZOLATOR							
DRAGO TRŠAR			STARO-BOLGARSKI KRALJ				

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE – Vodoravno: osmerka, diamant, oktober, NH, Nisa, T, Manet, Oma, ato, laket, Oran, uk, Goričko, ido, Arp, Jenisej, Arij, PE.

Iz župnijskih kronik: Turnišče (38)

Marija pod logom

Leta 1094 so ustanovili zagrebško škofijo in pod njeno cerkveno upravo je prišlo tudi Prekmurje. Tedaj naj bi nastala tudi župnija Turnišče, ki se je imenovala Devica Marija pod logom ali Na pusti. Kot župnijo jo prvič omenja zapisnik iz leta 1334. Tu je bil sedež vicararhiadiakona za vse Prekmurje. Potemtakem je stara že 900 let, zato ji pravimo prazupnija. Ob ustanovitvi in še vrsto stoletij pozneje je obsegala ozemlje sedanjih samostojnih župnij Turnišča, Beltince, Črenšovce, Dokležovja, Odrance in Velike Polane, to je ozemlje med Muro in Ledavo.

Sprava v črnski cerkvi

Zgodovinar Ivan Zelko je v članku o turniški prazupniji zapisal, da se je kraj, kjer stoji cerkev, nekoč imenoval Črnc. Ime naj bi dobil po možu in lastniku posesti, ki je bila tam naokoli. V bližini naj bi bila staroslovenska utrdba – »tutren«, zato so okoliško naselje poimenovali Turnišče. Več stoletij sta bili naselbini Črnc, kjer je bila cerkev, in Turnišče ločeni. Šele v novem veku so naselili prostor med njima.

»V Turnišču in na ozemlju turniške župnije je do leta 1267 gospodovala slovenska rodovina svobodnjakov Jure, ki so skrbeli tudi za župnijsko cerkev. Pred letom 1265 so bili srditi boji, ropanja in požigi med rodovino Jure in dolnjelendavskimi Haholdi. Poznejši Banfyi. Vmes je posegel madžarski kralj Béla IV., da bi preprečil sovražnosti med rodovinama. Do sprave med njima je prišlo v turniški cerkvi leta 1267, takrat imenovani »črnski«. Kjer so se zbrali predstavniki obeh rodovin. V navzočnosti bana Csaka, zalskega grofa in župana, in zastopnika vavarskega kapitlja so člani rodovine Jure s prisego objubil, da ne bodo storili nič sovražnega in masčevalnega proti Haholdom. Ti pa so prav tako prisegli, da bodo dali kot odškodnino za ubitega Tomaža, člana rodovine Jure, tri konje. Rodovina Jure se je morala umakniti iz turniške župnije na Goričko, kjer je prejela v zameno Gornje Petrovce. Sv. Benedikt in še pet sosednjih vasi. Potlej so imeli patronatstvo nad turniško cerkvijo dolnjelendavski Haholdi-Banfyi in ga obdržali do leta 1644, ko je rod v moškem kolenu izumrl. Vemo iz zapisa Ivana Zelka. Banfyi so dali dozidati ladjo stare turniške cerkve pred letom 1383, ker je postala prvotna cerkev v obsegu starega svetišča pretesna za vso župnijo. Vso prejšnjo (prvotno) cerkev pa so spremenili v prezbiterij oziroma svetišče nove cerkve. Cerkev so dali poslikati v letih 1383, 1389 in 1393. Pri tem je sodeloval tudi radgonski slikar Johannes (Janez) Aquila.

»Slik v turniški cerkvi je razvidno, da je bila cerkev romarska. V svetišču (na loku okrog apside) je bila v prvi polovici 14. stoletja naslikana Marija Devica – zavetnica s plaščem. Zupljani in romarji so tako imeli pred seboj to sliko in na oltarju še Marijino podobo, kar jih je spodbujalo, da so se z zupanjem zatekali pod Marijino varstvo. Druga slika iz 1383. leta predstavlja prošnjo molitev štirih oseb Banfyev rodbine. Člani te družine, ki so bili patroni cerkve, se obračajo k Mariji, ki sedi na tronu in v naročju drži dete Jezusa...«

Romanja k Mariji na pusti
Pisatelj Starin železnih ino salajskih Slovencev Jožef Košič pravi, da so že od nekdaj prihajali k Mariji na pusti (Turnišče) romarji s štajerskega. Hrvaškega in Madžarskega ter govorili o čudežnih ozdravljenjih različnih bolezni na Marijino priprošnje. Med vdanimi romarji naj bi bil tudi Nikola Banfi-slavovski ban, ki se je pred praznikom Marijinega vnebohoda postil ob kruhu in vodi, na praznik pa je pripešal iz Lendave v Turnišče in prejel zakramente. Pri Radmožančih naj bi dal posekati del gozda in tako je do romarskega kraja nastala bližnjica. Poimenovali so jo banska pot.

Turški vpadi in reformacija v 17. stoletju so ovirali romanja v Turnišče. Nov razcvet je prineslo 18. stoletje. O tem priča tudi bakrorez, ki je nastal v omenjenem stoletju, s katerim so za romarje tiskali slike turniške cerkve in Marijine podobe. Sredi slike je latinski napis: *Blaženo Marijo Devico častijo v Turnišču blizu reke Mure v zagrebški škofiji na veleposestvu grofov Csákyev.*

K Mariji na pusti so romali (in še prihajajo) ljudje različnih slojev. Tako je bilo dolgo časa v navadi, da so zaročenci romali pred sklenitvijo zakona, da so si zagotovili blagoslov v zakonu, ker je bila splošna vera, da zakonci, ki niso poročali k Mariji, trpijo zaradi medsebojnih preprirov. Služinčad

pa si je ponavadi že pred vstopom v službo izgovorila, da bo smela vsaj enkrat letno poročati k Mariji v Turnišču. V določenih zgodovinskih obdobjih je bilo romarjev več ali manj, v zadnjih letih pa jih prihaja izredno veliko. Vsekakor tudi zato, ker je od leta 1992 15. avgust, dan spomina na Marijino vnebovzetje, ne le verski, ampak dela prost dan. Zdaj verniki prihajajo pretežno z avtomobili, peš pa le domačini in ljudje iz sosednjih vasi. V prazničnih dneh obišče Turnišče čez deset tisoč vernikov. Najbrž bo tako tudi v tem tednu, saj je verska ponudba zelo bogata. Tako bo v soboto ob 18. uri srečanje mladine Pomurja, ob 20. uri pa srečanje poročenih. Maša pa bo opolnoči. Osrednje praznovanje pa bo v nedeljo, ko bodo maše ob 5., 6., 7. in 8. uri (madžarska), ob 10. uri pa bo glavna romarska slovesnost, ki jo bo vodil duhovnik Stanko Lipovšek. Popoldne ob 4. uri pa bo sta srečanje in nastop pevskih zborov lendavske dekanije.

Turki v Turnišču

K novejši zgodovini turniške župnije in življenja v njej se bom v tem zapisu še vrnil. Pred tem pa še nekaj utrinkov iz prvotnih obdobj. Po Ivanu Zelku povzemam, da

Na desni strani slike je stara turniška cerkev iz leta 1383, na levi pa nova cerkev z značilnimi bazilikalnimi oblikami. Za cerkvama so lepo vzdrževano pokopališče, nova mrliška vežica in 7 metrov velik križ. – Fotografija: Š. S.

so za turških časov propadli kraji: Črnc, Bratkovci, Blažovci in Ivanci. Ozemlje izginulih krajev je obstajalo na obeh straneh Ledave. V času turških vpadov in oblasti pa je bila prizadeta tudi turniška cerkev. Ob vračanju poraženih vojske leta 1664 pri Monoštu so Turki požgali tudi Turnišče. Popolnoma so bili uničeni župnišče ob cerkvi in okolica hiše. Tudi cerkev je bila ob požaru prizadeta, in sicer predvsem streha in ostreže. O tem v vizitacijskem zapisniku iz leta 1669 piše: »Cerkve je v celoti zidana obenem z zvonikom. Streha je na novo prekrita nad ladjo in zvonikom s hrastovimi skodlami; streha nad zakristijo je prav tako na novo prekrita z opeko. V ladji je velik del lesenega stropa poslikan, na oboku so starinske slike. V zvoniku so trije zvonovi. Oltarjev je pet.« Iz vizitacijskega zapisa tudi zvezo, da sta bili v cerkvi celo dve prižnici. Manjša in starejša je stala ob severni steni, z nje pa so nekdaj predikanti (luteranski duhovniki) »zapeljevali« ljudstvo. Ob poznejšem škofjskem pregledu cerkve – leta 1716 – pa je vizitator zapisal, da je turniška cerkev vsa obokana. Menda pri cerkvi (v zaselku Črnc) ni bilo varno prebivati, zato so sezidali novo župnišče na trgu Turnišče in ob njem so postavili 1675. leta tudi kapelico sv. Antona z namenom, da se tam hrani Najsvetejše, ker je daleč od župnijske cerkve in varneje. In kdaj je bila pravzaprav zgrajena turniška (sedaj stara) cerkev? V vizitacijskem zapisniku iz leta 1778 piše, da so jo zgradili 1383. leta. Vsa je obokana in pokrita s skodlami. Prostora je za 500 oseb. Ima štiri oltarje in dve kapeli. Glavni oltar je (leto 1778, op. pisca) posvečen Marijinemu vnebovzetju. Na desni je stranski oltar sv. Donata in na levi oltar Zalostne

Mater. Četrty oltar je pri koru v času sv. Ani. Kapeli sta dve, in sicer ob zvoniku. Na desni je kapela v čast sv. Barbare, na levi pa kapela v čast sv. Petru. V cerkvi so tri kripte (grobnice). Prva je kript Banfyev rodbine. Ostali dve je dal postaviti župnik Herman, a so ju odstranili, ker nista koristni za cerkev, niti potrebni ljudstvu...

Prvotna turniška cerkev je imela zvonik ob zakristiji. V njem so bili leta 1669 trije zvonovi, leta 1811 pa celo štirje. Zaradi dotrajalosti so se 1811. leta odločili, da pozidajo nov zvonik pred zahodno cerkveno steno v sredi. Delo so dokončali 1829. leta. Zidavo sta opravila arhitekt Franc Wenczel in izdelovalec deščic za kript zvonika Albert Horvat.

Gradnja nove večje cerkve

»Čprav se je turniška župnija z oddelitvijo ozemlja za beltiško (1760) in črenšovsko župnijo (1807) zmanjšala, tako glede prebivalstva kot ozemlja, časoma srednjeveška turniška cerkev ni več ustrezala. Bila je tudi pretesna, ker je prebivalstvo stalno naraščalo. Že leta 1853 je dal tedanji župnik dograditi oratorij (molilnico). Okoli leta 1900 so sklenili, da bodo pozidali novo cerkev. Začeli so zbirati denar. Cerkveni patron Avgust Zicy iz Beltince je prihajal vsako leto na praznik Marijinega vnebovzetja v Turnišče in ob tej priliki daroval za zidavo nove cerkve 2.000 kron. Tako je bilo leta 1905 zbranih že 8.516 kron. « poročala Kalendar Srca Jezušovega iz leta 1905. Za zbiranje darov in pripravljanje na zidavo nove cerkve je skrbel župnik Stefan Salaj, z deli pa so začeli in jih dokončali za časa župnika Jožefa Sakoviča. Načrte za novo cerkev je naredil dunajski arhitekt baron Ferstel. Nastala je tri-ladijska bazilika, kar po grško pomeni kraljeva hiša. Cerkev je 26. decembra 1915. leta (torej na štefanovo) blagoslovil lendavski župnik in dekan Florijan Strausz. Ob množici vernikov so bili pri blagoslovi-tvi tudi patron Avgust Zicy in vsa njegova družina. Iz tistega obdobja se je ohranila vsebina pridige, enako tudi pesmica, ki jo je zložil salezijanski duhovnik Jožef Raduha: Pod črnim logom turjanskim / blišči se novi božji hram. / V njem kraljujejo Mari, Sin, / Marija ino Jezus sam. I. Ker pa so se je začela prva svetovna vojna, je pesnik slutil posledice: Očetje ino matere, / ki jočete, zdihujete / za sinom tam med kruglami, / tolažbo v cerkvi iščete. / Pesnik pa je našel tolažbo tudi za svoje žrtve: Je saba že posekala / ti, žena moža dragoga? / Podaj se v cerkva k Ženini, / ki krih je žitka večnoga. / O tem govori tudi mozaična upodobitev Kristusa Vsevladjarja na glavnim vhodom v novo cerkev in latinski napis: Anno inflagracionis erbis terarum (Vrata v večni dom), dodani pa sta še rimski letnici gradnje cerkve: MCMXIV – MCMXV (1914–1915). Takoj naj tu dodam, da sta prva in druga svetovna vojna pobrali čez sto žrtve iz turniške župnije, njihova imena pa so napisana na spominskih ploščah na predprostoru stare cerkve.

Turniški župniki

Glede na to, da je župnija Marije Vnebovzete stara skoraj 900 let, seveda ne bo mogoče omeniti vseh župnikov. Že večkrat omenjeni Ivan Zelko pravi, da je prvi po imenu znani turniški župnik neki Hernyecz, ki ga omenja listina iz leta 1466. V nadaljevanju navajam imena župnikov, v oklepajih pa letnice, ko jih omenjajo različni viri; v oklepajih, kjer sta zapisani dve letnici, pa so leta delovanja: Mihael (1501), Gregor Lacković (1565), Jožef Jurković (1649), Vinko Juretič (1669), Matija Pavel Tusilović (1685), Peter Paulušić (1687), Vinković (1710), Matija Franc Horvat (1715–1730), Janez Herman (1730–1759), Nikolaj Gol-lacz (1759–1760) ... Štefan Salaj iz Lendave (1879–1913), Jožef Saković iz Vadarec (1913–1928), Ivan Greif od Sv. Marjete (1928–1934), Ivan Jerič iz Dokležovja (1935–1953), Alojzij Šostarec iz Sodišinec (1953–1967), Alojzij Fle-gar iz Gradišča pri Murski Soboti (1967–1980), od leta 1980 dalje, tako tudi zdaj (v letu 1993), pa turniški župnik Alojz Ratnik, rojen v Vanči vasi pri Murski Soboti. Njegova župnija je zdaj po številu krajev sicer manjša kot jih je imela nekdanja prazupnija, a še vedno velika. Zdaj obsega te-le vasi: Turnišče, Renkovce, Gomilico, Nede-

lico, Brezovico in Lipo, to pa je okrog 4.500 vernikov. Ali se bo število prebivalcev (in s tem krščencev-vernikov) v teh krajih povečevalo ali zmanjševalo, je težko reči. Bilanca je bila zelo ugodna v letu 1983, ko so imeli v župniji 32 porok, 96 krstov in 68 pogrebcev. Predlani (1991) so imeli 20 porok, 47 krstov in kar 75 pogrebcev. Lani je bilo stanje spet nekoliko boljše: 24 porok, 51 krstov in 61 pogrebcev. Župnik Ratnik je povedal, da prihaja k nedeljskim božjim službam povprečno 2.340 ljudi, verjetni rekord pa je bila cvetna nedelja v letu 1987, ko so imeli misijon, saj so tedaj našli 2.860 ljudi. V misijonskih dneh so razdelili 12.500 obhajil, v vsem letu 1987 pa kar 108.000 tisoč. Sicer pa imajo občasno maše tudi v vaških kapelcih: v Turnišču v kapelici sv. Antona, v Renkovcih je kapela Srca Jezusovega, v Gomilici kapela sv. Ane, v Nedelici kapela Marije Pomnočnice, v Brezovici kapela sv. Jožefa in v Lipi kapelica Marijinega obiskovanja. Nedeljska in brezovška kapelica sta novejši, kapeli v Lipi in Gomilici so s prizidkoma nekoliko razširili, kapelici v Turnišču in Renkovcih pa so (enako kot druge kapelice in verska znamenja) lepo obnovili. Turniška župnija je dala mnogo ljudi duhovnih poklicev, od leta 1968 do 1979, ko je bila nazadnje nova maša, pa so duhovniki postali: Stefan Reček iz Gomilice, Franc Režonja iz Turnišča, Stanko Zver iz Gomilice, Franc Hozjan iz Brezovice, Avguštin Rašćan iz Turnišča in Lojze Ternar iz Gomilice. Župnija ima sedaj dva študenta teologije.

Zazvonil je četrti zvon

Prva svetovna vojna je »požrla« dva večja turniška zvonova, tako da je ostal le 180-kilogramski. V letih 1925–1926 so kupili 360- in 560-kilogramski zvonova. Spodobi se,

da ima romarska cerkev večji zvon. V letu 1992 so v Innsbrucku v Avstriji vili 1.150-kilogramski zvon, ki ga je istega leta 15. avgusta blagoslovil pomožni škof dr. Jožef Smej. Kadar zdaj zadonijo vsi štirje zvonovi, odmeva po prekmurski ravnini melodija v ubranih glasovih: e-g-h-d. Zvonovi so posvečeni Jezusu dobremu pastirju, sv. Frančišku, Jezusovemu srcu in Mariji Vnebovzeti (Sancta Maria ora pro nobis).

V nadaljevanju navajam v telegrafskem slogu še nekaj drugih pridobitev zadnjih desetih let. Obnovili so ostreže cerkve in ga prekrili s 30.000 opekami vrste bobrovec. Novo pročelje je dobil zvonik, na katerem meri čas nova stolpna ura, izdelek urarja Mariča iz Beltince. Na obe cerkvi (staro in novo) in

župnišče so montirali strelovodne naprave. Poskrbeli so za ogrevanje župnišča, cerkve in novih veroučnih prostorov (dvoetažna stavba s tlorisom 12 krat 18 metrov). Verouk obiskuje 600 učencev. Pozlatili so dali oltarje v novi cerkvi in poskrbeli za osvetlitev cerkve. Obnovili so pnevmatične Jenkove orgle, izdelane 1940. leta. Po načrtu arhitekta Petra Požauka so uredili bogoslužni prostor, ki ga je 1992. leta blagoslovil škof dr. Franjo Kuharič. Na turnškem pokopališču so postavili 7 metrov visok križ, na katerem je 3,5 metra velika podoba Križanega. Pa še 15. avgusta 1992, ko ni bila navadna »velka meša«, ampak posvetitev slovenskega ljudstva v Marijino varstvo, je Turnišče obiskalo okrog 15.000 ljudi.

ŠTEFAN SOBOČAN

LOKALČKI – Potem ko je znana lendavska zasebna firma ING-GRA na podlagi priglasitve del za obnavljanje začela preurejati pritlične prostore nekdanjih Naftnih strojnih delavnic, je v Lendavi zavreščalo. Pozneje so uredili formalnosti (izdano je redno gradbeno dovoljenje) in zdaj je iz dneva v dan čedalje očitnejše, da se tudi iz prostorov »za rušenje« dajo narediti imenitni lokalčki. Fotografija: Š. S.

47

Johannes Aquila

Po ohranjenosti ter umetniški in ikonografski pričevalnosti gre med slikarji v Fürstenfeldu osrednje mesto upodobitvi Veronike s prtom. To je izjemno kakakovostna slikarja, ki kaže stoječo Veroniko s predse razgrnjenim belim prtom s Kristusovim obličjem. Veronikin obraz oz. glavo prekriva bela ruta, ki ji pada, mestoma fino senčena, ob straneh v lepih pregibih. Za glavo Veronike je v omet vtisnjen svetniški sij. Pod spodnjim robom prta se vidi bogato drapirano, v odtinkih okra in rjave barve naslikano oblačilo Veronike, ki se ob njenih nogah razširi.

Pravcata umetnina, gledano tudi znotraj celotnega opusa mojstra Janeza Akvile in njegove slikarske delavnice, pa je Kristusova glava. Na belem prtu, ki učinkuje kot okvir posebne slike, neke vrste portreta, je videti podobo bradatega, dolgolasega moža. Presunljiv, v izrazu ekspresiven lik kaže upodobljenca upadlih lenc, ozkih, nekolikantj stinjenih srčastih ustnic, grškega nosu in rjavih očih, okoli katerih je slikar uprizoril celotni psihološki notranji naboj »portretiranca«.

Prefinjeno senčene partije okoli oči in nasploh obraza pričajo o večšem slikarju, zmožnem ujeti tudi notranje življenje portretiranca. Po obraznem tipu sodeč bi podoba prej pripadala mojstru martjanskim apostolov, torej tistemu sodelavcu Janeza Akvile, ki se deklarira z slikarskimi prvinami novega ob koncu 14. stoletja izoblikovanega slikarskega izraza, ki ga v umetnostnozgodovinski terminologiji imenujemo mehki ali internacionalni gotski slog.

V ožjem opredeljevanju geneze slikarskega stila te slikarje bi seveda morali poseči v češki kulturni prostor. Okoli leta 1400 se je na Češkem izoblikovala posebna stopnja »mehkega« sloga, naši slikarji pa je najbližja primerjava s tablam iz kapucinskega samostana v Pragi, datiranimi kmalu po letu 1400.

Ugotovitev nemara navaja na to, da imamo vnovič opravka z vnosom svežih pobud v delavnico Janeza Akvile in zatorej potrdilo o tesnih zvezah s češkimi slikarji. To je po svoje tudi razumljivo, saj so imeli posebej avguštinci-eremiti redne stike s češkimi samostani in najverjetneje je tudi to vplivalo, da se je slikar držal novih hikovnih obrazcev iz čeških slikarskih delavnic.

Posebno vprašanje, ki zadeva nastanek slikarja v Fürstenfeldu, je kajpak datacija. Ze slogovna analiza pokaže, da poslikave v štajerskem samostanu avguštincev-eremitov ni mogoče postaviti pred leto 1400. Dasiravno se v podrobnostih še lahko opazi naslonitev na starejša Akvilova dela, zlasti kar zadeva oblikovanja draperij pri prerokih pod obočnimi nastavki, pa gre v splošnem za slikarke prvine, ki se v srednjeevropskem slikarstvu uveljavijo šele okoli leta 1400 in po njem.

Na vsak način se datacija slikarja v Fürstenfeldu odnaka nastanka arhitekture, saj – kot smo omenili – je bila cerkev zgrajena pred letom 1370 (posv. leta 1368). Domneva, da so menihi poklicali mojstra in pomočnike v Fürstenfeld šele po letu 1400, se je potrdila šele v zadnjem času.

Fürstenfeld, prezbiterij avguštinske cerkve, Veronika s prtom, po letu 1400

Po zapisu Mariana Andreasa Fidlerja v 6. zvezd njegovega obsežnega dela Austria Sacra (od 1780 naprej) naj bi pridobil avguštinski samostan v Fürstenfeldu leta 1400 premoženje mestnega sodnika Nikolaja Riegersdorferja in njegove žene Marice. Volilo pa je pozneje potrdil tudi poznejši cesar nadvojvoda Friderik. Zaradi donacije oz. pridobitve premoženja je upravičen sklep, da so šele tedaj menihi, ki so bili prej v gnotnih težavah, poklicali k delu mozniki njegove sodelavce. Slikarje v avguštinsko-eremitski cerkvi v Fürstenfeldu so torej nastale kmalu po letu 1400 oz. v prvem desetletju 15. stoletja.

Naposled freske v Fürstenfeldu odkrivajo in tako tudi potrjujejo, da je slikarska delavnica Janeza Akvile delovala več kot tri desetletja. Pri tem klopota, šlo zgolj za fragmentarno ohranjene spomnike, marveč za sklenjen opus, ki mu lahko sledimo domnevno od leta 1377 do 1405. S poslikavo tudi grobnice slovenske cerkve v Fürstenfeldu se končuje tudi grobnica obris prostora, kjer je deloval Janez Akvila s svojimi pomočniki, ki ga je mogoče argumentirano opaziti kot srednjeevropskega. (Nadaljevanje prihodnje)

Ivanka Klopčič

Popotovanje v Ande

Hodimo skozi otočke iche, ki napolne z bode, če se je dotakneš in veče kupole živo zelenega trdega mahu (jareta), ki je sicer zelo kalotno gorivo. Dokler je teren raven, gre v redu, ko pa se začne dvigati, je slabše. Nahrbtnik se zdi neskončno težak. S mo na višini kakih 4.800 m in vsakih dvajset, trideset korakov se ustavimo. Z napotom pridemo do peščenice kotline. Nahrtnik skalovje nudi dovolj zavetja za sotoze. Zebe, ponoči bo od -5 do

dvajset korakov ustavimo in oddihavamo. Ker je slučajno z nami najpočasnejša Cvetka, prispeno zadnji na sedlo. Okoli 5.800 visoko smo. Nekaj se jih vrača, mi Prekmurci pa gremo v zadnjo strmino. Hodimo nenavezani po cikcakasti gazi in silovit veter buta v nas. Ko mu obračam hrbet, pomaga, ko se pot obrne, se zdi, da te bo sunilo navzdol. Močnejši veter je pihal le še na Mont Blancu, takrat 1985. leta, pomislil. Ko počivamo, se

pija NORČIČA, Boris KUKANJA, Ivanka KLOPČIČ, Marinka JERIC in Renata KERČMAR.

Spust je kot poplavanje po beli lepoti snežnih pobočij in ko se niže čez pešeni prah vračamo k šotorom. Čutimo pomirjenost. Zmogli smo šesttisočak. V mrzlem večeru se stiskamo v šotoru in v istem loncu zaporedoma kuhamo čaj, juho, mleko, ponoči pa zaradi mraza skoraj ne spimo. A kako nepomembno je udobje, ko je pomirjena duša!

ARICA - TIHI OCEAN

Na poti iz Parinacote sledimo belim oblakom vulkanskega dima Guallatirija. Spuščamo se z Antiplana proti morju po nekdanji »srebrni cesti« po kateri so Španci odvažali rudno bogastvo do obale in od tod z ladjami v Španijo. Pokrajina se vidno spreminja. Od narodnega parka Lauca polnega vode, čred lam, vikunja in številnih ptičev, pridemo v severno puščavo in tudi naslednje dni se vozimo po neskončnih širjavah Atacame, najbolj sušnega ozemlja na svetu. Eksootično rastlinje je vse nižje rasti, potem pa le kaktusi različnih oblik,

toplo vodo. Družbo nam delajo kormorani, galebi, morski ježi in razpadajoči trup 3 metre velike ribe. Ob obali so tudi lepe dobro zavarovane vile, ograjene z nekaj metrov visokim plotom, na vrhu katerega so v beton zapikane črepičice (zaradi tatov). S hriba Cope Horn nad mestom, kjer se je v enem dnevu odvila vojna med Perujem, Bolivijo in Čilom (zmagal je Čile, saj so mu vojsko izurili pruski oficirji), nam Janez kaže na bližnji otok. »Tam so skladiščili srebro preden so ga vozili v Španijo. Mnogo tega so jim angleški gusarji zaplenili.«

»Do tod je segla tiwanska kultura,« razlagajo v muzeju, saj so Inki le pospešili gospodarski razvoj, niso pa dosti vplivali na kulturo obalnih ljudstev. Tu menda hranijo najstarejše mumije na svetu. Vse mumije imajo embrionalni položaj, kot bi hoteli izraziti vero, da se s smrtjo začneja drugo življenje.

Naša agencija nas prijetno preseneti s pogostitvijo v modernem trgovskem centru. Zdi se jim imeitno, da smo opravili vzpon na šesttisočak. Zapojemo Zdravljico.

Na obali Tihega oceana

10°C. Pozneje, v puhastrih spalnih vrečkah, se ogrejemo in potonemo v spazec. Ob 3.00 uri zjutraj vstajamo, čez pol ure odhod. Čelna svetilka uparne, baterije v mrazu hitro odpovedo. Sprevod lučk med skalami, na nebu pa zvezde. Mrzlo je, nahrtnik je pol lažji kot prej. Prvi dve uri že nekateri spijo, da ne bo šlo in se obrnejo. Ko se začne daniti, je mraz

sklonimo v lok, da bi vsrkali čim več kisika. Prvi se vračajo. »Koliko je do vrha?« »Četrte ure.« »Samo?« Kot, da dobiš krila na teh zadnjih metrih! In potem 6.010 metrov! Prvič čez 6.000 metrov! Boris, Arpi, ml. Arpi, Janez in jaz se objamemo, si čestitamo za vrh. Morda je komu težko razumeti kaj vidimo planinci v premagovanju višin tega nekoristnega sveta? Ljudje smo ra-

Kaktusi v puščavi Atacame

nato se še ti zredčijo in zadnji so candelabrosi, skoraj tri metre veliki kaktusi, podobni drevesom. Kot križi so razvejani po neskončnem pesku. V globoki dolinici je tu in tam na zeleni oazi naselje, kjer se neha namakanje, je spet le puščava. Putre in Poconchile in končno Arica. Že v davnih časih so prebivalci Antiplana prihajali do obale in zamenjavali blago z obmorskimi ljudstvi. Na peščenih pobočjih so ohranjeni geoglifi – upodobitve ljudi, ptičev, lam velikih dimenzij (temno kamenje na svetlem pesku), ki naj bi služili kot kažipot. Te slike srečujemo po vsej puščavi, najzaprtenejše so v Nasci. V enem dnevu smo se spustili s 4.800 m n.v. na 750 m n.v. Arica je lepo, za Čile netipično mesto na obali Tihega oceana. Hibiskus, božične zvezde in palme, vse to lepo rastlinje je v kontrastu z golim peščenim pobočjem in temno gladino Tihega oceana. Popoldne se gremo kopat v le 19°C

V odlični restavraciji, katere lastnik je Dalmatinec, večerjamo morske sadeže in pijemo suho čilsko vino Anuduraga. Počutimo se kot turisti, ki jih v tem mestu z ugodno klimo, tudi sicer ne manjka. In če smo večkrat v Peruju in Boliviji rekli, da ti deželi še dolgo ne bosta živeli od turizma, za Čile to ne velja. Očitno se je Pinocet (vladal od 1974. do 1990.) le razumel na gospodarstvo.

AREQUIPA

Cesta skozi Atacamo je dolga 1.000 km in se imenuje Pan Americana. V njej rastejo najvišji kaktusi na svetu, večidel pa niti teh ni. Ko se dneve in dneve voziš skozi, spoznaš, kako dragocena je voda in kolikšen del sveta trpi ob pomanjkanju te dragocene dobrine. Po tej cesti se vozimo nazaj v Peru, v Arequipo, od koder bomo šli proti na Chachani (6.050 m).

(nadaljevanje prihodnjik)

Bolezen

Hocrates je rekel: »Bolezen ne prihaja naenkrat kot z vedrega neba, ampak je posledica mnogih majhnih napak našemu zdravju, ki se navezujejo ena na drugo in kmalu zrastejo v valjajočo snežno grudo, ki se potem nekega dne zvali na glavo grešnika.«

Bolezen je posledica vseh tistih neprespanih noči, skatel in skatel pokajenih cigaret, obilnih obrokov, premasne hrane, preveč konzumiranega alkohola in mnogih, pogostih stresnih situacij ter prenekaterega nepotrebne sekiranja zaradi malenkosti.

Tako vsak dan živimo bolj nevarno.

Naslednjič se še bolj trudimo, še bolj izsiljujemo in prenapenjamo naše psihofizične sposobnosti, ki pa največkrat niso v skladu z našimi cilji in nalogami.

Enostavno ne vemo nehati, ne vemo se odpociti, ne vemo si postaviti realne meje svojih zmogljivosti. Človeški organizem je kot stroj – če ga ne negujemo in mu dajemo pretežke naloge, se bo uprl, pokvaril in ti boš moral plačati popravilo.

Podobno je živel kolegičin mož. Zmenil se je samo za svojo kariero. Od neuglednega natakara je postal pravnik. Pred njim je bil še izpit, da bi postal sodnik. In sedaj je počilo. Zadelo so ga trije infarkti, slednji bi bil lahko usoden.

Po njem se je njegovo življenje zelo spremenilo. Če prej skoraj ni videl otroka in žene ter se zavedal, da ima družino, mu je to sedaj postala prva in edina skrb.

Otrokoma je kupil psička in zanj naredil hiško.

Z ženo sta prebila več časa skupaj, začela sta hoditi na sprehode, ob večerih pa sta rada posedala pred televizorjem in se pogovarjala. Bolezen ga je ponovno vrnila v vsakdanje družinsko življenje.

Na žalost pa vsi nimajo takšne sreče.

Gre predvsem za tiste posameznike, ki so neozdravljivo bolni. Če je to tvoj prijatelj, ki je tvojih let, je vse še skupaj še toliko težje. In skoraj nič ne moreš storiti, da bi zaustavil njegovo umiranje pred tvojimi očmi. Sočustvovanje bore malo pomaga.

Pravijo, kako je nekdo živel, tako bo tudi umrl. Predvsem je treba pametno živeti in pustiti usodi njeno vnaprejšnjo določeno pot. Z njo se moramo poenotiti, da nas ne bi, ko to najmanj

pričakujemo, neprijetno preseñetila. »Kdor torej ljubi svojo usodo in se z njo poenoti, ta ne sprašuje po dolgem življenju, po položaju, po bogastvu.« Izbrati si moramo takšno danost življenja, da bomo, vpeti v njegove štrne, začutili vsak dih v vseh odtlenkih in da bomo vsakemu preživetemu dnevu vedno znova priznali, lep dan je za nami, spet sem bil zadovoljen s sabo.

Moj telo in duha sem spet zaposlil z neusahljivimi viri nežnosti, neke tihe, neotipljive lahкотnosti.

O bolezni ne smemo nikoli razmišljati in jo skušati preprečavati.

Živeti moramo zdravo, polno življenje, in vsakdan vedno znova dosegati tisto maksimalno možno stopnjo samozadovoljnosti, da bodo še tako hude stiske videti majhne in nepomembne.

Ko pa vseeno začutimo neke znake bližajoče se bolezni, ne smemo takoj hiteti k zdravniku, ampak se vprašati, kako to, da me boli glava, zakaj me stiska v srcu ali želodcu in zakaj ne morem več spati?

Da bi bolezen preprečili, moramo pri sebi poiskati vse tiste vzroke, ki so do nje pripeljali.

Čudežnih ozdravitev ni, ozdravimo pa lahko, če verjamemo, da nismo bolni, če pa smo že, da bomo kmalu zagoto ozdraveli.

»Nekemu bogatemu staremu zdomcu, ki je zaradi svoje težke bolezni že mesece ležal v postelji in ni mogel že skoraj ničesar zaužiti, so zdravniki na njegovo jasno vprašanje obzirno povedali, da bo živel še malo časa. Tedaj ga je nenadoma obšel občutek brezbrčnosti in si je mislil: »No, pa naj pride to tega! Usoda naj me uniči, če jo to veseli.« Naenkrat se je počutil bolje. Dobil je apetit, vstal je, se oblekel, naročil obilno večerjo ... Kmalu nato je docela ozdravel.

Žačel je živeti, kakor se mu je ljubilo, podzavestno zaupal vse želje in iz tega preprostega razloga spet ozdravel.

(Prirejeno iz knjige Učbenik življenja.)

Juš Makovec

Čarovnica

iz Verzeja

po raznih virih

Ni čudno, če se je vlada obrnila na sekovskega škofa in ga zaprosila, naj duhovniki v teh krajih s svojimi pridigami in veroukom pomagajo zatirati čarovništvo. piše Fritz Byloff v knjigi Hexenglaube und Hexenverfolgung in den österreichischen Alpenländern (Verovanje v čarovništvo in preganjanje čarovnic v avstrijskih alpskih deželah). Lastnica deželno sodne pravice za ljutomersko območje, pravica Konstancia Formenja Radkay, je v nekem pismu navedla, da se je pripravljena odgovoriti tej pravici, ker preveč stane! Kasneje bomo videli, kako je gornjeradgonska graščina »gor plačala« pri enem samem procesu, ko je šlo za čarovnico iz Verzeja.

V Zavrču so leta 1675 tlačani tamkajšnje graščine obtožili dve ženski, da sta junija naredili neurje s točo. Obe so brez sodnega procesa skurili.

V Hrastovcu je leta 1675 neki Mihael Vrabl brez mučenja priznal, da je na visicah visečemu odrezal roko in nogo ter to prodal nekemu kmečkemu sinu kot zdravilo za konje. Kako se je proces končal, ni znano.

Dne 1. avgusta 1685 se je začel v Ljutomeru proces proti podnajemnici Marini Serneč. Obdolžena je bila magije: vezanja različnih jermenčkov (nekakšni talismani) in čaranja pri boleznih. Izid procesa ni znan.

Pozno jeseni 1690. je prišlo spet do velikega procesa v Ljutomeru. Kot zvezo iz nepopolnih podat-

kov, sta bili najprej 29. avgusta Margareta in Gera Tučkici iz Križev obsojeni na smrt. Prvo so zadavili, drugo obglavili. Dne 9. septembra so obglavili Andreja Misla in Margareto Gregonč, oba prav tako iz Križev. Udeleženi pri tem procesu je bilo še več ljudi, vendar ne poznamo njihovih imen. Bili pa so zraven naslednji prebivalci: Agata Majer imenovana Goldwascherin, neka stara Fundtovka s Cvena, žena gostilničarja Martina Kralja, neka ženska po imenu Helena in Magdalena, neznanega bivališča, spet neka ženska iz Lokavca, Helena Zmazek in Margareta, obe iz Ključarovec. Ljutomerske tržanke Uršula Weinitz/?/ Agata Sinjor, Gera Trunk, Margareta Veterič in Lucija, žena Andraša Lašiča, tržan Jurij Pavlič, sedem tržank iz Verzeja, neka ženska iz Bunčan in Marina Vukovnjak/?/ iz Ključarovec. Od teh so med mučenjem umrle Agata Majer, stara Fundtovka, ženska iz Lokavca, Helena Zmazek, Margareta iz Ključarovec, Uršula Weinitz in Marina Vukovnjak. Agata Sinjor in Gera Trunk so 9. decembra 1690 zadavili in sežgali. Poleg tega so zaprli še šest ljutomerskih tržank. To so bile Mačija Winkler, Eva Fišer, Elizabeta Kosi, Helena Roik, Magdalena Purgauer in Agata Obrat. Te so izpustili, morale pa so šele deset let pozneje plačati 268 goldinarjev in 43 krajcarjev stroškov procesa.

Ko se je od Ljutomerčanov poslavljaj deželni konisar dr. Johann

Tülblich, je tržanom položil na srce, naj svojim ženam ne dovolijo pretrganega pitja, plesanja, shajanja, hojenja od hiše do hiše, kajti tako lahko pridejo v slabo družbo in zabredejo v čarovništvo! Veselo življenje v vinorodnem kraju v času čarovništva, kot smo iz tega izvedeli, ni bilo nenevarno!

Po letu 1700 so postajali čarovniški procesi tudi v Prlekiji vedno redkejši.

Dr. Fritz Byloff, ki je v začetku tega stoletja objavil gradivo Ormoški čarovniški proces in ki ga bomo podrobneje obravnavali v nadaljevanju ugotavlja, da se število primerov čarovniških procesov statistično pokriva s številom kriminalnih dejanj. To trdi na primerjavi felbskega in gleichenberškega okoliša s Slovenskimi gorami, pri čemer seveda ne pozabi omeniti, da gre pri tem tudi za dve različni jezikovni območji: nemško in slovensko. Pa prepusimo to tistim, ki se ukvarjajo z nacionalnostmi in nacionalizmom. Našega razmišljanja je vredna njegova trditev, da je do mnogih čarovniških procesov pri nas prišlo zaradi naslednjih motivov: sovraštvo, maščevalnost, kraje, moralni delikti, iz celotne zgodovine evropskih čarovniških procesov pa je znano, da so bili mnogi motivi za procese čisto političnega značaja.

in zdaj k že omenjenemu ormoškemu procesu, ki se nam je v zapiski obliki, in to zaradi nekih okoliščin, ohranil kot dokument časa. Te okoliščine pa so bile

v pisni graji notranjeavstrijske vlade, napisane v ne preveč prijaznem tonu, naslovljeni na ljutomersko-oromoškega krvnega sodnika Johanna Georga Franza von Willa. Vlada sodnika v tej graji sprašuje, zakaj še ni končal procesa proti Središčanki Doroteji Bedo. Med petimi vprašanji, ki jih je vlada postavila sodniku, je tudi tisto, ki kaže zanimanje vlade o tem, kako v ormoških zapisih ravnaajo z zaporniki. »Slabše kot z živino. Ne dajejo jim hrane in sam sem že plačal za kruh in vino. Posredovanje pri graščakini ni nič ne zaleže,« je bil sodnikov odgovor.

V zvezi s čarovniškim procesom proti Doroteji Bedo pa je sodnik priložil lastnorodno napisan zapisnik, ki ga v celoti objavljamo.

Na procesu navoči: Johann Georg Franz von Will, krvni sodnik, Jakob Linkh, mestni sodnik, Martin Habič, Georg Dopuš, svetnika in Martin Kolarič. Obtoženka Doroteja Bedo, stara 70 let, bivačajo v Središču. Datum: 15. marec 1677. In tu je dialog med sodnikom in obtoženko z vmesnimi pripombami in opazkami.

Vprašanje: »Zakaj ste bili pripeljani v zapor deželnega sodišča v Ormožu?« Odgovor: »Ne ve vzroka in tudi nikomur ni storila nič hudega.« V.: »Naj si izpraša vest, morda ji bo to pomagalo odkriti vzroke.« O.: »Ne ve za noben vzrok in nikomur ni povzročila nič zlega.« V.: »Vas je skrbelo, če ste za vzrok od nekoga slišali?« O.: »Nič.« V.: »Ali ni res, da vam je

središki trški župan, ko so vas prišli omeniti: Martin Samuda je bolan, in če nekoga malce glava boli, naj bi to storila jaz.« O.: Temu pritrdi. V.: »Prej ste dejali, da ne veste, zakaj so vas zaprli. Zakaj pa ste si potem domisljali vzroke glede Semode?« O.: »Ker je bila obdolžena, kot da je ona Martinu Samodi povzročila bolezen, zato je pred časom županu dala vedeti, da bo v prihodnje proti tistem, ki jo bo obdolževal, postopala po postavi. Rekla je še, da je bila Samudi bolezen usojena po božji kazni, da pa bo ozdravel in da ona ni povzročiteljica njegove bolezni.« V.: »Kako ona lahko ve, da je Samudi bolezen usojena, da je po božji kazni, in kako ve, da bo ozdravel?« Obdolženka ni dala na to nobenega pravega odgovora, marveč je le nekaj govoričila. V.: »Kdo so tisti, ki so jo dolžili, da je bila Samudi bolezen usojena po božji kazni?« V.: »Ali ji ni znano, zaradi kakšne bolezni je umrla?« O.: »O njeni bolezni ni ničesar slišala.« V.: »Ko je Margareta Bogonička zbolela, ali ona, Bedova, z drugimi ženskami ni prišla nekdo opolnoči pred njeno posteljo?«

Se nadaljuje

šport

Boris Cipot – tehnični vodja Vigrosa Pomurja

Med prve štiri ekipe in v končnico prvenstva

Odbojkarji Vigrosa Pomurja iz Murske Sobotice, ki so v minuli tekmovalni sezoni prvič tekmovali v prvi državni odbojkarški ligi ter z igrarji in uvrstitvijo opravičili pričakovanja, bodo v novi sezoni močnejši, saj so se v prestopnem roku okrepili. O pripravah, okrepitvah in željah v novi tekmovalni sezoni smo se pogovarjali s tehničnim vodjem kluba, ki je hkrati tudi direktor slovenske moške odbojkarške reprezentance – Borisom Cipotom.

– Kako se pripravljate na novo tekmovalno sezono?

»S pripravami smo začeli v ponedeljek, 9. avgusta, pod strokovnim vodstvom dosedanjega trenerja Jurija Čopa in pomočnika Romana Ratkaja, ki je bil doslej kapetan ekipe Vigrosa Pomurja. Dosedanji pomočnik trenerja Andrej Šiftar pa vadi drugo člansko ekipo, ki tekmuje v tretji državni ligi. Z vadbo smo se iz telovadnice srednješolskega centra preselili v telovadnico tretje osnovne šole, kjer bomo tudi igrali prvenstvene tekme, saj je bila dosedanja telovadnica premajhna za vedno več gledalcev. Načrtujemo tudi enotedenske skupne priprave, vendar kraj še ni določen. Med pripravami bomo odigrali tudi več prijateljskih tekem z boljšimi nasprotniki. Tako imamo dogovorjeno srečanje s Salonitom iz Kanala, ki letos sodeluje na evropskem pokalnem prvenstvu. Sodelovali bomo tudi na mednarodnem odbojkarškem turnirju v Gleisdorfu v Avstriji, ki bo v začetku septembra. Pred začetkom državnega prvenstva pa nameravamo organizirati mednarodni turnir v Murski Soboti, ki bo drugi najmočnejši v Sloveniji, takoj za Škerbinkovim memorialom v Mariboru. Na turnirju v Murski

Soboti bodo sodelovale štiri ekipe: VKP Bratislava, Salonit, Vigros Pomurje, četrti nasprotnik pa bo verjetno naš državni prvak Vileđa iz Maribora. Odbojkarji VKP Bratislava pa se tudi dogovarjajo za priprave v Murski Soboti.«

– V prestopnem roku so bile v klubu pri igralcih nekatere spremembe. Kaj ste pridobili oziroma izgubili?

»V prestopnem roku je naš klub zapustil Bogdan Marič, ki se je preselil k novemu pomurškemu prvoligašu Ljutomeru. Prišli pa so štiri novi igralci: Dejan Fujs, ki se po nekaj letih igranja pri prvoligaših Olimpiji iz Ljubljane in Fužinarju z Raven na Koroškem vrača v matični klub; Sašo Topovšek, dosedanja igralec mariborske Vileđe in kapetan državne reprezentance; Bruno Marič, igralec sarajevske Bosne, in Boris Kempa, dosedanja igralec VKP Bratislava. V vadbo prvega moštva pa smo vključili tudi nekaj nadarjenih mladincev.«

– V novi tekmovalni sezoni boste štartali z boljšo ekipo kot v prejšnji sezoni. Kaj si obetate?

»Res je, da bomo v novi tekmovalni sezoni okrepljeni. Želimo si, da bi bili med štirimi najboljšimi ekipami in igrali v končnici prvenstva. Mislim, da so realne možnosti, ki jih ne bi smeli izpustiti iz rok.«

– V minuli tekmovalni sezoni je dosegla lep uspeh tudi ženska ekipa, ki tekmuje pod imenom Pomurske mlake, saj se je uvrstila v drugo državno ligo. Druga članska ekipa pa bo tekmovala v tretji državni ligi. Kakšne so možnosti teh dveh ekip v novem prvenstvu?

»V klubu smo zelo veseli, da smo napredovali tudi pri ženski ekipi. V ekipi ni prišlo do kadrovskih sprememb, tako da bomo nastopali z istimi igralkami kot v prejšnji sezoni. Posebnih ambicij nimamo. Želimo si le, da bi ekipa ostala v drugi državni ligi, za to pa so realne možnosti. Naša druga članska ekipa je sestavljena iz samih mladih igralcev, ki si v tretji državni ligi nabirajo izkušnje. To je za nekatere odskočna deska za uvrstitev v prvo člansko ekipo.«

– Kako pa imate organizirano delo v klubu z nižjimi selekcijami?

»Osnovna in dolgoročna usmeritev dela v klubu je prav skrb za nižje selekcije. Zavedamo se namreč, da je v tem naša prihodnost in da so okrepitve članskega moštva le trenutnega značaja, so pa potrebne zato, da obdržimo raven kakovosti. Organizirati želimo tudi pionirsko odbojkarško šolo za dečke in deklice na soboški tretji osnovni šoli. Aktivno pa se bomo tudi vključili v športni razred, ki bo letos začel delovati na tej šoli.«

Feri Maučec

NTK Potrošnik

Viktor Šbül novi predsednik

Na zadnji seji sekretariata Namiznoteniškega kluba Potrošnik iz Murske Sobotice so za novega predsednika izvolili Viktorja Šbula, direktorja LB – Pomurke banke. Dosedanji predsednik Ribard Kolmanič je zaradi osebnih razlogov odstopil. Odrekel pa se je tudi sojenju (bil je edini mednarodni sodnik iz Pomurja). Veletrovinja Potrošnik pa še naprej ostane pokrovitelj kluba. V klubu pričakujejo, da bodo tudi v prihodnje z novim vodstvom nadaljevali uspešno tradicijo namiznega tenisa.

M.U.

Še en plavalni tečaj

Teniška sekcija ljutomerskega Partizana je organizirala dva tečaja za začetnike in enega nadaljevalnega. Žal se je odzvalo le 14 kandidatov. Tečaje sta vodila Sašo Fišinger in Damir Bežan. Po zadnjem tečaju je bilo tekmovanje. Pri začetnikih je zmagala Manuela Šantl pred Andrejem Duhom in Matejem Stuhcem. Pri udeležencih nadaljevalnega tečaja pa je zmagal Boštjan Rožman pred Alešem Kustecem in Petrom Stolinikom.

Športna zveza Ljutomer pa je zaradi slabega vremena komaj zdaj uspela organizirati začetni plavalni tečaj. Udeležba je bila slaba. Vsem je uspelo splovati dva pa sta dobila znački delfinčki. Od 16. do 21. avgusta pa bo športna zveza organizirala še en plavalni tečaj za začetnike. Prijave zbira pri blagajni kopališča. (TF)

Namizni tenis

Pomurci v slovenskem vrhu

Namiznoteniška zveza Slovenije je objavila jakostne lestvice za sezono 1992/93, ki so najrealnejši kazalec kakovosti namiznega tenisa v naši državi. V vseh treh kategorijah najdemo med deseterico najboljših pomurske tekmovalce. Najuspešnejši pa so bili v članski konkurenci, saj je med deseterico kar pet Pomurcev. Pomeni, da se je ekipni državni naslov zaslužen preselil v Pomurje. Viden napredek kaže tudi mladinska, še zlasti pa pionirska kategorija, saj je prav tu z državnim pionirskim reprezentantom Mitjo Horvatom najboljša pomurska uvrstitev. Pri članih je zanesljivo na prvem mestu Štefan Kovač iz Murske Sobotice, ki sicer igra za avstrijski Linz in ni na domači lestvici, vendar je zaradi dosežkov na svetovnih in evropskih tekmovalnih zanesljivo na prvem mestu. Nova pridobitev Arconta Gregor Komac je s 440 točkami na četrtem mestu, to je za pet mest bolje kot v lanskem sezoni. Najbolj razveseljuje pa je, da si je z letošnjimi rezultati pridobil dres državne članske reprezentance. Mirko Unger, član soboškega Potrošnika, je s 396 točkami na zelo dobrem petem mestu, kar je za šest mest bolje kot v lanskem sezoni. Boris Rihtarič je s 387 točkami na šestem mestu, kar je za mesto slabše kot lani. Vidno je izboljšal svojo uvrstitev Robi Benkovič, saj je s 329 točkami na devetem mestu, kar je za šest mest bolje kot v lanskem sezoni. Nova pridobitev radgonskega Arconta Saša Lasana je s 324 točkami enajsti, to je za deset mest bolje kot lani. Najbolj pa je razočaral Tomaž Kus, saj je s 150 točkami pristal na sedemnajstem mestu, za pet mest slabše kot lani. Janko Ori je s 93 točkami na trindvajsetem mestu, to je bolje kot lani, vendar ni igral na vseh tekmovalnih. Med trideseterico je še Urh Strašek, ki je zbral 83 točk in je na sedemindvajsetem mestu.

V mladinski konkurenci je bil med pomurškimi igralci najboljši lanski državni prvak Urh Strašek, ki je s 302 točkami na osmem mestu, to je za osem mest bolje kot v lanskem sezoni. Pionirski državni reprezentant Mitja Horvat je s 108 točkami na devetnajstem mestu, to je precej bolje kot lani, ko je bil štirinajseti. Pri pionirjih imajo Pomurci po nekaj letih med najboljšo deseterico zopet dva igralca. Mitja Horvat, ki je postal državni reprezentant, je s 428 točkami na odličnem tretjem mestu in je za osem mest izboljšal lanskoletno uvrstitev. Zelo velik skok je napravil Miran Solar, saj je s 314 točkami na sedmem mestu, lani pa je bil petintrideseti. Gregor Kocuvan je s 30 točkami na trindvajsetem mestu. Če bi igralci Arconta iz Radgone in Potrošnika iz Murske Sobotice tako uspešno ponovili tudi letos, bi lahko bili zelo zadovoljni. Pri tem pa ne bi smeli pozabiti pokroviteljev Potrošnika in Arconta, ki jim po svojih močeh pomagata. Želijo si, da bi tako bilo tudi v prihodnje.

M. U.

Prizadevni člani odbojkarškega kluba Belinci so si v belinskem parku zgradili dve odbojkarški igrišči na pesku, ki sta vsak dan zasedeni. Igrišči so zgradili s prostovoljnimi delom in ob pomoči Krajevne skupnosti Belinci. F. M.

Športni obrazi

Damjan Špur – uspešna vrnitev na atletske steze

Petindvajsetletni Damjan Špur, zaposlen pri Kmetijskem kombinatu v Gornji Radgoni, doma iz Ilijaševca, se je z atletiko začel ukvarjati pred desetimi leti pri Atletičnem klubu Pomurje iz Murske Sobotice. Kot odlični sprinter pa se je uveljavil pred dvema letoma, ko je postal državni članski prvak v teku

m s časom 7,13 tretje mesto, kvalifikacijem tekmovalju za letski pokal Slovenije v Celju v teku na 100 m s časom 11,02, drugi, v teku na 200 m pa s 22,63 tretji. Kot član državne reprezentance je bil na mednarodnem tekmovalju v teku na 100 m s časom 11,02, Na mednarodnem atletičnem mitingu v Gradcu v Avstriji je postal v teku na 100 m pomurski rekorder (10,73). Na atletičnem tekmovanju na Madžarskem je tekmoval v konkurenci na 100 m in 200 m, del četrto mesto. Četrta je bila reprezentanca Slovenije v teku 4 x 100 m. Potem je sodeloval na atletičnem mitingu v Volturnu v Avstriji in v teku na 100 m (10,85) zasedel tretje, v teku na 200 m (21,79) pa drugo mesto, bil najboljši letošnji slovenski tekmar in pomurski rekorder. Na skem mitingu v Mariboru je na 200 m izenačil letošnji slovenski rezultat v teku na 200 m. Na državnem članskem prvenstvu v Mariboru je postal državni prvak v teku na 100 m s časom 10,83, v teku na 200 m pa s časom 22,53 tretji.

na 100 m s časom 10,85, v teku na 200 m pa je bil drugi z rezultatom 22,26. Potem pa je prišla nesrečna poškodba in za nekaj časa se je moral posloviti od atletske steze.

Ponovno se je vrnil letos, in to zelo uspešno, saj je dosegel vrsto odličnih rezultatov. Na dvoranskem državnem članskem prvenstvu v Ljubljani je zasedel v teku na 60

Damjan Špur, ki je sedaj naših najhitrejših tekačev, je proge z osebnimi rekordoma na 100 in 200 m, in sicer s časom 10,73 in 21,79, vsem želi, da bi ta rezultata izboljšal. Ker je zelo uspešen pri vadbi in na tekmovalnih upravičeno pričakujemo, da bo cilj dosegel.

Feri Maučec

Atletika

Pokal Jožici Šiftar

Na petem uličnem teku v Občini Radgona pri Gradcu v Avstriji je delovalo 350 tekačev iz Avstrije, Madžarske, Hrvaške in Slovenije. Med njimi je bilo tudi pet pomurcev. TK Radenska, ki so se lepe tekme zali. V osrednjem teku na 100 m med 227 tekači Geza Grubis, del drugega mesta v absolutni v svoji kategoriji. Takozvani Jožica Šiftar, saj je prišla pri rankah najhitrejša in je zmagala prejela pokal. Lucka Zadornik pri st. članicah zasedla osmo mesto, Roman Klančar in Zlatko Mauko pa sta bila pri st. članicah veteranih v svojih kategorijah najsta. (GG)*

Razpored tekem – kade

I. krog – 18. 9. 93	Krog
Mladinec	Polet
Radgona	Razkrižje
Pomurka	
II. krog – 25. 9. 93	Razkrižje
Krog	Pomurka
Polet	Radgona
Mladinec	
III. krog – 2. 10. 93	Krog
Radgona	Mladinec
Pomurka	Polet
Razkrižje	
IV. krog – 9. 10. 93	Polet
Krog	Razkrižje
Mladinec	Pomurka
Radgona	
V. krog – 16. 10. 93	Krog
Pomurka	Radgona
Razkrižje	Mladinec
Polet	

Ženski nogomet

Korpičeva, Karova in Balekova v reprezentanci

Slovenska ženska nogometna reprezentanca je sklenila prvi del kvalifikacijskih priprav za evropsko prvenstvo, ki se bo začelo bo 25. septembra 1993 v Ljubljani. Dekleta so v Polževem vadila pod strokovnim vodstvom selektorja Rudija Corna ter trenerjev Branka Elsnerja mlajšega, Jožeta Potokarja in Ivana Naveršnika. S pripravami bodo nadaljevali 16. avgusta na Rabcu, 26. avgusta pa bo slovenska reprezentanca sodelovala na mednarodnem turnirju v Bratislavi, kjer bodo igrale še Slovaška, Litva in Hrvaška. Pred odhodom v Bratislavo pa naj bi slovenska ženska nogometna reprezentanca odigrala prijateljsko tekmo v Ižakovcih. Nogometni klub Ižakovci je namreč letos ustanovil žensko moštvo, ki bo v novi tekmovalni sezoni tekmovalo v državni ženski ligi. Ženska nogometna ekipa Ižakovci je doslej odigrala štiri prijateljske tekme in na vseh zmagala, in sicer: z Dolino 8:2, s Carioko (Markovci) 7:0, s Tischen (Avstrija) 2:1 in z letošnjim državnim podprvakom Škalami (Velenje) 4:3. V slovenski ženski nogometni reprezentanci so tudi tri igralke Ižakovci, Anica Korpič, Majda Karo in Melita Balek.

Majda Karo – dvajsetletna nogometašica iz Mačkovec, zaposlena v tovarni Mura v Murski Soboti. Nogomet jo je privlačil že od rane mladosti, zato ga je večkrat igrala skupaj s fanti. Ko pa se pred dvema letoma v Markovcih ustanovili žensko nogometno moštvo Carioko, je v tem moštvu igrala mali nogomet vse do letos, ko so v Gornjih Petrovcih ustanovili žensko moštvo Pande. Ekipi sta sodelovali na več turnirjih, hkrati pa odigrali tudi nekaj prijateljskih tekem. Majda se je izkazala za nadarjeno nogometašico, zato so jo ustanovitvi državne ženske nogometne lige povabili k nogometnemu klubu Krim v Ljubljani. Zanj je odigrala le eno prvenstveno tekmo in čeprav je bila obrambna igralka, je dosegla gol. Potem pa se je preselila k novoustanovljenemu ženskemu moštvu v Ižakovce, kjer redno trenira in se pripravlja za novo tekmovalno sezono. Je ena najboljših obrambnih igralcev v Sloveniji. Napoveduje, da bodo novinke Ižakovci zasedle prvo mesto v državni ligi.

Anica Korpič – dvaindvajsetletna nogometašica iz Šulinca, zaposlena v tovarni Mura v Gornjih Petrovcih. Kot vsestranska športnica je poleg košarke, rokometu in odbojke igrala nogomet že tudi na petrovski osnovni šoli skupaj s fanti. Z ustanovitvijo ženske ekipe pri nogometnem klubu Krka v Šalovcih je bila v moštvi, ki je igralo prijateljske tekme z žensko ekipo Števanovec iz Porabja in sodelovalo na raznih turnirjih, ena najboljših igralcev. Prav po njeni zaslugi je moštvo Šalovec doseglo nekaj pomembnih zmag. Vse do letošnje ustanovitve ženske ekipe Pande v Gornjih Petrovcih je dve leti igrala za moštvo Carioko. Izkazala se je kot dobra napadalka in strelka. Največ golov (7) je dosegla na tekmi z Dolino. Eno tekmo je odigrala tudi za moštvo Krima iz dosegla zadetek. Sedaj je članica nogometnega kluba Ižakovci, kjer se pripravlja na tekmovalno v državni ligi. Je tudi ena najboljših igralcev slovenske reprezentance. Meni, da so Ižakovci eden najresnejših kandidatov za prvo mesto v državni ligi.

Melita Balek – dvaindvajsetletna nogometašica iz Šalovec, po poklicu ekonomska tehničarka, brez zaposlitve. Nogomet je začela igrati v otroških letih s sosedovimi dečki in ji je bil največja zabava. Potem je igrala nogomet za šolsko, nato za vaško ekipo, pred približno sedmimi leti pa so ustanovili žensko nogometno ekipo. Od takrat se z veseljem ukvarja s tem športom. Iz svoje nogometne kariere se najraje spominja finalne tekme za državno prvenstvo v malem nogometu med ekipama Carioko (Markovci) in Škale (Velenje), ko je dala v zadnji minuti igre izenačujoči zadetek z glavo (sicer nikoli ne udarja žoge z glavo), potem pa so zmagale s kazenskimi strelci in postale državne prvakinja. Sedaj igra veliki nogomet za moštvo Ižakovci, ki se bo jeseni vključilo v prvenstvo državne lige. Meni, da ima ekipa Ižakovci velike možnosti za naslov državnega prvaka. Zadovoljna je, da je članica slovenske državne reprezentance in da je med tistimi, ki pišejo prve strani ženskega nogometa v Sloveniji.

F. M.

Kasaške dirke v Ljutomeru

Charly Somolly (Slavič) navdušil

Na hipodromu v Ljutomeru so bile preteklo soboto velike kasaške dirke, ki jih je pripravil domači konjeniški klub. Okrog 4.000 gledalcev je gotovo prišlo na svoj račun, saj so bile na sporedu zares kakovostne in razburljive vožnje. V središču zanimanja ljubiteljev kasaškega športa je bil novinec, uvoženi sedemletni zrebec Charly Somolly, ki je na vajetih Marka Slaviča mlajšega zanesljivo zmagal z odličnim kilometrskim časom 1:15,5, to je letos najboljši čas, in le za las zgrešil rekord hipodroma 1:15,0. Jersey Law (Tramšek, Ljutomer) je bil četrti. Tako je odlični kasači Charly Somolly, ki ima najboljši kilometrski čas 1:13,0, upravičil pričakovanja lastnika kot gledalcev. Najbolj pa je bil seveda vesel zmage Marko Slavič mlajši. Veliko zanimanje gledalcev je vladalo tudi za dirko stiri letnikov, saj je bila to generalna za sobotni slovenski kasaški derbi, ki bo v Ljubljani. Zanimljivo je zmagal Ljutomerčan Zvonko Osterc z Lasso. Vredno tako napovedati, da je tudi med kandidati za osvojitve najdražjega naslova - slovenskega kasaškega derbija. Sicer pa po-

Marko Slavič mlajši s Charlyjem Somollyjem - zmagovalcem najpomembnejše dirke v Ljutomeru in novo pridobitvijo slovenskega kasaškega športa.

Foto: Feri Maučec

glejmo uvrstitve Ljutomerčanov v drugih dirkah. V prvi dirki je First Lady (Slana) zasedel četrto mesto; v drugi je bil Ary Keystone (Pozderec) drugi, Fiskon (L.Sla-

vič) pa četrti; v četrti dirki je z zmago navdušil Slavko Makovec z Leono II; v peti dirki dveletnikov je Albatrosu (Marko Slavič mlajši) za las ušla zmaga. Proudny (A. Slavič) je bil četrti. S to zelo uspešno konjeniško prireditvijo so proslavili letošnji praznik ljutomerske občine in 125-letnico prvega slovenskega tabora.

Feri Maučec

Za memorial Kamenška

Zmagal Tromejnik

NK Cankova je organiziral prvi nogometni turnir za memorial Rudija Kamenška. Sodelovalo so štiri moštva. Rezultati - Tišina: Cankova 5:3. Tromejnik: Ljutomer 7:6 (3:3). Ljutomer: Cankova 2:0 in Tromejnik Tišina 1:0. Vrstni red: 1. Tromejnik (Kuzma), 2. Tišina, 3. Ljutomer, 4. Cankova.

Kegljanje

Pomurje boljše od Ingolstadtta

Sobotna občina ima že štirinajst let tesne stike s partnerskim mestom Ingolstadt iz Nemčije. V okviru tega sodelovanja so bila številna športna srečanja v raznih panogah. Ob nedavnem obisku delegacije soboške občine na Bavarskem pa je bila izražena želja, da bi se srečali ženski kegljaški reprezentanci Pomurja in Ingolstadtta, saj ima Pomurje dve letni svetovni prvakini Mariko Kardinar iz Dobrovnika. Tako sta se pred dnevi na kegljišču v Radencih prvič srečali ženski kegljaški ekipi obeh mest. Boljše so bile gostiteljice, saj so zmagale z 2.357 : 2.291 točkami. Po pričakovanju je s svojim nastopom navdušila Marika Kardinar, ki je podrla 462 kegljev, to je nov rekord kegljišča, ter tako pomembno upravičila sloves, ki ga uživa doma in v tujini. Preostale pomurske kegljave pa so podrla: Ljuba Tkalcic 412, Anica Utroša 378, Nada Zahlik 371, Marica Varga 370 in Dragica Guld 364. Ob tem je potrebno povedati, da ekipa Ingolstadtta tekmuje v drugi nemški kegljaški ligi. Dogovorili so se, da bodo tovrstna srečanja odslej tradicionalna. Naslednje srečanje bo v Ingolstadt, potem pa v Lendavi ob odprtju novega kegljišča.

F. M.

Igre Robin Hood

Zlato in srebro Kocmutu

Na tretjih igrah invalidov s cerebralno paralizo v angleškem Nottinghamu sta pod strokovnim vodstvom trenerja Braneta Kluna Slovence predstavljala Rudi Kocmut iz Gornje Radgone in Franjo Izlakar iz Maribora ter se odlično odrezala. Rudi Kocmut je zmagal v teku na 1500 m, v teku na 800 m pa je bil drugi. Franjo Izlakar pa je osvojil zlato medaljo v metu diska in krogla.

Ženski nogomet

Ižakovci drugi

V Passau v Avstriji je bil mednarodni ženski nogometni turnir. Med petimi moštvi je sodelovala tudi ženska ekipa Ižakovci in dosegla lep uspeh, saj je trikrat zmagala in enkrat izgubila ter zasedla drugo mesto. Ižakovci so premagali Oberhaad s 6:1, Hohenau z 2:1 in Vienne z 1:0 ter izgubili z Leobenom 1:2. Najboljša strelka na turnirju je bila Anica Korpič (Ižakovci) s 5 goli. (BJ)

Foto: Nataša Juhnov

Svetovne igre gluhih

Uspeh Šebjana in Verbančičeve

V glavnem mestu Bolgarije Sofiji so bile svetovne igre gluhih. Tekmovanja sta se udeležila tudi kolesar Damjan Šebjan iz Murske Sobote in strelka Jožica Verbančič iz Lendavskih Goric, člana Medobčinskega društva slušno prizadetih Murska Sobota, in dosegla lep uspeh. Šebjan je bil zelo blizu medalji, saj je bil vse do predzadnjega kroga, ko je padel, na odličnem tretjem mestu. Zadovoljiti se je moral z osmim mestom. Verbančičeva pa je zasedla dvanajsto mesto. (SS)

Strelstvo

Medalja za Markojo

V Brnu na Češkem je bilo evropsko mladinsko prvenstvo v streljanju z zračno puško. V slovenski reprezentanci je nastopil tudi član SD Štefan Kovač iz Turnišča Robi Markoja in dosegel lep uspeh. Ekipa Slovenije je namreč zasedla tretje mesto. Med posamezniki se je Markoja uvrstil med 25. do 30. mestom.

Judo

Seminar judoistov

V Izoli je bil seminar z izpiti za pridobitev višjih pasov in za nove sodnike. Naziv DRUGI DAN si je pridobil Zoran Kos, PRVI DAN pa Robert Šadl. Izpit za republiškega sodnika sta uspešno opravila Alojz Kastelic in Branko Meničanin. (TK)

Šah

Sobota peta

V Ajki na Madžarskem je bil mednarodni šahovski hitropotezni turnir. Med devetimi ekipami je sodelovala tudi ekipa Murske Sobote (Kovač 5, Režnja 3, Gerenc 6, Radosavljevič 5) in zasedla peto mesto.

Vsak četrtek

Vestnik

RAZPORED TEKEM III. SNL VZHOD 1993/94

I. kolo - 28. 8. 93	Kovinar Dover	Pohorje IŽAKOVCI	Žalec Racionalles	IŽAKOVCI Dravograd
	Pohorje Drava	Pobrezje Svoboda	X. kolo - 30. 10. 93	
	Papirničar Kungota	Aluminij	Impol IŽAKOVCI	Dravograd
	Kovinar SKS Dover	Žalec	Pohorje Drava	Racionalles
	Pobrezje	Aluminij	Papirničar Kungota	Žalec
		Svoboda	Kovinar	Aluminij
II. kolo - 4. 9. 93	Impol Aluminij	Žalec	XI. kolo - 6. 11. 93	
	Aluminij	Pobrezje	Dover	Impol
	Žalec	Dover	Pobrezje	Kovinar
	Racionalles	Kovinar	Svoboda	Kungota
	Dravograd	Kungota	Aluminij	Papirničar
	IŽAKOVCI	Papirničar	Žalec	Drava
	Pohorje	Drava	Racionalles	Pohorje
III. kolo - 11. 9. 93	Drava	Impol	Dravograd	IŽAKOVCI
	Papirničar	Pohorje	Žalec	
	Kungota	IŽAKOVCI	Aluminij	
	Kovinar	Dravograd	Žalec	
	Dover	Racionalles	Pobrezje	
	Pobrezje	Žalec	Dover	
	Svoboda	Aluminij	Kovinar	
IV. kolo - 18. 9. 93	Impol	Aluminij	XII. kolo - 13. 11. 93	
	Žalec	Svoboda	Impol	IŽAKOVCI
	Racionalles	Pobrezje	Pohorje	Dravograd
	Dravograd	Dover	Drava	Racionalles
	IŽAKOVCI	Kovinar	Papirničar	Žalec
	Pohorje	Kungota	Racionalles	Aluminij
	Drava	Papirničar	Dravograd	Pohorje
V. kolo - 25. 9. 93	Papirničar	Impol	XIII. kolo - 20. 11. 93	
	Kungota	Drava	Pobrezje	Impol
			Svoboda	Dover
			Aluminij	Kovinar
			Žalec	Kungota
			Racionalles	Papirničar
			Dravograd	Drava
			IŽAKOVCI	Pohorje

pisma, mnenja, stališča

Odgovor »Radgončanu« k prispevku »Radgonski mehurčki«

Me veseli, da si se spotalnil na načrtovano avtopralnico v Radencih. Res se dolgo izvaja. Naj povem, da sem bil pri nakupu te parcele zelo izigran oz. zaveden. Prodajalec parcele SO G. Radgona (Marjan Potiški), mi je z načrti dokazoval vstop in izstop na parcelo oz. na magistralsko cesto z dveh koncev oz. krožni promer. Načrti so res obstajali, niso pa bili potrjeni na republiških organih, vendar takratni – sedanjí uslužbenec SO G. Radgona so za to vedeli in profesionalno – humano, v skladu razvoja malega gospodarstva, molčali!

Upam, da dovoz na magistralsko cesto bo in le takrat lahko ponovno načrtno gradnja oz. vlaganje v avtopralnico, ki je tako nujno potrebna za turistični kraj kot so Radenci. Ko bo ta pridobitev uresničena bomo tako tudi mi prispevali delež k tako znanemu reku – bliže k Evropi!

Mazda Mohor

Cesta, odlagališče in zgodbe lažnivega kljukca

Nabralo se je večje število pisem, ki so bila objavljena v dnevnem časopisu in na njihovo vsebino želimo odgovoriti z točnimi in verodostojnimi podatki ter pravilno informirati javnost, predvsem pa občane naše občine.

CESTA ŽIHLAVA – SLAPTINCI

Obširne odgovore na protestno pismo smo poslali že KS in vsem podpisnikom poslancem. Zgoraj omenjena cesta ni lokalna cesta, temveč je krajevna cesta. Po 5. čl. odloka o vzdrževanju in upravljanju javnih poti v občini Gor. Radgona (ur. objave št. 185 in 1786) je KS dolžna urejati in vzdrževati krajevne ceste. Vsem krajanom je dobro znano, da je omenjena cesta bila že 2 krat v referendumskem programu KS, in da ta problem traja že 11 let. V skladu z obstoječo zakonodajo IS nima pravice izven sprejetega proračuna financirati kakršnokoli projekt. Zato tudi vaš zahteva za sofinanciranje v višini 2 milijona SIT ni mogla biti sprejeta. Tipičen primer kršenja zakonodaje je asfaltiranje ceste Orehovski vrh – Rodmošči – Ivanjševci iz naslednjih vzrokov:

a. Ker je to krajevna cesta
b. Ker je bivši IS uporabil sredstva za sanacijo vojne škode.

c. Ker je bivši IS samovoljno uzurpiral lastnino Sklada stavbnih zemljišč, to je 2400m² gramoza.

V pravi državi, katero želimo vsi skupaj ustvariti, to žal ni dovoljeno. Nepoznavanje zakonodaje s strani občinskih poslancev in poslancev državnega zbora ni opravičilo, da podlo zavajajo neke ljudi omenjenih vasi, da IS namenoma oziroma iz političnih vzrokov ne želi finančno sodelovati pri ureitvi te ceste. Prav grozljivo pokvarjen pa je očitek podpisnikov tega pisma – vodstva KS in krščanskih demokratov iz Vidma, da uporablja IS dvojna merila pri reševanju problemov, ko financiramo izgradnjo osnovne šole Kapela v okviru proračuna. IS je v imenu skupščine kot ustanovitelj zavodov DOLŽAN skrbeti za objekte zavodov. Skrajno nepošteno je do krajanov KS Kapela, ki že tri leta zbirajo sredstva za dokončno ureditev prostorov za kuhinjo, predšolsko in šolsko dejavnost. In to v današnji izredno težki gospodarski in socialni situaciji omenjenih občanov, ko se zavestno odrekajo tako materialnim sredstvom (zbiranje lesa) kakor tudi finančnim sredstvom samo, da se čim prej uredi ta dolgotrajni problem v korist sedanjim in bodočim generacijam predšolske in šolske mladine, kolektiva OS Kapela ter krajanov KS.

ODLAGALIŠČE KOMUNALNIH ODPADKOV – NOVA LOKACIJA GRABNOŠ

Prve aktivnosti glede določitve nove lokacije so se pričele s podpisom pogodbe med Komunalnim podjetjem Gor. Radgona in Zavodom za ekonomiko in urbanizem Murska Sobota dne 01. 02. 1991. Bivši IS je na svoji seji 07. 02. 1991 sprejel soglasje k navedeni pogodbi in sklep o 50% sofinanciranju v pogodbi dogovorjenih obveznosti.

Podpisani gospod Anton Tropenauer. V letu 1991 si je nato v mesecu maju komisija, sestavljena iz članov IS Komunalnega podjetja in strokovnjakov Zavoda za ekonomiko in urbanizem ter VGP Maribor ogledala vseh enajst možnih lokacij za novo odlagališče. 19. 12. 1991 je občinska skupščina sprejela Odlok o obveznem zbiranju, odstranjevanju odlaganja komunalnih odpadkov in ravnanju z odpadki na območju občine Gor. Radgona. V 27. členu citiranega odloka je v drugem odstavku napisano: Izvajalec je v roku pet let dolžan izgraditi novo trajno deponijo komunalnih odpadkov.

Odlomek iz razprave gospoda Čuša: S sprejetjem odloka bomo storili prve korake pri odčitavanju našega okolja. Besede Petra Krefca: V imenu predsednika IS Videm iznašam probleme pri plačevanju odvoza komunalnih odpadkov, katere bi naj plačala KS. Občina bi ji te stroške povrnila, vendar KS meni, da naj stroške neposredno krije občina.

V mesecu marcu 1992 so se opravile poskusne geološke vrtnice s strani podjetja GEOKAL na lokaciji v Grabnošu. Bivši IS je na svojih sejah dne 19. 03. in 7. 05. 92 obravnaval poročilo Komunalnega podjetja GR o Realizaciji programa in plana za leto 1991, v katerem piše: V sodelovanju z IS smo pristopili k projektni dokumentaciji za izvedbo in organiziranje strokovnih opravil, priprave in izvedbe odlagališča odpadkov. Na osnovi projekta so bile raziskane možne lokacije odlagališča odpadkov. Nadalje smo pristopili k projektu odlagališča za predhodna dela za odlagališče: idejno tehnično zasnovo odlagališča in ovrednotenje investicije. Na isti dan se je obravnaval Program in plan dela Komunalnega podjetja za leto 1992, v njem na drugi strani piše: V Letu 1992 so nam ostale obveznosti iz RR za realizacijo – Izvedba in organiziranje strokovnih opravil in priprave na izvedbo odlagališča komunalnih odpadkov v Gor. Radgoni 1. in II. fazi. (Glej zgoraj citirano pogodbo na eni in drugi strani IS in Komunalnim podjetjem Gor. Radgona.) Odlagališče odpadkov Gor. Radgona (VGP Maribor) predhodna dela, idejno tehnična zasnova, ovrednotenje investicije. Dosedanje odlagališče odpadkov v Hrastju. Moja je dejansko na neprimerni lokaciji, ki ne zadovoljuje pogojem zakonodaje. Zato so v preteklem obdobju bile dane zahteve po ureditvi te problematike. Iste so najugodnejše lokacije po strokovni plati kakor tudi najugodnejše tehnološke dela na odlagališču odpadkov, glede na ekološke vplive odlagališča in samo ovrednotenje investicije. V naslednji fazi, ko bodo osnovna izhodišča dorečena in ugotovljena, se bo pristopilo k določitvi lokacije in načinu financiranja.

Omenjena poročila so se obravnavala na zasedanjih skupščine dne 31. 3. 92 in dne 21. 5. 92, zato ni resnična izjava občinskih poslancev, da nista vedela o dejavnosti IS za iskanje nove lokacije odlagališča, imela pa sta pogum podpisati se na popolnoma LAŽNIVO IZJAVO, da namerava IS z lažnimi obljubami in denarjem za gradnjo ceste infrastrukture podkupovati in kupovati glasove na tem področju. Kot poslanci bi morali vedeti, da je odločanje o investicijah izključno v pristojnosti skupščine in ne IS.

Aktivno sta sodelovala pri sprejemu letošnjega proračuna in prav zato bi morala vse to vedeti, pa sta navno nasledila pismu, katerega sta napisala gospoda Kocuvan in Tropenauer. Ravno tako sta dobila skupščinski material, to je poročilo o delu bivšega IS, katerega je v mesecu decembru 1992 prebral gospod Tropenauer. Pod točko 3 – Komuna la piše: Izvršni svet je skupaj s Komunalnim podjetjem vodil aktivnosti v zvezi s iskanjem najugodnejše lokacije deponije komunalnih odpadkov v občini Gor. Radgona. Naročena je izdelava ureditvene načrta odlagališča komunalnih od-

padkov. (Ta se naroči šele takrat, ko je že definitivno znana lokacija projekta). Izvršni svet, katerega vodim jaz, pa je prvo informacijo o poteku iskanja nove lokacije obravnaval sredi aprila 1993 s sodelovanjem in usno predstavitvijo strokovnih institucij. Ustrezno pismeno dokumentacijo smo dobili 01. 06. 93 ter jo predstavili javnosti na seji IS 10. 06. 1993 in še isti dan tudi predstavnikom KS. Iz zgoraj navedenega, popolnoma verodostojnega zaporedja dogodkov (ustrezno dokumentacijo bom poslal na KS Videm in Spodnji Ivanjci v prihodnjih dneh za potrebe občanov) je razvidno, da ni novi IS skrivaj potek dogodkov, in da morajo občani Grabnoša iskati željene odgovore pri bivšem predsedniku občinske vlade. Če on sam tako samozadovoljno pljuva in bljuva po delu strokovnjakov, svojih bivših sodelavcev v upravnih organih in predvsem svojem lastnem delu, je to stvar njegovih moralnih vrednot. Energično pa bom z navajanjem resničnih dokazov protestiral proti popolnoma lažnivemu prikazovanju, namenski prevari vseh neukih in naivnih občanov, katere želi prevarati z lažmi. Smeti so proizvod današnjega načina življenja in naša skupna dolžnost je, da najdemo najbolj ugodno rešitev za sortirano zbiranje in odlaganje odpadkov. To je izključno in samo strokovna in ne politična zadeva. Odpadki nastajajo ne glede na raso, vero in politično pripadnost ljudi in zato moramo skupaj stremeti k taki rešitvi, ki bo čim manj onesnaževala okolje v korist naših zanamcev. Očitki, da IS samovoljno ukrepa, so popolnoma napačni in nepravilni. Celotni postopek do podrobnosti urejajo ustrezni republiški zakoni in mi smo vse dosedanje aktivnosti vodili v skladu z občinskimi odloki in državnimi predpisi. Javna obravnavanja 29. 06. 1993 je imela izključno namen, da strokovnjaki, ki so aktivno sodelovali pri izdelavi študije s strokovnega stališča, informirajo občane o celotnem projektu. Vendar žal zaradi izredno brutalne agresivnosti manjšega dela pristojnih občanov, to ni bilo možno. Postopek se bo v naslednjih mesecih nadaljeval in predvidoma konec letošnjega leta se bo o novi lokaciji odlagališča odločalo na občinski skupščini. Skrajno sporna pa je vloga poslanca Državnega zbora gospoda Kocuvana, ki je navedel aktivno sodeloval (tudi z narekovanjem zapisnika) pri organizaciji akciji onemogočanja resničnega informiranja ljudi kot predstavnik največjega telesa naše mlade države. Skrajno nizkoto in podlo dejanje, nevredno poslanca Državnega zbora, namesto da bi skupaj z ostalimi štirimi občinskimi poslanci, ki so bili prisotni, poskušal umiriti razgrajene in omogočiti večini občanov strokovno informacijo.

Resničnost dogodkov dne 29. 06. 93, objavljenih v časopisu, pa dokazuje demanti gospe Marije Fleisiger, Sp. Ivanjci. Vestnik 29. 07. 93 v katerem protestna poročila lažnivo- sni neobstoječi ljudi, ki so se podpisali pod članek v Vestniku 22. 07. 93 z naslovom »Lažnive izjave predsednika IS o ugrabitvi vrha radgonske vlade. V dodamo informiranost kolektiva javnosti še io. Dne 3. 02. 93 sem osebno prejel od predsednika KS Spodnji Ivanjci 3 strani dolgo pismo, polno trpke resnice o odnosu bivše vlade. Samo stavek iz tega pisma: Srečevali smo se več ali manj s težkimi finančnimi problemi, večkrat smo iskali pomoč pri predsedniku gospodu Antonu Tropenauerju, a kljub vsem prizadevanjem in prošnjam nikdar nismo naleteli na razumevanje.

V Vestniku 22. 07. 93 je gospod Ivan Kajdič, tiskovni ataše slovenskih krščanskih demokratov Gornja Radgona, zapisal naslednje: Upamo, da stara vlada ne bo spet krivna pri svareh, ki jih je začela uresničevati v svojem mandatu, sedaj pa se ne premaknejo z mrtve točke. Tu mislimo predvsem na odjavo prostorov v vojašnici, stanovanjski blok v Radencih, kanalizacijo v Črešnjeh, vodovodni in primarni vodovod Lesane, razselitev farme Podgrad. Za vse te stvari je prejšnja vlada pridobila projekte in tudi denar, nova vlada pa teh projektov ni sposobna izpeljati. Z zadovoljstvom odgovorjam na to obrekovanje napisano v stilu lažnivega kljukca. Nekaj odgovorov: V Radencih se že gradi 9 stanovanjski blok (sklep IS na 12. redni seji 24. 06. 93) Denar za gradnjo je zbral izključno iz sredstev prodanih družbenih stanovanj. Tu gospod Tropenauer nima pravnih nobenih zaslug, ampak kupci stanovanj. Vodovod Apače – Lesane z vodohranom: Sklep IS na seji 05. 07. 93. Skupni znesek investicije 39.008.983,00. Denar, zbran za časa stare vlade, je 12.233.283, kar je 30% celotne investicije, in sicer 6 MIO republiških sredstev DDO ter 6.233.283 iz sredstev vojne škode. Vsa ostala sredstva smo zbrali letos tudi z velikim razumevanjem KS Apače. Kar se tiče projektov, pa nosi projekt vodohrana datum maj 1990 in projekt primarnega vodovoda junij 1993. Kje je naša resnica? Razselitev farme Podgrad: Če že je bivša vlada pridobila denar in projekte, se postavlja logično vprašanje, zakaj se ni tega opravila, imela je dovolj časa. V vašo resnično informiranost je ta projekt preselil izključno v pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo ter Živinovrednega zavoda v Murski Soboti. Upravni organi sodelujejo samo pri izdaji ustrezne dokumentacije za lokacijo novih mini farm. Ostale odgovore dobite na jenskem zasedanju skupščine. Pri vsem tem naštevanju projektov, kaj je naredila bivša vlada, pa ste namenoma pozabili na prekrasno zgradbo sredi Radgone. To je javni WC na trnem platioju, za katerega gradnjo je vlada G. Tropenauerja porabila skoraj 5.300.000 SIT (pet milijonov vrtištoš SIT) in to denar, ki je bil namenjen izključno za sanacijo vojne škode. Ali je to nista krščanska skrb za reševanje problemov, ki so nastali zaradi smrti posameznikov, številnih telesnih poškodb ali materialnih škod, nastalih na premoženju družin v času vojne. Tam se je gledalo na vsak tolar, pri gradnji javnega stranišča pa so se zapravljali milijoni.

In se za obravnavanje tega stranišča zahteva Komunalno podjetje mesečno 77.670 SIT ali leto 932.040 SIT. Še letos smo reševali pritožbe oškodovancev. Spomnite se samo malo nazaj, ko smo DEMOKRATI 26. 09. 92 odkrili malo spominsko ploščo gospodu Svetini. Koliko pljuvanja je bilo čez ta dogodek in kako ste iz gole zlobe in človeške pokvarjenosti do kosti obrali novinarje, ki so pisali o tem dogodku. In sedaj sta v Radgoni dve obeležji v spomin na vojne dogodke 91: Skromna plošča, posvečena vsem žrtvam te nepotrebne in nesmiselne vojne, ter prekrasan javni WC. Občudovanja vredno delo gospoda Tropenauerja.

Omenjate tudi angleške zajtrke. V vašo popolno informiranost, omenjene zajtrke, kakor tudi vse stroške, nastale pri tradicionalni pogostitvi (menjava vlade), sem plačal iz svojega žepa, nam tolarja iz proračuna.

Vsem vam, ki s takim veseljem pišete pisma, polna podtikanj in nerresnic, samo skromen nasvet. Skušajte slediti zapovedim krščanske vere: Ne laži in ne kradi.

Lep pozdrav

Miha Vodenik
Mele 20c
69250 Gornja Radgona

Predsedniku SO Gornja Radgona, gospodu Aloju Vogrinčiču

V dnevnem časopisu ste dali objaviti pismo, katero ste poslali temeljnemu sodišču v Murski Soboti, glede domnevnih povzročenih velikih materialnih škod za občino Gornja Radgona s pristopom v novoustanovljeno d. Radgonski sejem. Vaš očitek, da sem kot predsednik IS prekoračil dana mi pooblastila, in da sem ukrepal v nasprotju kot dober gospodar z občinskimi premoženjem, je čisti lažnivi konstrukt. Dne 5. 7. 1993, ko je bila ustanovna skupščina nove delniške družbe, sem posebej opozoril, da na njej nastopam kot predsednik UO Sklada stavbnih zemljišč in ne kot predsednik IS. Zato ponovno izjavljam, da je bilo vse storjeno v skladu s statutom in poslovnikom Sklada stavbnih zemljišč SO Gornja Radgona, in da me je UO na sedmi seji 31. 5. 1993 s svojim sklepom pooblastil, da v imenu UO Sklada stavbnih zemljišč podpisem pristop k ustanovitvi delniške družbe.

Nadalje trdite, da je po vaši in oceni strokovnih krogov 15,37% delež, oziroma v dolarjih vrednost 62.252.315,00 mnogo premajhna glede na dosedaj vložena sredstva s strani občine Gornja Radgona. Iz knjigovodske dokumentacije

Sklada stavbnih zemljišč je razvidno, da Gospodarsko razstavništvo Ljubljana že več let koristi parcele št. 803/2, 816/2 in 816/1 v skupni velikosti 23.233 m² in vrednosti 21.359.611,72 SIT. S pristopom v delniško družbo smo lahko dodano obračunali še komunalno opremljenost – kolektivna raba v znesku 40.892.703,59 SIT tako, da znaša nova vrednost premoženja sklada sedaj skupaj 62.252.315,31 SIT.

S samim pristopom v delniško družbo Radgonski sejem pa smo sklado omogočili, da bo participiral svojem lastninskemu deležu ustrezno tudi pri poslovno finančni uspešnosti ustanovljene družbe v prihodnjih letih. Ravno tako bo imela občina večji vpliv pri ustvarjanju takega programa sejma, ki bo imel velik vpliv na nadaljnji razvoj gospodarstva v občini ne glede na vrsto lastnine in neposredno izredno pomembno vlogo za celo pomursko regijo kot izločeno okno naše ožje domovine v svet.

Vaša trditev, da bi moral delež občine Gornja Radgona znašati glede na zemljišča, komunalno opremo in neplačani delež spremembe namembnosti zemljišč najmanj 35%, je vaš drugi podsdičaj.

Tik pred drugim skupnim sestankom o ustanovitvi Radgonskega sejma ste dne 12. 1. 93 dobili v vrednost dopis naslednje vsebine:

1. Ob pregledu zemljiškega stanja je ugotovljeno, da je občina Gornja Radgona po pogodbi 464-72/75-04 z dne 14. 2. 1977 prenesla na Gospodarsko razstavništvo parcelo št. 799, pasnik v izmeri 37.714 m². Pogodba o prenosu je BREZ-PLAČNA.

2. S pogodbo dne 29. 3. 1978, ki je bila izvedena leta 1984, so bile prenesene parcele št. 787, 790, 791 in 789. Po tej pogodbi je bilo prenešenih 32.543 m². Vrednost po pogodbi znaša takratnih 100.000 DIN. To je vrednost kmetijskega zemljišča. Pravilni znesek za stavbišča po odloku o povprečni gradbeni ceni za leto 1984 znaša 7.673.964,83 DIN.

3. Po odločbi Oddelka za gospodarsvo in finance št. 464-16/80-04 z dne 11. 05. 1980 so jim bile dodeljene naslednje parcele 778 in 779 v izmeri 8690 m² BREZPLAČNO.

4. Po kupni pogodbi z dne 26. 12. 1984 je Kmetijska zemljiška skupnost prodala Gospodarskemu razstavništvu parcele št. 816/3, 817, 818/1 v skupni izmeri 19.581 m² za ceno 825.754,00 DIN. Realna cena po odloku o povprečni gradbeni za stavbo zemljišče je znašala 5.677.706,76 DIN.

Iz omenjenega dopisa, kateri je bil poslan na vaš naslov, je razvidno, da sploh ni bil obračunan komunalni prispevek, kakor tudi, da se je občina Gor. Radgona v prvi fazi odpovedala tudi spremembi namembnosti zemljišča oziroma ni realno obračunala spremembe namembnosti zemljišča. Na podlagi navedenih podatkov je razvidno, da je naša družba tudi z vašim aktivnim sodelovanjem kot načelnikom oddelka za gospodarsvo in finance enostavno PODARILA Gospodarskemu razstavništvu 98.528 m² raznih zemljišč. Nekorekten in nepošten je od vas sedaj očitke, da ravnam v nasprotju kot dober gospodar z občinskimi premoženjem. V kolikor pa bi prišlo do realizacije famoznega 29. člena zakona o lastninjenju podenji, pa ima strokovna služba sklada nalogo, da spremlja to problematiko in pri bodočem lastninjenju Gospodarskega razstavništva Ljubljana v skladu z zakonodajo tudi ustrezno ukrepa. Kdorkoli je imel v življenju že opraviti s spremembo stanja v zemljiški knjigi, sam dobro ve, da je ta možna izključno samo na podlagi dokumenta – pogodbe (darilne, kupoprodajne, dediščine ali slične), nikoli pa ne na podlagi gostilniških cen, mnenja predsednika SO, ocene strokovnih krogov ali misljenja obrekujočih upokojenih politikov.

Prva stava vašega nekorektnega odnosa pa je to, da samo vi od 19 vpisanih delničarjev niste podpisali ustanovne pogodbe ali dali pismenega pristanka. Ali ni to dovolj slikovit prikaz, kaj si ostali partnerji mislijo o tej družbi in o Vas samem?

Veselim se jenskega zasedanja parlamenta (dobro so poznane vaše negativne aktivnosti), na katerem bom lahko ljudi seznanil se z marsikatero zanimivo podrobnostjo o vaši »VELIKI« skrb za občinsko premoženje.

In čisto na koncu gospod Vogrinčič! Izbrali ste skrajno neprimern način komuniciranja, način, ki ni dostojen človeka, ki je predsednik občine.

Lep pozdrav

Predsednik IS SO Gor. Radgona
Predsednik UO Sklada stavbnih
zemljišč SO Gor. Radgona
Miha Vodenik

Čigavo je orožje in kaj bomo z njim?

Presnete afere! Leta nazaj je znala nekdanja oblast dobro prikrivati, demokracija pa nam kar tedensko postreže z njimi. Dnevi bi bili prav pusti in turobni, ko se v slovenskem političnem in gospodarskem vrhu ne bi kaj napetega zgodilo.

Dve leti po junjski vojni na napol praznem letališču (naložba, vredna smrtnega greha) v Mariboru, natančneje v Slivnici, najdemo nič manj in nič več kot 120 ton raznoraznega orožja in streliva. Lepa številka, če vemo, da nam tega v demilitarizirani Sloveniji manjka, pa ne samo zaradi embarga na uvoz orožja, temveč predvsem zaradi tega, ker nimamo denarja. Ali ga res nimamo? Orožje ne, denarja pa več kot dovolj, če ne pa se že najde za take stvari! In kaj se je v tistih kontejnerjih vse znašlo? Toliko orožja in streliva, da se vrže. Ko bi le vse to imeli med junjsko vojskovalno akcijo, potem bi se manj balo, kot smo se. Koliko minometov 82mm! Ali veste, da pokrajinski štabi TO nimajo verjeto vsi skupaj kaj več tega orožja? Pa strelivo? Usposabljanja se sploh ne izvajajo po načrtih, saj primanjkuje streliva za osnovna usposabljanja slovenske vojske. Nabojev za stran metali, bi rekli! Zakaj vse skupaj naštevam, se boste spraševali? Zato, ker blaženi obrambni minister g. Janša nič ne ve o tem orožju. Strokovnjaki pravijo, da je on nad njimi! Dobro prikriva, se izmika in sedaj vse skupaj jemlje v svoje roke. Za deseterja kar precej sposobni! Kje je vse zajeto orožje in ostalo? Pravijo, da so ga odpeljali v Loznico pri Slov. Bistrici (psst... to je vojna tajna), kjer se ga bo počasi delilo, kar bi se moralo zgoditi že mnogo prej, pa se je vse skupaj prelagalo za določen čas, da se bo zopet našlo grešne kozle (g. Komar in ostala mariborska politična družina), kot v primeru Kramberger in Elan, da ne naštevam naprej. Potem pa se tukaj pojavljajo inicialke, kot bi jih iz rokava sresal. To je sposoben samo g. Klavžar, dobro usposobljen kriminalist, čeprav mu znanje psihologije dela nekaj težav. Hudo mi je, ko se spomnim istih vročih in mučnih junjskih dni, ko ni bilo ustreznih sredstev (mnsko eksplozivna sredstva) za oviranje jugoslovanske sodeže, danes pa g. Janša natolcuje, da slovenska vojska in s tem TO ne potrebujejo takega orožja, ali da vsaj niso imeli v zadnjem času namena tega nabavljati. Seveda niso imeli potrebe, ko pa je vse skupaj po poprej dogovorjenih transportih humanitarne pomoči že bilo dostavljeno. Ljudje, tukaj se govori o več kot sedmih milijonih dolarjev. To je denar, katerega bi se dalo mnogo bolj koristno uporabiti, kot se je v resnici. G. Janša je govoril o državni, katere ne potrebuje vojske (resda leta nazaj), danes pa legalno in ilegalno tako in drugače opremlja vojsko, pri tem pa jemlje tudi iz državnega proračuna. Let-a se financira tudi iz dohodkov, katere plačujemo in ti niso majhni. Nekateri nimajo za preživetje pa jih udirajo še z dodatnim plačilom. Le naj si jemlje g. Janša to v obzir, kajfari narodu ob aferah stopajo laže pokonci, ko pa so tu afere, vredne milijone dolarjev, narod ne bo več verjel v ljudi, katere je volil. Torej z besedo na dan, da bomo vedeli pri čem smo, saj država razmetava naš denar, denar naš delavcev in pri tem vlada. Ministri ter poslanci lepo mečejo krivdo z enega na drugega. Mistim, da jih veliko ve kako in kaj, le povedati si še ne upajo ali pa še ni čas za to. Pa bo slej ko prej moral priti, ni vrag!

Z orožjem se ne moremo igrati, to vsi dobro vemo, saj je le-to lahko smrtno nevarno, z ljudmi pa prav tako ne, to nas je demokracija v teh letih že naučila. Samo še nasvet pokrajinskim štabom TO, ki ponavadi potegnajo ta kratko: čim-

prej napišite prošnje, drugače se bodo v cenrhi vsilili z novim orožjem, čeprav ga g. Janša in njegovi na ministrstvu sploh ne potrebujejo!!

Bojan Marš
Drobničnik
69253 Ajdov
Slovenija

»Štrki« danes, kaj pa jutri?

Štrki so simboli Prekmurja, ptice, ki so jim domovine že naši davni predniki. Sprejeli so jih pod svoje krilo in skrbeli zanje, jim gradili gnezda na visokih drogovi ustrezno zaščiti. Štrki jim niso ostali dolžni in danes vračajo v pokrajino ob Muri. Vendar, kako dolgo? Ali ste opazili, da jih asni, ki so dolžni skrbeti zanje, še nimajo?

O tem sem se prepračil na lastne oči in to, kar sem dosegel me je pretreslo in me opozorilo, da moramo nekaj učiti in pomagati ubogim živalim.

Moj stric ima na Srednji Bistrici hišo. Na njegovem »gruntu« stoji drog za električno napeljavlo. Letosnji mlad je opazil, da si hoče mlad par – štrk in štrka – na drog ustvariti svoj dom in družino. Vsi domači so bili nad novima prišelkoma, saj ni mala čast imeti štrka na svojem »gruntu«. Do zdaj jih je še vsak sprejel od srca in storil vse, da bi se črnebele ptice udobno namestile v svoj mir. Stric pri tem ni bil izjema. Poklical je Elektrogospodarsvo, da pošlje svoje ljudi in uredi štrku in štrki gnezdo. Dobil je ustno zagotovilo namestnika šefa rajona. en teden, a ekipe ni bilo. Poklical je drugič in moral razgovor, da jih ni bilo. Tokrat se je stric celo sam poskusil da bo uredil gnezdo, a so ga preprečili, da bo stvar urejena. Spet jih je pričakoval, a jih ni dočkal. Potem je tretjič poklical, tokrat tehničnega direktorja, ki je prišel nad prelomljenimi obljubami. Opazoval sem absoj, kaj si nosili večje na ozek prostor na vrhu droga, kjer so sami poskušali zgraditi gnezdo. Njun trud je bil zastonj, je skoraj vsaka vejica padla na tla in spet je bilo vse nejevoljno šklopotanje s kljunom. Ko sta bila oba na nejem gnezdu, sta morala vrtje paziti, da bi kar ni dol, ker ni bilo prostora za oba. Le komu se ubogi ptici zasimili? In to vse zaradi malomarnosti odgovornih? Si niso vzeli časa za par uric dela. Morda pa so bili slieni, saj vsi vemo, koliko ubožci »trpijo« in kako gajo za svoje stranke. Zato Elektrogospodarsvo ne očitati »neizposrnosti«, ko gre za plačilo računov triko. Vmes pa komaj najdemo kakšno urico, da žijo« vladi za nizke plače in zagrozijo s štrakom. Kriva lena in lakomna birokracija, ki povzroča takrat, kadar zavoha profit. Birokracija je najhujši ves kaos in nesnago, ki se zbira v našem gospodarstvu.

Kakor koli že, štrk in štrka sta končno v zemljiški gnezdu in po treh tednih je tako konec stritveve telefonije.

Morali bi se resno zarezati predse in se začeti naravno dediščino, da ne bodo ostale našim obledeli slike štrkov. Če niso več vrtni zaradi nevarnosti požarihi skrbeti zanje. Prepričan sem, da stricev edini. Rešimo tisto, kar je naše!

Marija Štork

Ribe in suša

Naše geografsko območje je, podobno kot lani, v izpostavljenosti nenavadno sušnemu obdobju. Sušne je imeli po vsej Sloveniji in že meji na katastrofo, na pomembni področjih pa o njej že moremo govoriti. Pomankanje vode ni kritično le na poljih, v strugah potokov in rek ter ribnikih. Nekaj posebej presahnilo že v juliju, kritični nivo vode pa je bil v rekah kot npr. v Kokri. Tam je ribiška družina Kramberger med ostalimi tudi s to vodo, že bila prisiljena izločiti ribe in jih preseliti v Savo.

Ob tem problemu, ki ga ribiške družine Slovenije doživijo in povsem kvalificirano rešujejo, pa je potrebna tudi nerihična javnost, da je iz manjših jezer, manjših rek in potokov in studencev prepovedano zajemati vodo za potrebe namakanja, še posebej nevarno pa je izločanje onesnaževanje. To je lahko smrtonosno za v zelo majhnih količinah, saj je regeneracija površinske vode minimalna ali nična.

Prosimo, upoštevajte ta opozorila!

Ribiška mreža Slovenije
Marko Konač, sekretar

Kdo, koga in zakaj?

Glede na pismo, ki je bilo objavljeno v Vestniku 22. 07. 1993, Lažnive izjave predsednika IS SO G. Radgona, ki bi bila radgonske vlade, izjavljam, da nisem bil prisoten na seji pisma, niti nisem bila prisotna na sestanku v Grabnošu.

Pričakujem opravičilo avtorja zgoraj navedenega pisma, se hkrati sprašujem, kako to, da sta od navedenih pismov le moje ime in priimek identična.

Marija Plazinger
St. Jurij

POROKE

MATIČNI URAD GORNJA RADGONA: Karel Dlouhy, voznik iz Borčeve, Vili Topič, Marjeta Vajs, tajnica iz Radence, Vili Topič, instalater iz Grab, in Sonja Zemljik, šivilja iz Grab; Marko Ivanek, konfektionar iz Zibogove, njevec, in Lidija Kozar, šivilja iz Borače, Ivan Hamler, vinogradniški delavec v Borači, šinskega Vrha, in Marjeta Kranjec, Hrastje-Mote.

MATIČNI URAD VIDEM OB NIČI: Srečko Orgolič, elektrikar, Skok, delavka, oba iz Borače.

CESTITAJO

Krompirjeva noč

Rokerji v Ormož!

Na Goričkem bodo gledali soboško TV

MILAN JERŠE

Kdo se boji znanja

Viktorija Klemenčič

Torej vsaj enkrat upoštevajte nasvet starejšega človeka, ki vam želi le najboljše: Pojdite na »žur« v Unterhund! In še nekaj! Če nimate časa sedaj, pridite kdaj drugič. Glede na to, da je grad na samem brez sosedov, ki bi ga lahko ogrožali, so teoretične možnosti, da klub zaprejo zaradi kaljenja nočnega miru, enake nič. Živijo! Viktorija Klemenčič

Prlêški füčkêc

P.S.: Kuharof Pišča se je f "Poprófki" 29. julija nakuha no napézdja, ka ga prě ta višja sodnija z delozacijo no isvršbo nē mēč s Skrjónčové klti. Sodnijski papiri pa jēmi nalógajo fsē to, ka jē bilo zapisano f Fučēki – pa sē vč, o toten pa gda drgōč. Kuhar mō tē ali sodnikē za "lažikomēdijantē" – mogōčno zato, ka so jēmi prisodili plačilo najemninē Skrjónčové klti; on pa neč vūn, pa nič nē ploča. Samo po sodnjah skōčē. Zaj dē tē tūdi toti jēgof poporvėk honorērala sodnija!

Lahko bi bila svetnica

za lase in štirinajskrat zabodel s nožem. Širje vbrdi so bili smrtonosni. Hudo ranjena je se zbrala moči in se morilcu iztrgala iz rok ter bežala se kakšnih tristo metrov, nakar se je mrtva prerudila, je zapisal kronist.

„Ob pol osmih jo je povabil na ples hlapec, ki je služil pri Matiji Zemljicu. Ne dolgo zatem jo je povabil domov neoženjen brat kmeta Antona Divjaka. Ker se je bala ponoči iti z njim, ni sprejela. Tako je ostala na veselici do devete ure, ko je začela misliti, da mora domov. Prosila je (poročenega) viničarja Jakoba Kaučiča iz Rihtarovec, naj jo spremi skozi hosto. Ni se ji pa niti sanjalo, komu se je zaupala. Kaučič jo je res spremljal in spotoma začel siliti v njo in nagovarjati greh, vendar se mu je pogumno dekle zoperstavilo z vso silo. Ko pa ta ni odnehal od svoje blazne nakane, mu je Apolonija zagrozila, da bo vse povedala njegovi ženi in svojemu očetu. Rajši se pustini umoriti kot privoliti v kaj takega! – Osranočen in zaslepljen Jakob Kaučič jo je zgrabil za lase in štirinajstkrat zabodel z nožem. Štirje vohodi so bili smrtonosni. Hudo ranjena je še zbralu moči in se morilcu iztrgala iz rok ter bežala še kakšnih tristo metrov, nakar se je mrtva prerudila,« je zapisal kronist.

– Fotografija: Š. S.

S. SOBOCAN

 AGROSERVIS p. o.
Murska Sobota

SERVIS in POPRAVILA za:

RENAULT, VW-AUDI, CITROEN, LADA,
ZETOR, TORPEDO-DEUTZ, UNIVERZAL,
TAM-IVECO

- AVTOKLEPARSTVO - AVTOLIČARSTVO
- AVTOELEKTRIKA
- GEOMETRIJA PODVOZJA

- 50% popust za PREVOZ POŠKODOVANIH VOZIL ob popravilu v naših delavnicah
- brezplačna zamenjava olja in gum ob nakupu v naši trgovini
- ORIGINALNI REZERVNI DELI
- AVTOMATSKA AVTOPRALNIKA odprta vsak dan od 6. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure

● PRODAJA VOZIL RENAULT, LADA

● **PRODAJA TRAKTORJEV TORPEDO, ZETOR**

● ODKUP IN PRODAJA RABLJENIH VOZIL

Cenjenim strankam se priporočamo s kakovostnimi storitvami
in ugodnimi možnostmi nakupa.

AGROSERVIS, Kroška 58, Murska Sobota,
tel. 069/21 630

Š. SOBOČAN

BÜJRAŠKI DNEVI

IŽAKOVCI 93

PROGRAM 9.-15. VIII.

PETEK, 12. 8. ob 15. uri: Edeški šolci ob reki Muri, doprila rakara Mure, okrogla miza z naslovom **SEKA MURA** CISTA ROKA. Sodeluje Ministrstvo za varstvo okolja in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Ob 20. uri: Kulturni večer z ljudskim rajanjem z domačimi kulturniki, tamburami in „PANTREGARJI“.

NEDELJA, 15. 8. ob 10. uri: Edeški šolci ob reki Muri, doprila rakara Mure, okrogla miza z naslovom **SEKA MURA** CISTA ROKA. Sodeluje Ministrstvo za varstvo okolja in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Ob 14. uri: Na letnici NK IŽAKOVCI dvonadstropni razstave kupaških dobrot, zabavni program z ansamblom Logja Kopača s pesniki iz Perčiča, pesniki zbori s Peharjem in Gasparjem ter bogatim strokovnim.

BUJRAŠKE JEDE IN PIAČE
VABI KRAJEVNA SKUPNOST IŽAKOVCI

varstroj® VARJENJE IN REZANJE

Varstroj Lendava, d.o.o., objavlja

JAVNI RAZPIS

za zbiranje ponudb za nakup

- proizvodne hale s poslovnimi prostori, 1260 m², dvorišče, 1931 m²;
- proizvodne hale s poslovnimi prostori in nadstreškom, 689 m², dvoriščem, 473 m² v Lendavi v Industrijski 4

POGOJI SODELOVANJA V RAZPISU:

1. V razpisu lahko sodelujejo domače fizične in pravne osebe. Ponudbe se morajo nanašati na nakup najmanj ene od ponujenih poslovnih stavb v celoti skupaj z dvoriščem.
 2. Od ponudnikov se pričakuje, da bodo v svojih ponudbah opredelili poleg cene in plačilnih pogojev tudi proizvodnjo, ki jo bodo opravljali v poslovni stavbi.
 3. Ponudbe morajo biti poslone na sedež podjetja VARSTROJ, Marketing in servis varilne opreme Lendava, d.o.o., Industrijska 4, najkasneje do 20. 8. 1993.
- Varstroju na osnovi tega razpisa ni potrebno skleniti pogodbe o prodaji poslovne stavbe z najboljšim ali katerikoli drugim ponudnikom.
- Za morebitne dodatne informacije v zvezi s to objavo pokličite po telefonu št. (069) 75271 int. 412, ali se osebno oglasite pri g. Danilu Krapcu.

Okrepčevalnica

PANCOR, Domajinci

vabi v soboto in nedeljo, 14. in 15. avgusta, na

DOMAČE KOLINE Z BUJTO REPO.

- V soboto vas bo zabavala skupina Čudežna polja iz Mari-bora.
- Vabljeni!

ABC POMURKA - SPLOŠNA KMETIJSKA ZA-
DRUGA PANONKA Murska Sobota, d.o.o.

razpisuje

delovno mesto

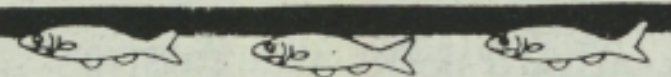
direktorja zadruga

Poleg splošnih mora kandidat izpolnjevati še tele pogoje:

- višja ali visoka šola agronomske, ekonomske ali druge ustrezne smeri;
- najmanj 2 leti delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih.

Delovno mesto se razpisuje za 4 leta.

Prošnje z ustreznimi dokazili naj kandidati vložijo v 8 dneh od dneva objave razpisa na naslov ABC POMURKA - SPLOŠNA KMETIJSKA ZA-
DRUGA PANONKA MURSKA SOBOTA, Marki-šavska 3, 69000 M. SOBOTA z oznako »za razpis direktorja«.

GOSTILNA HORVAT-LOVENJAK

POLANA pri Murski Soboti,

telefon: 23 282

od 12. do 31. avgusta vabljeni
na **RIBJE DNEVE!**

- Odprto imamo vsak dan od 11. do 24. ure, tudi ob torkih in sredah.
- Ob večerih romska glasba.

TRADICIJA - ZANESLJIVOST
GORENJSKI SEJEM
KRANJ, 13.-22. 8. '93

- vse za kmetijstvo, gozdarstvo
- največja slovenska trgovina
- sejemske cene, ugodni nakupi

SOBOTA, 14. 8. '93, ob 17. uri

**SEJEMSKA MAŠA ZA OBISKOVALCE IN RAZSTAV-
LJAVCE**

Mašuje ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij ŠUŠTAR
VEČERNI ZABAVNI PROGRAM - VSTOP PROST

Razpis o prodaji nepremičnine

Krajevna skupnost Mar-
tanci objavlja dražbo
zgradbe nekdanjega mlinar-
stva v Martancih, v velikosti
9,00 x 7,45 m s pripadajočo
parcelo in parkirnim prosto-
rom pred zgradbo.

Izključna cena je
2.730.000,00 tolarjev.
Dražba bo 30. avgusta 1993
ob 16.00 pred prodajno
zgradbo.

Interesenti morajo uro
pred dražbo vplačati na
k. u. Martanci 20 % zneska
izključne cene kot varščino.

Kupec bo moral polovico
pogodbenega zneska plačati
na žiroračun KS Martanci,
številka je: 51900-645-
30117, s pripisom, »za nase-
lje Martanci«, pred skleni-
tvijo pogodbe, preostalo pa
do konca letja 1993. Inter-
esenti se lahko s podrob-
nostmi seznajajo na krajev-
nem uradu v Martancih.

SLUŠNI APARATI SIEMENS

TUDI V POMURJU

- Ugodne cene slušnih apa-
ratov
- Najhitrejša pot do kako-
vostnega slušnega aparata
- Hiter servis in garancija za-
gotovljena
- Možnost manjših popravil
in nakupa baterij

SIEMENS

Vsak četrtek
od 9. do 13. ure

ABA OPTIKA

M. Sobota, Lendavska 8
Telefon: 21703

GATTON

SIEMENS

Inf. tel.: (062) 513698

Alimal

Kopališka ul. 4,
tel.: (062) 796891 **KIDRIČEVO**

Specializirana trgovina z alu-
minijem in sestavljalnica alu-
minijastih elementov

Ponujamo vam:

- aluminijaste polizdelke: pločevino,
izolacijsko folijo, profile, cevi
- aluminijasti žični program: mreže,
žice, varilne palice
- aluminijasti strešni program: žle-
bovi, cevi, kljčke, obrobe

Svetujemo, izdelujemo, monti- ramo:

- aluminijasta vrata, okna, pregradne
stene, zimске vrtove
- aluminijasta vrtna oziroma dvo-
riščna in drsna vrata
- aluminijaste ograje: z aluminijastimi
stebri in mružo, primerno za dvo-
rišča, sadovnjake, skladišča,
igrišča...

TRGOVINA

Beltinci, Ravenska 27
tel.: 42 151

Črenšovci, stara šola
tel.: 71 077

POLETNA RAZPRODAJA!

V avgustu smo znižali cene!
● Poletna garderoba cenejša
kar do **50%**

UGODNO

- keramične ploščice
- kmetijska
mehanizacija
- traktorji ZETOR

Metalka Trgovina
Tomaž Črenšovci d.o.o.,
tel.: 069/70-762

metalka
TRGOVINA
Trgovina za ljudi s posebnimi merili

Mesna industrija POMURKA

Murska Sobota

Če ste diplomirani ekonomist ali ekonomist - tudi
pripravnik, deloven in dinamičen, ter ste se pripravljeno
spoprijeti z izzivi,

ste **VABLJENI K SODELOVANJU**

Poskrbljeno bo za vaše strokovno izpopolnjevanje in
vaša uspešnost pri delu bo stimulirana s primernim
dohodkom, če ste pripravljeni, pa z zaposlitvijo.

Pisne ponudbe pričakujemo v 15 dneh od objave na
naslov:

Mesna industrija POMURKA,
Panonska 11
69000 MURSKA SOBOTA

Dodatne informacije po telefonu: (069) 31 836.

GORIČANKA, d.o.o.

TRGOVINA KALAMAR
Trdkova 54, tel.: 55 141

NAJUGODNEJŠE TA TRENUTEK:

- vino, grajski rizling, 1/1 79,90 SIT
- sardine v olju, 125 g 49,00 SIT
- mesni narezek, 200 g 139,00 SIT
- nalivno pero 99,00 SIT
- kemični svinčnik 14,00 SIT
- magična vzmet 449,00 SIT
- otroški voziček FRIZZO 17.350,00 SIT
- opeka modul 6/1 38,50 SIT
- stavbno pohištvo zelo ugodno!

**VSE CENE SO DROBNOPRODAJNE S PROMET-
NIM DAVKOM!**

120 let tradicije

Pomurska banka d.d.

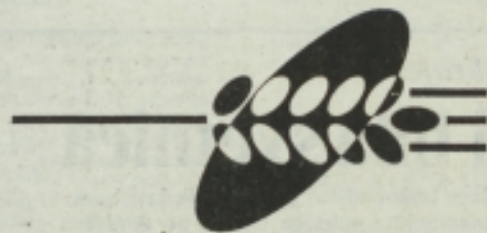
Vaša domača banka

VABI K SODELOVANJU STROKOVNJAKE ZA PO-
DROČJA

1. KREDITIRANJA, ANALIZIRANJA PODJETIJ IN
NALOŽB
2. ANALIZ, PLANIRANJA IN EKONOMIKE

Kandidati morajo biti komunikativni in iniciativni. Imajo
morajo visoko stopnjo šolske izobrazbe ekonomske smeri in
najmanj 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Kandidati naj svoje prijave z ustreznimi dokazili o izpolnje-
vanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: **LB**
POMURSKA BANKA, D. D., MURSKA SOBOTA. Te
zmage 7, 69000 MURSKA SOBOTA.

KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM

21. - 29. avgust 1993 - Gornja Radgona

Ljubljanski sejem d.d., **Pomurski sejem**, Gornja Radgona

1000

RAZSTAVLJALCEV IZ

21

DRŽAV

22. 8. ob 15. uri: **VELIKE KONJSKE DIRKE**

29. 8. ob 10. uri: **VELIKA PARADA KMEČKIH DEL IN OBIČAJEV**

LJUBLJANSKI SEJEM

motorna vozila

FIAT 126, letnik 1982, prodam. Grebenar, Staneta Rozmana 5, M. Sobota. m555

ZASTAVO 850, letnik 1984, in ford capri, letnik 1971, ter gradbeni material prodam 30 % ceneje. Tomšičeva 5, Lendava. m559

MOPED AVTOMATIK A 3 ML, kolo BMX 20, cvrtnik, otroški voziček in ojačevalnik za videoprenemavanje prodam. Tel.: 75 540. m562

R 4 GTL, letnik 1987, prodam. Tel.: 062 714 016. m9298

MOPED CTX, z dodatno opremo, letnik 1989, prodam. Tel.: 81 608. m9304

FORD ESCORT RS 2000, letnik 1978, prodam. Kroška 74 c, M. Sobota. Tel.: 26 717. m562

ZASTAVO 101, letnik 1979, neregistrirano, vozno, prodam. Tel.: 41 322. m563

ZASTAVO 126 P, EKONOMIK, letnik 1985, registrirano do julija 1994, ugodno prodam. Kavaš, Dajnкова 2, Radenci. m564

ZASTAVO 101 komfort, prodam po delih. Tel.: 87 135. m567

JUGO 45, letnik 1984, prodam. Informacije vsak dan po 19. uri. Tel.: 24 340. m568

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1987, prodam. Vagi, Gorica 68. m594

LADO 1500, starejši letnik, vozno, registrirano, prodam. Karel Luteršmit, Vaneča 40. m597

JUGO 45 E, letnik december 1987, prodam. Tel.: 61 808, po 19. uri. m9308

RENAULT 19 GTR, letnik 90, prevoženih 60.000 km, katalizator in elektronsko vbrizgavanje, prodam. Tel.: 26 427. m9301

GOLF dizel, letnik 1988, registriran do 5. 94 prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 65 576. m4193

ZASTAVO 101, letnik 1976, neregistrirano, vozno, prodam za 500 DEM. Ilija Đekovski, Črnci 70, Apače, po 15. uri. m4192

PEGEUT 309 GR, letnik 1987, dobro ohranjen, ugodno prodam. Tel.: 41 516. m9284

PEGEUT 405 GL, letnik 1989, kot nov, prodam. Tel.: 45 173. m603

ZASTAVO 128, letnik 1988, dobro ohranjeno, prodam. Tel.: 57 193. m604

ZASTAVO 101, komfort, prodam po zelo ugodni ceni. Tel.: 45 185, popoldan. m606

LADO SAMARO, letnik 1988, prodam. Tel.: 42 022. m608

BT 50 S, lepo ohranjen, prodam. Tel.: 26 159. m609

CLIO 1,4 RT, letnik 1991, prevoženih 17.000 km, ugodno prodam. Teminova 6, M. Sobota, tel.: 21 080, po 15. uri. m618

GOLF GTI, OPEL ASCONO 1981 /avstrijska registracija/, v poštev pride delavcem, zaposlenim v Avstriji, poceni, in školjko za Z 101, 83/84 prodam. Tel.: 55 142. m616

LADO SAMARO 1300, karambolirano, 5P., 5 V., letnik 1989, registrirano do 12.4. 1994, prodam. Cena po dogovoru. Anton Inašič, Dolnji Slaveči 73. m626

kmetijska mehanizacija

TRAKTOR 545 IMT in obiralnik koruze SIP, enoredni, ugodno prodam. Stanko Heric, Radoslavci 36, Mala Nedelja. m9307

ZMAJ 780, v delovnem stanju, ugodno prodam. Tel.: 80 076. m9303

POGONSKO JERMENICO za zeto kupim. Tel.: 56 079. m571

ROVOKOPAČ KASE in večjo količino mešanih drv prodam. Tel.: 42 110. m592

TRAKTOR FERGUSON 577 prodam. Tel.: 49 050. m9311

OBIRALNIK KORUZE SIP, enoredni, in ličkalnik koruze prodam. Šiftar, Štrukovci 1. m602

CISTERNO CREINA, 3200l, malo rabljeno, staro 3 leta, in 300l hrastov sod, nov, prodam. Tel.: 062 715 177. m621

PLUG, 12-colni, visok klirens, prodam. Ficko, Motovilci 66. m628

živali

KRAVO, staro 8 let, brejo 7 mesecev, prodam. Inac Godina, D. Bistrica 164. m556

KRAVE po izbiri prodam. Pečič, Krištanec 17, 69242 Križevci pri Ljutomeru. m9297

PUJSKE in dve svinji za zakol prodam. Dolnji Slaveči 75. m589

KRAVO, staro 5 let, 6 mesecev brejo, kontrola A, prodam. Dolnja Bistrica 65. Tel.: 70 348. m588

razno

SEDEŽNO GARNITURO za dnevno sobo, kavč in jedilnico prodam. Tel.: 22 951. m560

CELOTNO GOSPODINJSKO OPREMO: pohištvo, stroji, knjige, plošče, drva, zelo poceni prodam. Plohl, Ormoška 19, Ljutomer. m572

8 RADIATORJEV ugodno prodam. Informacije zvečer po telefonu 65 638. mjt

V petek, 13. avgusta, **ANSAMBL LOJZETA SLAKA** v Ormožu (Mestna graba) ob 18. uri. Vabi vas gostilna Prosnik!

VELIKO POLETNO ZNIŽANJE! Rokavčki 300 SIT, baloni, žoge 400 SIT, bazeni od 950 SIT, blazine od 500 SIT, platneni stoli 1200 SIT, japonke 390 SIT, natikači od 360 do 850 SIT, poletna garderoba 10, 20 in 30 % popusta. Priporočila se trgovina Rugelj, Černelavci, Gederovska 11. Tel.: 069 32 920. m596

MLIN ZA GROZDJE, brez motorja, rabljen eno sezono, prodam. Kapca 107, tel.: 76 334. m596

23 m² LESA ZA STREHO prodamo. Ogled v soboto in v nedeljo. Geza Vida, Petišovci, Lendavska 42. m596

KOTEL ZA ŽGANJEKUHO, 80-litrski, dvocevni, prodam. Prosečka vas 44, Mačkovci. m569

LESENO KMEČKO STISKALNICO ZA GROZDJE prodam. Tel.: 68 519. m578

PLETILNI STROJ SINGER ugodno prodam. Tel.: 45 394. m579

KUHINJO in DNEVNO SOBO prodam. Tel.: 26 015 po 20. uri. m591

ORGLJE CASSIO IN KAWA prodam. Tel.: 82 438, zvečer. m9306

SEDEŽNO GARNITURO (trised) in 2 fotelja ter električni štedilnik prodam. Tel.: 82 673. m9280

PREKLICUJEM hranilno knjigo HV 405-1 HKS G. Radgona, Frančiška Santil, Police 89, G. Radgona. m4190

Gostilna **ŠIPLIČ**, Puževci, vabi na domače kolone z bujto repo v petek, 13., in soboto, 14. avgusta. Priporočamo se za obisk!

HIPOTEKARNI KREDITI, brez R, možnost moratorija, višina neomejena. Tel./telefaks: 82 743. m9309

PREKLICUJEM veljavnost hranilne knjžice št. 36305-1, izdane pri HKS Panonka M. Sobota, Marjan Kocen, Gorica 67. m570

PREKLICUJEM veljavnost zaključnega spričevala, izdanega na CPS, smer tekstilna-šivilja, izdano leta 1981. Stanislava Pergar, Robadje. m587

PREKLICUJEM veljavnost obračuna za sladkorno peso za leto 1992, izdanega v Beltrincih, za vpis v HK št. 53398-2 HKS Panonka, M. Sobota, Dušan Antolin, Izakovci 130. m590

PREKLICUJEM veljavnost hranilne knjžice št. 288951, izdane pri HKS Panonka, M. Sobota, Irena Kosi, Brodarska 32, Krog. m599

OKNO 180 X 140, balkonska vrata 210 X 100, vse izoplus, in rolete, 50 % ceneje, prodam. Tel.: 33 003. m601

TERVOL, trdi in mehki, ugodno prodam. Tel.: 33 003. m601

TERMOAKULACIJSKO PEČ in 4 stole za dnevno sobo prodam. Tel.: 22 907. m611

4 GUME s platišči za terenski avto prodam. Štrukovci 26. m619

LAŠKI RIZLING, 400l, alk. stopnja 12,4, prodam. Tel.: 22 018. m623

storitve

MONTAŽA IN IZDELAVA PLASTIČNIH ROLET, žaluzij in lamelnih zaves. Priporočila se roletarstvo Rugelj, Černelavci, Gederovska 11. Tel.: 069 32 920. m596

BIONERGJA-ZDRAVJE, 10 let prakse in izkušenj, zagotova pomoč v 90 % primerov pri večjih telesnih in psihičnih težavah. Tel.: 042 844 171, Igor Husadžič, Mursko Središče. m9300

AKVIZITERJE iz Pomurja vabim za prodajo zeliščnih pripravkov. Dobimo se 14. avgusta ob 10. uri v M. Soboti, Lendavska 37 a – Pečel. m572

MLAJŠO UPOKOJENKO za gospodinjstvo k tričlanski družini v ZDA iščem. Informacije: Klepec, Tomšičeva 12, M. Sobota. m574

RAČUNOVODJO za vodenje poslovnih knjig honorarno (tako zaposli podjetje Vogrinčič-Smit iz Vadarec 35. Tel.: 49 014. m581

INŠTRUIRAM matematiko za vse letnike poklicnih in srednjih šol. Tel.: 87 611. m585

DVA ZIDARJA, ki sta že zaposlena v Avstriji, zaposlimo za skupno delo. Informacije po tel.: 46 498, v soboto in nedeljo. m614

PRODAJALCO, mlajšo, za prodajo nerjaveče posode, zaposlimo. Tel.: 31 959. m614

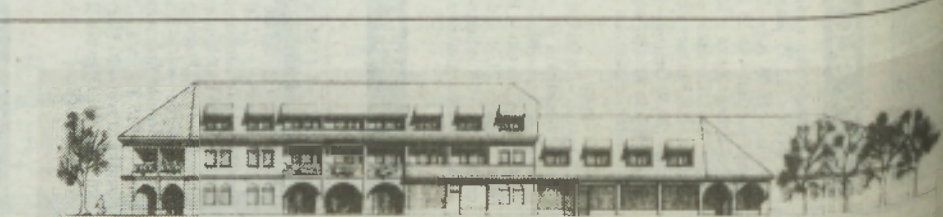
ZIDARJE, TESARJE IN DELAVCE, večje število zaposlimo. Mijo Jakovljevič, Nemčavci 5 b. m615

Ford

S.O.S. Company

59000 MURSKA SOROTA, Veščica 4e
telefon 069/23 507, fax: 23 507

PRODAJA NOVIH IN RABLJENIH VOZIL

SGP POMGRAD – VISOKOGRADNJE, d.o.o. GRADI ZA VAS

V središču Radenec gradimo
POSLOVNO-STANOVANJSKI CENTER

Prodajamo

- lokale od 35 m² in večje
- kompletna stanovanja:

3,5-sobna
3-sobna
2-sobna
garsonjere

Vseljivo: I. faza – december 93
II. faza – december 94

Informacije:
in prodaja

SGP POMGRAD – VISOKOGRADNJE, d.o.o.
KOMERCIALNA SLUŽBA
Štefana Kovača 10
M. Sobota
tel. 32 740, 21 685
telefaks 32 244

SATELITSKI SISTEMI
PACE (599 DEM) in **LASAT**
samo 499 DEM. Z montažo
tudi na obroke. AMF, d.o.o.
Tel.: 70 021.

Vsak
četrtek
Vestnik

MOBITEL
Rešite svoj problem s telefonijo
v 3 do 5 dneh.
Informacije, prodaja, svetovanje,
Ugodne možnosti plačila, posojilo
– lizing
za pravne in fizične osebe.
Takošnja dobava. Tel.: 069 26 636
ali
mobitel 0609613372, neprekinjeno.

IZGUBIL se je majhen pes temno rumene barve s kratkimi repom, iz Večeslavca, sliši na ime Pubi. Kdor ga je našel, naj javi na tel.: 57-173 proti nagradi. m633

Ljubezen, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Vsakega osrečiti si želim,
vendar pred usodo neizbežno
ves nemočen si poslal.

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je po kratki in težki bolezni zapustil dragi mož, oče in brat

Leopold Kovač
iz Cankove 57

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, dobrim sosedom in prijateljem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Iskreno hvala g. župniku, pevcem za odpete žalostinke in govornikom za poslovalne besede. Posebna hvala tudi osebjem pijučarja oddelka bolnice v Rakičanu za lajšanje bolečin.

Žalujoci: žena Vika, hčerka Betka, sin Gregor, sestra Marja z družino in drugo sorodstvo

Zaspala mamica si zlata,
zaprla trudne si oči,
oh, kako je hiša prazna,
ko tebe več med nami ni.

ZAHVALA

V 74. letu nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica, tašča in teta

Helena Črnko

roj. Svetec, iz Markovec 18

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, botrini in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali in nam stali ob strani, darovali vence in cvetje za svete maše ter izrekli sožalje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in osebju internega oddelka v Račičanu, kolektivu OŠ Kuzma in številnim sorodnikom ter drugim vaščanom iz Kuzme.

Žalujemo vsi, ki smo jo imeli radi

Ne morem iz zemlje
kot drobna semena,
da segli bi znova si v tople dlani.
Ne morem,
med nami je kista lesena
in grob je med nami, ušinu prsti.

V SPOMIN

8. avgusta se izteka leto nepopisne bolečine in žalovanja, odkar je neizprosna usoda iztrgala od nas našo drago

Janjo Rengeo

iz Beltinec

Strašno je bilo spoznanje, ko smo resnično dojeli, da si za vselej odšla od nas ti, ki si nam prinašala toliko smeha in veselja. Na tisoče prelitih solza v nas ne more ublažiti bolečine. Neizmerno te pogrešamo in z mislimi hrepenimo po stvarih, ki jih naše roke ne morejo doseči. Ostajajo nam le še trpek jok in spomini nate, draga Janja. Hvaležni smo ti za vse lepe trenutke, preživete ob tebi. Hvala vsem, ki z lepo mislijo postojate ob njenem mnogo preranem grobu in ji prinašate cvetje in svečke.

Z bolečino v srcih, vsi njeni

Skrb, delo in trpljenje
bilo tvoje je življenje,
nam ostala je praznina
in velika bolečina.

V SPOMIN

15. avgusta bo minilo žalostno leto, odkar je za večno zaspal dragi oče in stari oče

Franc Būček

iz Serdice 17

Hvala vsem, ki se ga spominjate z dobro mislijo.

Vsi njegovi

Skrb, delo in trpljenje
bilo tvoje je življenje,
nam ostaja zdaj praznina
in velika bolečina.
Zaprla trudne si oči,
bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 66. letu starosti me je zapustila draga žena

Etelka Pinter

iz Sebeborec 79

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno sosedu Cirilu Matjašcu z družino za vso pomoč med njeno boleznijo. Hvala g. duhovniku Balažicu za lep pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujemo: mož Jože in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta, dedka in pradedka

Kolomana Trajberja

iz Dolenec 110 (1911-1993)

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala za darovano cvetje, svete maše in izrečeno sožalje. Hvala gospodu Ivanu Camplinu za pogrebni obred in vaškim pevcem za odpete žalostinke. Posebno se zahvaljujemo osebju Doma oskrbovancev Rakičan za njihov trud in pomoč med bivanjem pri njih.

Žalujemo vsi, ki smo ga imeli radi

V SPOMIN

25. avgusta minevajo 3 leta, ko smo se morali ločiti od dobrega moža, očeta in dedija

Rudolfa Flisarja

tesarskega mojstra, iz Pečarovec 84

Tiho stopamo ob tvojem grobu, a s ponosom v srcu, ker smo te imeli.

Z bolečino v srcu vsi tvoji

V SPOMIN

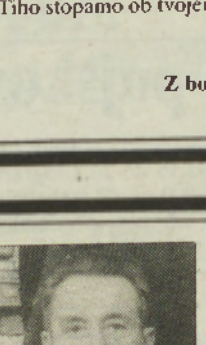
1. avgusta mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

Jože Ivanič

iz Dolnjih Slaveč

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate, se ustavljate ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujemo vsi njegovi

Osrečiti vsakega si znala,
ko vsi skupaj smo prišli,
od sreče jokala si.
Nato bolezen in trpljenje
sta spremljala te dolge dni,
zdaj naš dom ostal je žalosten in prazen,
ko tebe več med nami ni.
Ostala je le žalost, bolečina,
ki hudo, hudo boli.

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je za vedno zapustila naša ljuba mama, stara mama, sestra in teta

Gizela Lončar

iz Černelavec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, ki so njen grob zasuli s cvetjem. Prav posebna hvala družini Krenos, ki nam je stala ob strani med njenim trpljenjem. Hvala zdravniku Vereševu in Muhru, gospodu senjcu Novaku za pogrebni obred ter pevcem za odpete žalostinke in odigrano Tišino. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujemo vsi, ki smo jo imeli radi

Skrb, delo in trpljenje
bilo tvoje je življenje,
nam ostaja zdaj praznina
in velika bolečina.
Zaprla trudne si oči,
bolečino si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal.

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi oče, tast in dedek

Jožef Šlankovič

iz Lucove 33

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno in od srca zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem ter vsem tistim, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali prelepe cvetje in za maše. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala za vso pomoč Mariji in Zoltanu Felkarju iz Lucove, medicinskemu osebju rakičanske bolnice, dr. Kiršnerju in medicinski sestri Maruši iz Gornjih Petrovec. Hvala g. župniku Camplinu in pevcem iz Markovec za odpete žalostinke, gasilcem iz Lucove, gostinskemu obratu Zlatice Horvat, hvala tudi Stanki in Jožici Gašpar iz Markovec. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujemo: hčerka Erika, zet Feliks, vnukinja Albina z družino in vnuk Branko

S svojim vedrim nasmehom
vsakega osrečiti si znal,
pred usodo neizprosno
nemočen si ostal.
In ostali so le sledovi
tvojih pridnih rok,
katere cenil bo še pozni rod.

ZAHVALA

V 48. letu starosti nas je tragično in nepričakovano zapustil naš dragi sin, brat, svak in ujec

Avguštin Kozar

iz Martinja 28

Ob boleči izgubi se pristrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in za sv. maše ter nam izrekli sožalje. Posebno pa se zahvaljujemo vsem sosedom. Iskrena hvala tudi gospodoma župnikoma Camplinu in Kozarju ml. za pogrebni obred in za poslovilne besede. Hvala tudi pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Žalujemo: vsi njegovi

Lesnina veletrgovina

LESNINA, VELETRGOVINA notranja in zunanja trgovina na debelo in drobno, d.o.o., Ljubljana, Parmova 53.

objavlja prosto delovno mesto

TRGOVSKEGA ZASTOPNIKA za prodajo reprodukcijskih materialov za Prekmurje in Prlekijo.

Pogoji: srednja strokovna izobrazba (V. stopnja) ekonomske ali komercialne smeri, 3 leta delovnih izkušenj, voziški izpit B-kategorije, avtomobil, stalno bivališče v Murski Soboti ali Ljutomeru, telefon v stanovanju, poskusno delo 3 mesece.

Delovno razmerje sklepamo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Lesnina, Veletrgovina, kadrovsko-organizacijski sektor, Ljubljana, Parmova 53, v petnajstih dneh od objave.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v petnajstih dneh po sprejemu sklepa pristojnega organa.

Republiški poslanec in nekdanja prva strokovna violina za poljedelstvo na soboškem ŽVZ-ju Geza Džuban je tudi zasebni kmetovalec in vinogradnik. Sedaj se boji, da ga bo začela nadzorovati Puckova komisija, zato se je odločil, da bo vložil maksimalne napore v zmanjšanje hektarskih pridelkov na svoji kmetiji. To pa zato, da mu poslanci SLS (še posebej svetnik Jeni Sapač-Brzi) ne bi očitali, da je pri kmetovanju uspešen, ker je poslanec, zaradi državne pomoči torej.

Ciril Pucko-Čiro je svoje sokolsko inšpekcijsko oko najprej usmeril v petrolejsko multinacionalko Čarlija Šiftarja. Namignil mu je, naj zasuje ivansko »kamenščico« in se preneha ukvarjati z bioenergijo. Znano je, da Čarli ob svojih nočnih obiskih vodo omenjene »kamenščice« spreminja v petrolej. Čarli mu je ponižno obljubil, da bo to storil, če ga bo Čiro predlagal za predsednika komisije za čiščenje parlamenta, ki se sedaj ustanavlja. Ponovno si je zaželel nadzorovati čistilke.

Velika zagovornika namaknja in postavljalca jezov na suhih vodotokih Zita Novak-Gracija in Slavko Ševenda-Grozni sta se odločila, da bosta najela za postavljanje jezov v suhih prekmurskih vodotokih multinacionalko DAB, d.o.o., katere direktor je slavn »buraš« Martin Žižek. Ta bo svojo »inženiring mašinerijo« takoj po buraških dnevih preselil v Ledavo. Upajmo, da jezovi ne bodo popustili.

Janko Halb-Lepotec, vršilec dolžnosti šefa soboške vlade, je že začel gonjo proti lončenemu podjetniku Bojnecu. Halb je prerican, da je Bojnec vložil državni kapital namesto v LONČARKE v »FUZZBALERE« soboške Mure.

Prvi polanski gasilec, mlavec in špediter Branko Cipot-Transsek se je skupaj s prvim polanskim zelenjadarjem in rejcem goved, sicer nekdanjim direktorjem Francem Vrataričem-Vrtalcem, odločil, da odpre bordel. Posojilo za nakup francoskih postelj jima je že odobril Rudi Cipot-Jack.

Tehnični direktor Copekovega mlina Štefan Borovič-Interier in direktor mlina Metuljček sta začela s selitvijo enkrat že ukradene jahte (Valentine) izpred jezov pri mlinu proti vodometu v soboškem parku. Čast otvoritvene vožnje bo pripadla prvima medijskima damama Prekmurja IBM in BBC.

Direktor Cestnega podjetja Vito Gyorek-Vija in njegov adjutant Pavle Pongrac-Pavlek sta začela pobirati suho travo po prekmurskih kolovozih. Potrebovala jo bosta za krmiljenje koz na farmi, katere projektant je njun tehnični direktor Marjan Pucko, uhlavljal pa jih bo dr. Slavič s soboškega ŽVZ-ja.

KESEDANI KONJ

Radgonski mehurčki

Lep počitniški pozdrav, ljube moje in ljubi moji oboževalci! V našem mestu (in okolici) je vroče, da je kaj. Nekaj osvežitve je prišlo z neba. Zlati dežek! Bojim pa se toče kot hudič križa. Saj nisem kmetica in z vinogradništvom se ne ukvarjam, pa me je vseeno strah. Strah me je posledic toče. Pa ne tistih neposrednih posledic, ampak »posredne škode« (tako se reče strokovno!). Ta škoda pa je v Gornji Radgoni v obliki kreganja, prepitrov, sestankov, tolamčenj, iskanju krivca itn. Kdo je kriv, da je sredi julija 93 padala toča v Gornji Radgoni, to je zdaj vprašanje. Je to: LCM, IS, MV, PC, AV ali pa SPB (sam presvetli bog)? Obljubljajo, da bo vroče na seji skupščine (!?) v septembru. Kdo obljublja in komu? Ne veste? Ja, kje pa živite!? Ne poznate nobenega izvoljenega poslanca? Ste pozabili, koga ste volili? Torej, če veste, povprašajte kakšnega »ubogega« poslanca naše blažene skupščine, pa bo vpričo vas popenil, kot je moja kolegica poslanka! V tem dolgem vročem poletju, v času zasluženih počitnic in dopustov (tudi republiški poslanci imajo počitnice) so naši ubogi poslanci bombardirani z različnimi pismi. Dvakrat je udaril župan (Radgonski sejem in toča), enkrat pa je močno udaril (četrt kile) predsednik vlade. In glej hudiča! Moja poslanka je vsakokrat dobila pošto v soboto, da bo imela ob koncu tedna kaj delati. To je pranje umazanega perila, vam rečem! Gornja Radgona posnema Ljubljano in Maribor in ne more brez »aferic« (sicer pa smo v naši mladi državi znani že po raznih svinjarjih). Ljube moje, me rade kle-

petamo, toda če kaj rečemo, to drži. Naša dva najvišja gospoda (po funkciji) pa pišeta pisma, brskata po arhivih in se obtožujeta. Pa informacije si skrivata. Kolegica mi je rekla, da imata med počitnicami skupnega sekretarja ali tajnika ali kako se temu reče. Razen če nima župan še rezervnega »tajnika v senci«. Rečem vam: eno samo sranje (oprostite izrazu), še kavica se mi je zaletela, ko sem slišala, v kako dragoceni stavbi sem bila zaprta v začetku julija. Ta javni sekret je stal menda 80.000 orlov. O ti hudiča, to je velik denar. Zdaj pa je to spomenik (ali spominek) prejšnje vlade! Ja, pa še o našem občinskem prazniku (ga potrebujemo?!). Kolegica mi pravi: vrag naj vzame občino, ki še svojega praznika nima, jaz pa pravim, da bo tudi brez tega kmalu »erknila«, ker se oba predsednika (g. Vo... in g. Vo...) tako divje »obkladata«. Hvala gospodični, gospe ali gospodu za pametne predloge za datum občinskega praznika. Kdor bo povedal pravi datum občinskega praznika, dobi penino Agato, kot sem obljubila. Sicer pa bo občinski praznik zanesljivo septembra. Zakaj? Ker občinska kultura v svojem programu že načrtuje praznovanje septembra. Kulturni delavci že vedo, to so pametni ljudje. In za konec: občinsko središče – še naprej Gornja Radgona, občinsko smetišče – verjetno Grabonščak. Bodite potrpežljivi in dobro se imejte na letošnjem kmetijskem sejmu v organizaciji Gospodarsko-Ljubljanskega-Pomurskega-Radgonskega-Grofovega sejma.

Vaša vdana
Radgonska klepetulja

En TOTI in TOTA iz Lotmerka

Kot je prišel glas do TOTE v Lotmerki, je bil urednik Vestnika zadnjič malo hud na njo, češ da je moral poslušati zaradi omembe tiste velike Titive slike, ki naj bi visela v sobi direktorja Komunalno-stanovanjskega podjetja Ljutomer. Nekoč jo je TOTA tam zagvisno videla in nič slabega si

ni mislila zaradi nje. Še zlasti zato, ker se ji je zdelo, da je umetniška. Zdaj je menda tam slika našega predsednika Kučana, tako da se gospod Z. z Razkrižja najbrž ne bi križal, če bi vstopil v direktorjevo sobo, zadovoljen pa po vsej verjetnosti tudi ne bi bil. Vse drugače pa bi bilo, če bi tam visela papeževa ali pa vsaj Peterletova slika. Ampak dovolj o tem, ker so se zgodile v Lotmerki zanimivejše stvari.

TOTI kajpak ni imel vabila za slovesno sejo ob občinskem prazniku, ki je bila v dvorani kulturnega doma v Lotmerki. To je bilo bolj za izbrane. Vseeno pa je uspel zvedeti, da se je

zgodilo nekaj »zanimivih« stvari. Predsednik občinske skupščine gospod P. se je, denimo, šele skoraj sredi seje spomnil, da bi bilo treba ob takšni priložnosti najprej zaigrati slovensko himno. Tako so potem tudi storili. Dokaj zanimivo pa je bilo gledati in poslušati tudi mešani pevski zbor Orfej iz Lotmerka. Med neko pesmijo je nekatere malo preveč »zaneslo«, tako da so morali začeti znova, kar se zgodi zelo zelo redko. Prava »redkost« so bila tudi oblačila pevcev, saj sta dva imela kavbojke in eden od njiju še razpeto srajco. Ena TOTA je imela kasneje na vse to kar precej pripomb.

Sokolska 19, 62000
Maribor
IŠČEMO VODJO
SERVISNE
SLUŽBE ZA
POPRAVILO
TRAKTORJEV
V TRGOVSKO-
SERVISNEM
CENTRU
V TURNIŠČU

Pogoji:

- končana V. stopnja
- najmanj 6-let delovnih izkušenj kot vodja servisne službe.

Prijave pošljite na gornji naslov najpozneje do 30. avgusta 1993.

Cene sadja in zelenjave

Vrsta	Tržnica M. Sobota	Osrednja ljubljanska tržnica
Jabolka	120,00	70,00
Marelice	200,00	190,00
Breskve	180,00	50,00
Nektarine	200,00	100,00
Pomarance	160,00	40,00
Limone	160,00	70,00
Banane	130,00	30,00
Lubenice	70,00	30,00
Mruške		100,00
Mlad		
krompir	80,00	40,00
Solata	120,00	100,00
Mladčačubla	100,00	90,00
Česen		450,00
		200,00
Korenje	150,00	60,00
Cvetača	250,00	100,00
Paradižnik	150,00	80,00
Paprika	200,00	120,00
Jajca	10,00	7,00
Oreh, jedrca	850,00	700,00

PORTRET

(FOTO: NATAŠA JUHNOV)

Turnišče: cene pujskov

Prejšnji četrtek so rejci na sejem pripeljali 65 pujskov, ki so bili stari od 7 do 10 tednov in težki od 15 do 20 kilogramov. Kupci so jih kupili 20, stali pa so od 7.000 do 12.000 tolarjev. Sejem v Turnišču je vsak četrtek ob sedmih, prodajalci pa morajo imeti s sabo veljavne živinske potne liste.

Deutsche bank

– TI ZNAŠ NEMŠKO. POVEJ JI DA SMO IZ MEDNARODNEGA MONETARNEGA SKLADA IN DA ZAHTEVAMO NAJ TAKOJ ZNIZAJO OBRESTNO MERO!

Lendavski pereci

Sorodnik Geza mi je povedal, da se je zgrozil ob branju prejšnjih Perecev, češ da sem samo »nekaj meditiral« in tako bežal od stvarnosti. Kriško sem sprejel in danes bom skušal biti konkretniji.

Vesel sem, ker nisem nasedel »ugodni« ponudbi kmetijske zadruge Lenti na Madžarskem, ki je oddajala v najem njive. Stulil sem namreč, da kakega večjega dobička ne bo. Tisti gospodje, ki pa so v ponudbo »zagrizli« (sklenili pogodbe in njive zasejali s pšenico in drugimi žiti), so zdaj razočarani: hektarski pridelki so bili slabi, po »zaslugi« madžarskih mejnih oblasti zrnja niso mogli prepeljati čez mejo kot svoj pridelek, ampak so ga morali uvoziti... Res je sicer, da kake večje carine ni bilo treba plačati, toda bodejo tudi formalnosti. No, slišim praviti, da se bodo »dvolastniki« skušali bolje znajti prihodnje leto. Tedaj naj bi z druge strani pripeljali ne le tisto, kar bodo pridelali na svojih njivah, ampak še ustrezno število ton pšenice, ki jo bodo kupili od tamkajšnjih kmetov. Na madžarski strani je cena za polovico nižja. To bo izkupiček, ne oranje, sejanje, pospravo... potem pa »pozitivna ničla«!

Človek se mora znajti! Znašel se je tudi Štefan s Kapce, ki je »nažical« novinarka Štefana, da je v Vestniku objavil zgodbo Rad bi žensko. In v čem je zdaj problem, boste morda vprašali. Kot sem slišal, se je oglasilo ducat žensk, ki bi rade živele v dvoje s »pokopčema«, ena pa je prišla in kar takoj ostala. Ker naj bi bila Štefanu (kateremu?) dovolj ena, so druge na voljo. Stari »dečki«, ki radi pijejo »stojček«, naj se torej čimprej oglasijo na Kapci »numera« 22. Kar korajžni naj bodo, saj punce niso preveč zahtevne.

Človek pa ne živi samo od kruha in seksa, ampak tudi od nematerialnih vrednot. Včeraj sem šel na lendavski Gidos povprašat, koliko bi me stal nagrobni spomenik. Saj veste: nikoli se ne ve, kdaj bo koga »boži« (kap). Podobno kot drugi, bi tudi jaz hotel spomenik še za časa življenja, sicer bi me lahko pokopali kje ob ploču, na spomeniku pa bi kar pozabili. Na dvorišču je lendavske uspešne firme pa sem »pozabil«, zakaj sem pravzaprav prišel tja. No ja, zbal sem se mogočih nagrobnih znamenj in plošč, ki bi me po smrti priiskale. Pa drugi strani pa mi je neki notranji glas velel, da še nisem »za obstrele«, zato sem svoj prihod na Gidosovo dvorišče opravil z ogledom umetnikov kiparjev, ki so »štemali«, vrtali, žagali, ogledovali (morda tudi kaj prekleli) velike kamnite gmoje, iz katerih naj bi v nekaj tednih nastali kipi in druga »(raja) nerazumljiva« umetniška dela. Ob tem sem občudoval te učene moške, ki so delali v vročem dnevu, se potili, bili prašni..., sem prišel do spoznanja, da je »zidarjanje«, za katero se ponavadi ljudje usipajo bijo po nekajdnevnem streženju betonskemu mešalcu, stvar pravi in samozvani zidarji delajo tako rekoč vse v roke, le opet zlagajo in jo zalivajo z malom. Grlo pa ne več z jurko, ampak »goričkim« vinom. Da odlično zaračunavamo, pa tako in tako veste.

Lažje kot delo kiparjev, zidarjev... pa je najbrž igranje na cim-bale. Lendavska zveza kulturnih organizacij je objavila natečaj za tako usposabljanje. Če se ne motim, imam neke na zaprtem in pajčevinastem podstrešju »gule«, zato se je treba zdaj na stara leta še malo izpiliti in bi se lahko pridružil kake bandi. Morda bi to koga motilo, morda pa ne, saj je tudi polanski pasatelj Mišček nekoč igral v Puckovi bandi. Bom še premislil. Plesar na Madžarskem pa zagotovo bom sejal!

Cene rabljenih avtomobilov

Na sejem rabljenih avtomobilov v Murski Soboti so prodajalci prejšnjo nedeljo pripeljali 62 vozil, prodali pa 6. Cene nekaterih:

Znamka avtomobila	letnik	prevož. km	cena
Zastava 126 P	1986	30.000	2.000 DEM
Hyundai Poni 1.3	1990	58.000	12.500 DEM
Nissan Sunny	1987	68.000	11.500 DEM
Jugo 55	1987	80.000	3.600 DEM
Lada Samara	1987	105.000	4.000 DEM
Ford Escort	1988	76.000	13.500 DEM
Mercedes 220 D	1983	100.000	14.600 DEM
Renault 18 TLJ	1987	126.000	7.500 DEM
Lada 1300	1989	30.000	4.200 DEM
Golf JX	1986	103.000	9.500 DEM
BMW 316	1986	103.000	10.600 DEM
Opel Cadett	1990	22.000	18.000 DEM

Odkupne cene živine

	Pomurka	MUR
E	300,00	300,00
U	290,00	290,00
R	280,00	280,00
O	260,00	260,00
P	200,00	240,00
PRAŠIČI		14,00
do 130 kg	145,00	130,00
nad 130 kg	135,00	

120 let tradicije

Pomurska banka d.d.

Vaša domača banka

Menjalniški tečaj Pomurske banke 9. avgusta 1993, tečaji veljajo od 10. 8. 1993 od 00.00 dalje.

Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 10. avgusta 1993 od 00.00 dalje.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	996,0322	950,00	990,00
Francija	100	2.000,4039	1.919,00	2.000,00
Nemčija	100	7.007,8958	6.880,00	7.000,00
Italija	100	7,3863	7,08	7,000,00
Švica	100	7.907,7096	7.570,00	7.900,00
ZDA	1	118,9801	114,20	120,20